

การศึกษารายกรณี เรื่องผลการใช้นิทานเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าว
ในเด็กสมาธิสั้นของโรงเรียนบ้านใหม่ (วันครู ๒๕๐๓)
อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

นางสาวลักษมี คิลากุล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2553

**A Case Study of the Effects of Using Fairy Tales to Modify Aggressive Behaviors
in Short Concentration Students of Ban Mai (Wan Khru 2503)
School Betong District, Yala Province**

Miss Laksamee Silagul

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillments of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University**

2010

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษารายกรณี เรื่อง ผลการใช้นิทานเพื่อปรับพฤติกรรม
ก้าวร้าว ในเด็กสมาธิสั้นของโรงเรียนบ้านใหม่ (วันครู ๒๕๐๓)
อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

ชื่อและนามสกุล นางสาวลักขมี ศีลากุล

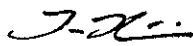
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน

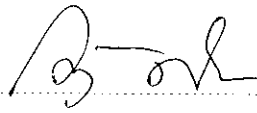
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. จรีลักษณ์ รัตนพันธ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2553

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. จรีลักษณ์ รัตนพันธ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลภา สบายยิ่ง)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว่ำอิสระ การศึกษารายกรณี เรื่อง ผลการใช้นิทานเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าว
ในเด็กสมาธิสั้นของโรงเรียนบ้านใหม่ (วันครู ๒๕๐๓) อำเภอเบตง
จังหวัดยะลา

ผู้ศึกษา นางสาวลักขมี ศิลากุล รหัสนักศึกษา 2512100260 **ปริญญา**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** อาจารย์ ดร. จริตลักษณ์ รัตนาพันธ์ **ปีการศึกษา** 2553

บทคัดย่อ

การศึกษารายกรณีฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมนิทาน
ที่ส่งต่อการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น

เป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนที่มีอาการสมาธิสั้นและมีพฤติกรรมก้าวร้าว
อายุ 10 ปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านใหม่ (วันครู ๒๕๐๓) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา
2553 จำนวน 1 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองแบ่งเป็น 3
ระยะ ดังนี้ การสังเกตพฤติกรรมก่อนทดลอง จำนวน 7 ชั่วโมง การสังเกตพฤติกรรมระหว่างทดลอง
ใช้เวลาจำนวน 12 ชั่วโมง และการสังเกตพฤติกรรมหลังทดลอง จำนวน 7 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ คือ (1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน (2) แบบสังเกต
พฤติกรรมก้าวร้าว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
เนื้อหา

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้นเฉลี่ยลดลงหลังจากการ
ใช้กิจกรรมการเล่านิทาน โดยก่อนทดลองเฉลี่ย 39 ครั้งต่อระยะเวลา 7 ชั่วโมงและหลังทดลองเฉลี่ย
21 ครั้ง ต่อระยะเวลา 7 ชั่วโมง จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาพบว่า การเลือกเนื้อหาของนิทาน
เน้นให้เห็นผลของการกระทำอย่างชัดเจนและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมีส่วนในการลด
พฤติกรรมก้าวร้าวลง

คำสำคัญ เด็กสมาธิสั้น พฤติกรรมก้าวร้าว นิทาน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.จรีลักษณ์ รัตนาพันธ์ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระอย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณนายบุญนาค ศีลากุล นางสาวอรวิรินทร์ ชำระ นางสาวลักษณ์ บุญกำหนด ที่ได้กรุณาตรวจสอบแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมนิทานที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย และขอขอบคุณ นางสาวเพ็ญศิริ ศีลากุล น้องสาวของผู้วิจัยที่ได้ช่วยเหลือให้การค้นคว้าหาข้อมูล นอกจากนี้ผู้วิจัยขอระลึกในพระคุณของผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านใหม่(วันครู๒๕๐๓) ที่ให้ความช่วยเหลือในการทดลองคุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา

นางสาวลักษมี ศีลากุล

ตุลาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
สมมติฐานงานวิจัย.....	3
ขอบเขตของงานวิจัย.....	3
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษารายกรณี.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับเด็กสมาธิสั้น.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการพฤติกรรมก้าวร้าว.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับนิทาน.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	47
เป้าหมายในการศึกษา.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ.....	53
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา.....	57

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
สรุปการวิจัย.....	62
อภิปรายผล.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	66
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	76
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประเมินเครื่องมือ.....	77
ข แผนการจัดการเรียนรู้.....	83
ค แบบสังเกตพฤติกรรม.....	122
ประวัติผู้ศึกษา.....	126

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมก่อนทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลองใช้นิทานเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้นเป็นราย พฤติกรรม.....	54

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 แสดงเป็นกราฟเปรียบเทียบจำนวนครั้งที่กรณีศึกษาแสดงพฤติกรรม เออะอะเสียงดัง ก่อนทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลอง ใช้นิทาน เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้นเป็นรายพฤติกรรม.....	55
ภาพที่ 4.2 แสดงเป็นกราฟเปรียบเทียบจำนวนครั้งที่กรณีศึกษาแสดงพฤติกรรม รบกวอนทำลายสมาธิผู้อื่น ก่อนทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลอง ใช้นิทาน เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้นเป็นรายพฤติกรรม.....	55
ภาพที่ 4.3 แสดงเป็นกราฟเปรียบเทียบจำนวนครั้งที่กรณีศึกษาแสดงพฤติกรรม พุดจาหยาบคาย ก่อนทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลอง ใช้นิทาน เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้นเป็นรายพฤติกรรม.....	56
ภาพที่ 4.4 แสดงเป็นกราฟเปรียบเทียบจำนวนครั้งที่กรณีศึกษาแสดงพฤติกรรม แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครู ก่อนทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลอง ใช้นิทานเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้นเป็นรายพฤติกรรม.....	56

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาว่า ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร การเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือค้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6 ยังระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดของกระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ในปัจจุบันเด็กที่พบในโรงเรียนมีหลากหลาย ทั้งเด็กเก่ง เด็กอ่อน เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ลักษณะที่พบประการหนึ่ง คือ เด็กสมาธิสั้น ปัจจุบันนี้ วงการแพทย์ได้ศึกษาและพบว่าโรคนี้มีจริง และมีมากด้วยคือประมาณร้อยละ 5 - 10 ของเด็กวัยเรียนเป็นโรคนี้ เป็นโรคที่มียาและวิธีการช่วยเหลือรักษาซึ่งได้ผลดี แต่คนทั่วไปยังไม่รู้จักโรคนี้อย่างแท้จริงมากนักและมีความเชื่อผิด ๆ มากมายเกี่ยวกับกับโรคนี้ที่เป็นอุปสรรค ทำให้ผู้ที่เป็โรคนี้ไม่ได้รับความเข้าใจและไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างเหมาะสมจนมีผลเสียตามมามาก อาการหลักของโรคสมาธิสั้นคือ อาการสมาธิสั้นกว่าปกติ แต่อยู่ที่การควบคุมตนเองในหลายด้าน เช่น สมาธิ อารมณ์ การเคลื่อนไหว ฉะนั้นเด็กที่ถูกวินิจฉัยว่าเป็น " โรคสมาธิสั้น" จึงมักมีอาการร่วมหลายอย่าง นอกจากสมาธิบกพร่อง เด็กมักจะซน ใจร้อน ไม่เป็นระเบียบ และมักมีพฤติกรรมก้าวร้าวรวมอยู่ด้วย (แพทย์หญิงเพียงทิพย์ พรหมพันธุ์ ,2549:67)

เด็กสมาธิสั้นเป็นลักษณะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทหนึ่ง หมายถึงเด็กที่มีความผิดปกติทางพฤติกรรมแสดงออกซ้ำ ๆ จนเป็น ลักษณะเฉพาะตัวของเด็ก มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับอายุหรือระดับพัฒนาการ ในเรื่องของการขาดสมาธิ ความหุนหันพลันแล่น ยับยั้งตัวเองไม่ค่อยได้ และ หรือชุกชนไม่อยู่นิ่ง ไม่สามารถให้ความสนใจต่อการเรียนได้อย่างจริงจัง และนานเพียงพอ โดยจะปรากฏอาการก่อนอายุ 7 ปี

เทคนิคการปรับพฤติกรรม คือ การใช้ตัวแบบ ซึ่งจัดว่าเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพอย่างมากในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งในกระบวนการนั้นต้องมีการเสนอตัวแบบตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยู โทรทัศน์ การ์ตูน รูปภาพ นิทาน หุ่นกระบอก เป็นต้น ซึ่งมีข้อดี คือ สามารถเน้นจุดสำคัญของสถานการณ์และพฤติกรรมให้เด่นชัด (สม โภชน์ เอี่ยมสุภานิต : 2543 :18-19) ซึ่ง Bandura ได้กล่าวไว้ว่า ตัวแบบนั้นมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลใน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ช่วยให้บุคคลเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ๆ (Modeeling Effect) 2. ช่วยระงับพฤติกรรม หรือยุติการระงับพฤติกรรมของผู้สังเกตได้ (Inhibitory) และ 3. ช่วยให้พฤติกรรมที่เคยได้รับการเรียนรู้มาแล้วมีโอกาสแสดงออก หรือ เพิ่มการแสดงออกให้มากขึ้น (Response Facilitation Effect)(Bandura,1696 อ้างถึงใน สม โภชน์ เอี่ยมสุภานิต ,2543: 18-19)

การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น จึงต้องมีการปรับพฤติกรรมตั้งแต่เด็ก ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการสอดแทรกไว้ในการเรียนรู้เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการแสดงพฤติกรรมที่ดีให้กับเด็ก การฟังดนตรี ศิลปะ หรือการท่องเที่ยว เป็นแนวทางหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สามารถสอดแทรกไปในการสอนได้(สุนัยวิชัยน โขบายการศึกษา 2546:110-112) แนวการปลูกฝังพฤติกรรมนั้นผู้สอนสามารถใช้นิทานเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ ทัศนคติ แนวคิดไปสู่เด็ก โดยไม่เป็นการขัดแย้งกับความต้องการของเด็ก เด็กจะตั้งใจฟัง เพราะเป็นกิจกรรมที่ได้รับ ความสนุกสนาน เพลิดเพลินจากการฟัง และจะทำให้เด็กเกิดจินตนาการตามเรื่องราวที่อ่านให้ฟัง ซึ่งเนื้อหาของนิทานจะช่วยส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตให้กับเด็ก เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยที่ดี จนกระทั่งเกิดความผูกพัน มีเจตคติที่ดีในด้านต่างๆ ติดตัวไปจนเป็นผู้ใหญ่ (สัมพันธ์ อรุณธาริ 2542:6)

นอกจากนี้ นิทานยังช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดพัฒนาการทางภาษา เพราะช่วยให้เด็กมีโอกาสฝึกทักษะทางการฟัง การแสดงออกทางอารมณ์และสังคม โดยการแสดงออกสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ระหว่างผู้เล่ากับผู้ฟังในทางสติปัญญา จะช่วยให้เด็กฝึกคิดพิจารณา เกิดความสร้างสรรค์ ดังนั้นการเล่านิทานให้เด็กฟัง จึงเป็นการสนับสนุนให้เกิดพัฒนาการที่ดีตามวัยของเด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจริยธรรม

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมก้าวร้าว และการใช้นิทานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก ทำผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น โดยใช้กิจกรรมนิทาน

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาผลการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมนิทานในการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าว

3. สมมติฐานงานวิจัย

เด็กสมาธิสั้นที่ได้รับการปรับพฤติกรรมโดยการใช้กิจกรรมการเล่านิทาน จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

4. ขอบเขตของงานวิจัย

4.1 กรณีศึกษา เป็นเด็กสมาธิสั้นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เพศชาย อายุ 10 ปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านใหม่(วันครู ๒๕๐๓) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 คน ที่มาได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

4.2 การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กสมาธิสั้น โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน ดำเนินการโดยผู้วิจัยในชั่วโมงที่จัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งจัดขึ้นวันละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลาทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

- 1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การใช้กิจกรรมการเล่านิทาน
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กสมาธิสั้น

5. ข้อตกลงเบื้องต้น

เด็กสมาธิสั้นเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาทำวิจัยในครั้งนี้ ไม่มีความพิการซ้อนหรือพิการด้านอื่น และมีระดับสติปัญญาปกติ

6. นวัตกรรมเฉพาะ

6.1 เด็กสมาธิสั้น หมายถึง เด็กที่ซุกซน อยู่หนึ่ง ๆ ไม่ได้นาน เจ้าอารมณ์ ชอบหาเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อน ชอบพูดจาด้วยคำหยาบคาย ชอบลุกจากที่นั่งโดยไม่มีสาเหตุและไม่ขออนุญาตครูก่อน และมีพฤติกรรมที่แสดงออกไม่เหมาะสม

6.2 พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมเอะอะเสียงดัง ชอบรบกวนหรือทำลายสมาธิของผู้อื่น ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน การด่า การพูดจาหยาบคาย แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครู โดยการเงื้อมือใส่ และพูดจาหยาบคายเมื่อไม่พอใจครู

6.3 การใช้กิจกรรมการเล่นิทาน หมายถึง การเล่นิทานประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เช่น บทบาทสมมติ หุ่นมือ ละครดำนิทาน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความสนุกสนานและแฝงด้วยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้ผู้ฟังนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป โดยเนื้อหาของนิทานเน้นถึงความมีคุณธรรมจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เป็นกรณีศึกษา

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 เป็นแนวทางในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กสมาธิสั้นให้มีการพัฒนาการที่ดี
- 7.2 ครูนำแนวคิดไปปรับใช้กับเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การศึกษารายกรณีเรื่อง ผลการใช้นิทานเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กสมาธิสั้น
ครั้งนี้ มีแนวคิดสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษารายกรณี
  - 1.1 คำจำกัดความของการศึกษารายกรณี
  - 1.2 ความมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี
  - 1.3 กระบวนการศึกษารายกรณี
  - 1.4 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี
2. แนวคิดเกี่ยวกับเด็กสมาธิสั้น
  - 2.1 ความหมายของเด็กสมาธิสั้น
  - 2.2 ลักษณะอาการของเด็กสมาธิสั้น
  - 2.3 ผลกระทบที่เกิดจากการมีสมาธิสั้น
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กสมาธิสั้น
  - 3.1 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว
  - 3.2 ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมก้าวร้าว
4. แนวคิดเกี่ยวกับนิทาน
  - 4.1 ความหมายของการเล่านิทาน
  - 4.2 เทคนิคการเล่านิทาน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษารายกรณี

1.1 คำจำกัดความของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี หมายถึง กระบวนการของการศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบุคคลติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษาทั้งภูมิหลัง และการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันเพื่อรวบรวมเป็นข้อมูล และนำไปวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปมาจากสาเหตุอะไร รวมทั้งการแปลความหมายของพฤติกรรมดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การสนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการศึกษารายกรณีจึงเป็นวิธีการศึกษามนุษย์อย่างกว้างขวางและละเอียดลึกซึ้งในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม เพื่อเกิดความเข้าใจสาเหตุแห่งพฤติกรรมด้วยการวิเคราะห์ และแปลความหมายของข้อเท็จจริงตั้งแต่ภูมิหลังถึงปัจจุบัน แต่ส่วนใหญ่การศึกษารายกรณีมักจะใช้กับรายกรณีที่เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหา เพราะเป็นแนวทางที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ดี และมีประสิทธิภาพค่อนข้างสูง (ลักษณะ สิริวัฒน์, 2548: 1)

โดยสรุปแล้วการศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดของบุคคลใดบุคคลหนึ่งอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหนึ่ง และนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อช่วยให้รู้จัก และเข้าใจบุคคลนั้นอย่างแท้จริง

1.2 ความมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

ทศพร มณีศรีจำ (2539:170-171) และลักษณะ สิริวัฒน์ (2548:1) ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษารายกรณีไว้สอดคล้องกันดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบพัฒนาการของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา หรือเชาว์ปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน หรือช่วยเหลือ และแก้ไขได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. เพื่อศึกษาค้นหาสาเหตุที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมผิดปกติ จะได้หาแนวทางให้การช่วยเหลือแก้ไขได้ถูกต้องเหมาะสมและได้ผล
3. เพื่อให้บุคคลเกิดความเข้าใจในตนเอง ยอมรับความเป็นจริงเกี่ยวกับตน เพื่อนำไปสู่การมีความสามารถพัฒนาตนเองได้ สามารถวางแผนชีวิตและเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนได้ จนทำให้มีการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข

4. เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น พ่อ แม่ หรือญาติ อาจารย์ หรือเพื่อนร่วมงานเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และได้หาแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมตามลักษณะของกรณีศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527:8-9) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี โดยมีความมุ่งหมายหลัก 2 ประการ คือ

1. เพื่อใช้ในการแนะแนว และการให้คำปรึกษา
  - 1.1 เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการวินิจฉัย และการรักษาในรายที่เป็นปัญหาต่างๆ
  - 1.2 เพื่อให้เข้าใจบุคคลได้อย่างละเอียด รู้จักวิเคราะห์ตนเองจนเกิดความเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้อง
  - 1.3 เพื่อใช้อบรมครูประจำการให้เข้าใจวิธีการศึกษารายกรณี ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งช่วยให้งานแนะแนวมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อใช้ในกรณีอื่นๆ ได้แก่
  - 2.1 เพื่อใช้ในการวิจัยโดยศึกษาสาเหตุในอดีต และปัจจุบัน เพื่อทำนายพฤติกรรมที่จะเกิดในอนาคต
  - 2.2 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษานักศึกษาทุกๆ ไป ที่ผู้ศึกษาสนใจ เช่น ความสามารถพิเศษ บุคลิกภาพที่ดี

จากความมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี ดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีมีความมุ่งหมายที่สำคัญ ในการนำข้อมูลที่ได้มาวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรม การทำความเข้าใจบุคคลอย่างละเอียด ช่วยให้ผู้ถูกศึกษา ครู ผู้ปกครอง ทราบข้อมูลต่างๆ ที่ๆ ได้มา รวมทั้งเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษาต่อไป

1.3 กระบวนการศึกษารายกรณี

ทศพร มณีศรีขำ (2539:171-174) กล่าวว่า การศึกษารายกรณีเป็นการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียด เจาะลึก ทั้งภูมิหลัง และชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน การศึกษารายกรณีประกอบด้วยกระบวนการเป็นขั้นตอน

1. การเลือกนักเรียนสำหรับการศึกษารายกรณี สามารถจำแนกได้ดังนี้
  - 1.1 นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนดีเยี่ยม
  - 1.2 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษบางอย่าง เช่น ศิลปะ ดนตรี ฯลฯ
  - 1.3 นักเรียนที่มีความทะเยอทะยานมีกำลังเข้มแข็งที่จะเอาชนะอุปสรรค
  - 1.4 นักเรียนที่มีปัญหา

- 1.5 นักเรียนที่เรียนอ่อน ไม่สามารถทำงานในระดับที่เรียนอยู่ได้
- 1.6 นักเรียนที่มีพฤติกรรมดีเด่นสมควรเอาอย่าง
- 1.7 นักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติธรรมดาทั่วไป
2. ผู้ที่รับผิดชอบในการศึกษารายกรณี ในทางปฏิบัติควรเป็นหน้าที่ของครู หรือผู้แนะแนว เพราะเป็นผู้ใกล้ชิด และเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง
3. การรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษารายกรณี (Collecting of the necessary data) มีแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ซึ่งผู้ทำการศึกษารายกรณีควรให้ความสนใจ ได้แก่
  - 3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน รายละเอียดเกี่ยวกับครอบครัว ประวัติทางการศึกษา ตลอดจนสุขภาพอนามัย สามารถศึกษาได้จากระเบียบสะสม
  - 3.2 การสังเกตนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะ ในห้องเรียน หรือในเวลา ที่นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ เพื่อที่จะทราบสัมพันธภาพทางสังคม และการปรับตัวของนักเรียนกับผู้อื่น
  - 3.3 การสัมภาษณ์นักเรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น บิดา มารดา ครู เพื่อน ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความชัดเจน และสมบูรณ์
4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) หลังจากรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้ทำการศึกษารายกรณี ต้องนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อเท็จจริง และจัดแยกพฤติกรรมแยกเป็นด้าน ๆ เพื่อสะดวกต่อการทำความเข้าใจตัวผู้ถูกศึกษา
5. การให้ความช่วยเหลือ (Treatment) ผู้ศึกษาต้องพิจารณาหาแนวทางต่าง ๆ ในการช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม
6. การติดตามผล (Follow - up) ในการศึกษารายกรณี เมื่อมีการช่วยเหลือนักเรียนแล้วต้องติดตามผลเพื่อช่วยเหลือปรับปรุง ในกรณีที่มีการช่วยเหลือยังไม่สมบูรณ์

1.4 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีเป็นกลวิธีที่มีประโยชน์ต่อผู้นำมาใช้ และบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างมาก ซึ่งมีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 9-10) ได้แบ่งประโยชน์ของการศึกษารายกรณี ออกเป็นสองทาง ดังนี้

1. ประโยชน์ทางตรง เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับการศึกษาคือทำให้ผู้ศึกษาได้เข้าถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น เข้าใจสาเหตุของปัญหาได้อย่างกว้างขวาง ขณะเดียวกันก็ทำให้เป็นคนที่รู้จักใช้เหตุผลในการพิจารณาสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น
2. ประโยชน์ทางอ้อม เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับการศึกษาคือทำให้ผู้รับการศึกษารับความช่วยเหลืออย่างถูกต้อง ทันต่อเหตุการณ์ และในขณะเดียวกันผู้บริการรักษาก็

จะเข้าใจตนเองมากขึ้น รู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองได้ในที่สุด

นอกจากนั้น ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 183) กล่าวว่า การศึกษารายกรณี เป็นวิธีการที่ใช้ศึกษานักเรียนแต่ละคน ด้วยเครื่องมือและเทคนิคทางการแนะแนวหลายชนิด และศึกษาก่อนข้างใช้เวลานานพอสมควร จึงมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ได้ข้อมูลจำนวนมาก และกว้างขวาง ช่วยให้รู้จักและเข้าใจนักเรียนละเอียดขึ้น
2. ช่วยให้สามารถนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรมได้มากกว่าวิธีการอื่น ๆ
3. ทำให้ผู้ศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมองเห็นแนวทาง ที่จะให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน
4. ทำให้นักเรียนได้รู้จัก เข้าใจตนเอง สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และการที่นักเรียนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข เท่ากับเป็นการลดปัญหา และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติอีกทางหนึ่งด้วย

ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2548:29) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณีไว้เช่นกัน ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ได้กระบวนการให้ได้มาซึ่งข้อมูลมีคุณภาพ และมีประโยชน์อย่างกว้างขวางในการทำให้รู้จัก และความเข้าใจในตัวบุคคลอย่างละเอียด
2. ทำให้เข้าใจและมองเห็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือบุคคลได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้มี การนำข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นมาวิเคราะห์และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรมได้มากกว่าวิธีอื่น ๆ
4. ทำให้รายกรณีที่ถูกศึกษาเกิดการรับรู้และเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง สามารถปรับตัวได้ดีขึ้น และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การศึกษารายกรณี จึงเป็นการศึกษาที่มีประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น ผู้ถูกศึกษา ครู โรงเรียน ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา และข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษารายกรณียังเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจโดยทั่วไปอีกด้วย

2. แนวคิดเกี่ยวกับเด็กสมาธิสั้น

2.1 ความหมายของเด็กสมาธิสั้น

สมาธิสั้น (อังกฤษ: Attention Defecit Hyperactivity Disorders (ADHD) เป็นความผิดปกติด้านพฤติกรรม เกิดจากการทำงานที่ไม่เหมาะสมของสมอง โดยเฉพาะสมองส่วนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสมาธิ ทำให้เกิดการดำเนินงานที่ไม่สัมพันธ์กันกับระบบสั่งงานอื่นๆ ผู้ที่มีภาวะสมาธิสั้นคือผู้ที่มีความบกพร่องในเรื่องสมาธิ และการควบคุมการกระทำของตนเองในการเคลื่อนไหวต่างๆ ซึ่งอาการนี้อาจเกิดขึ้นได้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ สาเหตุที่แท้จริงของภาวะสมาธิสั้นนั้นยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจน แต่สันนิษฐานว่าอาจเป็นผลมาจากความไม่สมดุลของสารเคมีในสมอง อีกสาเหตุหนึ่งที่เป็นไปได้ก็คือพันธุกรรมที่มีผลต่อสมอง แม้ว่าจะยังไม่มีรายละเอียดชัดเจนว่าภาวะสมาธิสั้นมีการถ่ายทอดทางพันธุกรรมอย่างไรก็ตาม (คันสนีย์ ฉัตรคุปต์, 2546:ออนไลน์)

2.2 ลักษณะอาการของเด็กสมาธิสั้น

ไม่อยู่นิ่ง เคลื่อนไหวตลอดเวลา แม้ขณะรับประทานอาหาร เช่น นั่งรับประทานอาหารได้เพียงคำเดียวก็ลุกขึ้นวิ่ง มักพูดแทรกและขัดจังหวะคนอื่น เป็นคนอดทนรอไม่ได้ เช่นเวลาเข้าแถว เวลาเล่นของเล่น หรือเกมที่ต้องผลัดกันเล่น เล่นของเล่นอย่างใดอย่างหนึ่งได้ไม่นาน ไม่สามารถทำตามคำสั่งง่ายๆ ได้ หึ่งที่มีความเข้าใจ และสื่อสารได้ปกติ เล่นเสียงดังมากกว่าเด็กคนอื่น ไม่ชอบแบ่งปัน ชอบแย่งของจากคนอื่น โดยไม่เข้าใจความรู้สึกของคนที่ถูกแย่ง ดูเหมือนกับมีพลังงานมากมาย ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ลักษณะอาการ ในเด็กอายุ 6 ปี ขึ้นไป จะพบอาการได้ชัดกว่าในเด็กเล็ก มีอาการสำคัญ 3 กลุ่มอาการดังนี้

1. อาการ ไม่มีสมาธิ (Inattention)

- 1.1 มีความสะเพร่า เลินเล่อ คิดพลาดตั้งเดิม ๆ ซ้ำ ๆ อยู่เสมอ
- 1.2 เหม่อลอย บางครั้งอาจนั่งนิ่งๆ เป็นระยะเวลานานๆ จึงมักทำงานไม่เสร็จหรือทำงานช้า แต่บางครั้งหากเป็นสิ่งที่สนใจมาก ๆ เช่น วิดีโอเกมหรือรายการโทรทัศน์ ก็อาจตั้งใจดูเป็นเวลาหลายชั่วโมงต่อเนื่องได้
- 1.3 ไม่ฟังเวลาผู้ใหญ่พูดด้วยหรือสอน มักจำไม่ได้ สั้นง่ายมากกว่าเด็กทั่วไป
- 1.4 มักทำของหาย เช่น ของเล่น การบ้าน ดินสอ หนังสือ ยางลบ ฯลฯ
- 1.5 วอกแวกได้ง่ายมากแม้แต่สิ่งเร้าเล็กๆ น้อยที่ผ่านทางตาหรือหูก็สามารถทำให้เสียสมาธิ

2. อาการอยู่ไม่สุข (Hyperactivity)

- 2.1 ชอบเดินไปมาในห้อง หรือออกนอกห้อง ถ้าไม่เดินก็จะนั่งไม่อยู่นิ่ง อยู่ไม่
เป็นสุข
- 2.2 ดุกี้ดุกกลน หยิบ โน่น ฉวยนี้ เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา
- 2.3 ซนมากกว่าเด็กทั่วไป ดูเหมือนมีพลังงานอยู่ตลอดเวลา ชอบวิ่งเล่นหรือ
ปีนป่ายในสถานที่ที่ไม่สมควร ไม่หวาดกลัวต่ออันตรายที่จะเกิดขึ้น
- 2.4 มักล้มตัวเล่นเสียงดัง
- 2.5 ไม่มีระเบียบในการทำสิ่งต่างๆ มักวุ่นวาย ยุ่งเหยิงตลอดเวลา

3. ขาดความยับยั้งชั่งใจ อุดทนรออะไรไม่ได้ (Impulsive)

- 3.1 มักพูดมาก พูดแทรก
- 3.2 รอคอยไม่เป็น มักแสดงออกในลักษณะรีบเร่ง
- 3.3 หุนหันพลันแล่นทำสิ่งต่างๆ อย่างรวดเร็วโดยไม่ยั้งคิด

เด็กบางคนอาจมีลักษณะอาการสำคัญให้เห็นครบทั้ง 3 กลุ่ม แต่บางคนอาจมี
ลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่ได้เด่นชัดเพียงกลุ่มอาการเดียว ก็ได้ เช่นอาจจะไม่ซนมาก อุดทนรอ
ได้ แต่จะไม่มีสมาธิ มักเหม่อลอย วอกแวกง่าย ซึ่งล้วนมีผลต่อการเรียนทั้งสิ้น

เด็กบางคนอาจแสดงอาการตั้งแต่วัยก่อนอนุบาลหรือวัยอนุบาล แต่ส่วนใหญ่แล้ว
จะเห็นพฤติกรรมได้เด่นชัดเมื่ออยู่ชั้นประถมขึ้นไป ทั้งนี้หากมีพฤติกรรมดังกล่าวซึ่งมีโอกาสได้ว่า
เด็กจะมีภาวะสมาธิสั้น ก็ควรปรึกษาแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญต่อไป

2.3 ผลกระทบที่เกิดจากการมีสมาธิสั้น

เด็กสมาธิสั้น (Children with attention deficit/hyperactivity disorders)

เด็กที่มีความผิดปกติทางพฤติกรรมชนิดหนึ่งได้แก่ การขาดสมาธิ (inattention)
พฤติกรรมซุกซนอยู่ไม่นิ่ง (hyperactivity) ขาดความยับยั้งชั่งใจ หุนหันพลันแล่น ทำอะไรไม่คิดให้
รอบคอบ และพฤติกรรมที่แสดงออกไม่เหมาะสมกับวัย หากมีความรุนแรงจะส่งผลกระทบต่อ
ดำรงชีวิตประจำวัน การเรียนการปรับตัวในสังคมเด็กที่ซนมากไม่อยู่นิ่ง การรักษาโรคสมาธิสั้น
การรักษาเด็กสมาธิสั้นนั้นเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุดต้องใช้การรักษาแบบ
ผสมผสานหลายๆ ด้าน โดยเป้าหมายของการรักษา คือช่วยให้เด็กสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่าง
มีความสุข และลดปัญหาทางอารมณ์

การรักษาประกอบด้วย

1. การปรับพฤติกรรม และ การช่วยเหลือทางด้านจิตใจแก่เด็กและครอบครัว
ผู้ปกครองและครูของเด็กที่เป็นสมาธิสั้น ควรมีความรู้เกี่ยวกับตัวโรค และเทคนิคการปรับ

พฤติกรรม เพื่อช่วยในการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็ก การประจาน ประณาม หรือ ตราหน้าว่าเด็กเป็นเด็ก ไม่ควรรวมทั้งการลงโทษด้วยความรุนแรง เป็นวิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ได้ผล โดยจะทำให้เด็กมีอารมณ์โกรธ หรือ แสดงพฤติกรรมต่อต้านและก้าวร้าวมากขึ้น แต่การชมหรือให้รางวัลเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม รวมถึงการควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยการตัดสิทธิหรืองดกิจกรรมที่เด็กชอบ จะเป็นวิธีการที่ได้ผลดีกว่า

2. การช่วยเหลือด้านการเรียน เด็กสมาธิสั้นส่วนใหญ่มักมีปัญหาการเรียนร่วม ด้วยเนื่องจากไม่สามารถเรียนได้ตามศักยภาพที่มี ดังนั้นควรมีการประสานงานกับครูอย่างใกล้ชิด เพื่อจัดการเรียน และสิ่งแวดล้อมในห้องให้เหมาะสมกับเด็ก คือ ห้องเรียนต้องค่อนข้างสงบ ไม่สับสนวุ่นวาย และไม่มีสิ่งกระตุ้นมาก มีระเบียบกำหนดกิจกรรมที่เด็กจะทำอย่างชัดเจน ก็จะช่วยเหลือเด็กสมาธิสั้นให้เรียนได้ดีขึ้น

3. การรักษาโดยการให้ยา ยาที่ใช้รักษาโรคสมาธิสั้นนั้นเป็นยาที่ปลอดภัย มีผลข้างเคียงน้อย และมีประสิทธิภาพในการรักษาสูง ไม่ก่อให้เกิดการง่วงซึม หรือสะสมในร่างกาย ยาจะช่วยให้เด็กมีสมาธิดีขึ้น, ชนน้อยลง, คุมสงบขึ้น, มีความสามารถในการควบคุมตนเอง ผลที่ตามมาคือ การเรียนอาจดีขึ้น มีความสัมพันธ์กับเพื่อนหรือคนรอบข้างดีขึ้น และเด็กจะมีความรู้สึก ว่าตนเองมีคุณค่า (ทวิศักดิ์ สิริรัตนเรขา, 2549:ออนไลน์)

แต่ถึงอย่างไรก็ดี ยาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการรักษาแบบผสมผสานเท่านั้น การใช้ยาร่วมกับการรักษาโดยการปรับพฤติกรรม และการช่วยเหลือด้านการเรียน จะได้ผลที่ดีกว่าการรักษาโดยการให้ยาอย่างเดียวเมื่อ โตขึ้นเด็กที่เป็นสมาธิสั้นมีโอกาสหายหรือไม่เมื่อเด็กโตขึ้นผ่านวัยรุ่น ประมาณ 1 ใน 3 ของเด็กสมาธิสั้นมีโอกาสหายจากโรคนี้ สามารถเรียนหนังสือหรือทำงานได้ปกติโดยไม่ต้องรับประทานยาส่วนใหญ่ของเด็กสมาธิสั้นยังคงมีความบกพร่องของสมาธิในระดับหนึ่ง แต่สามารถควบคุมตนเองได้ดีขึ้น และสามารถปรับตัวและเลือกงานที่ไม่จำเป็นต้องใช้สมาธิมากนัก ก็จะประสบความสำเร็จ และดำเนินชีวิตได้ตามปกติ เด็กบางคนเมื่อโตขึ้นอาจยังมีอาการสมาธิสั้นอยู่มาก กลุ่มนี้มักเป็นกลุ่มเด็กที่ไม่ได้รับการรักษา ทำให้มีผลเสียต่อการเรียน การทำงาน และการเข้าสังคมกับผู้อื่น จึงควรได้รับการรักษาตั้งแต่วัยแรกและต่อเนื่องจนเกือบปกติ แม้แพทย์จะวินิจฉัยถูกว่าเป็นโรคสมาธิสั้น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าลูกเป็นเด็กไม่ดี หรือ จะไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต แต่หมายความว่าลูกมีปัญหาในการตั้งสมาธิ ดังนั้นความรักและความเข้าใจลูกในสิ่งที่ลูกเป็น และพยายามให้กำลังใจช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของลูกมีความสำคัญ และมีส่วนช่วยเหลือลูกให้ประสบความสำเร็จ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพฤติกรรมก้าวร้าว

3.1 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว

ความก้าวร้าว (Aggression) หมายถึง ความพยายามโดยบุคคลหนึ่งจะก่อให้เกิดความเจ็บปวดหรือบาดเจ็บต่อบุคคลอื่น ซึ่งอาจเป็นทางร่างกาย และ/หรือทางจิตใจก็ได้ ดังนั้นความก้าวร้าวของมนุษย์จึงมีทั้งความก้าวร้าวทางวาจา เช่น การพูดจากระแนะกระแหน การพูดจากระทบกระเทียบเปรียบเปรย การสบประมาท การด่าว่าด้วยคำหยาบ ฯลฯ และความก้าวร้าวทางร่างกาย เช่น การชกต่อย การทำร้ายร่างกายบุคคลอื่นให้บาดเจ็บ การทำลายข้าวของ ฯลฯ

ความก้าวร้าวเป็นสิ่งที่มนุษย์เรียนรู้จากสังคม (Social Learning) Albert Bandura ผู้นำทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ได้อธิบายพฤติกรรมก้าวร้าวของมนุษย์ว่า มนุษย์มีการเรียนรู้ที่จะกระทำพฤติกรรมก้าวร้าวจากการสังเกตจากบุคคลแวดล้อม โดยบุคคลแวดล้อมจะทำหน้าที่เป็นแบบอย่าง และจูงใจให้มนุษย์กระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมต่างๆ ด้วยการให้รางวัล และการลงโทษ ดังนั้น มนุษย์แต่ละคนจึงมีการแสดงออกถึงความก้าวร้าวแตกต่างกันไปตามสังคมที่เขาเรียนรู้

สุชา จันทรเฒ (2525: 97) อธิบายว่า ความก้าวร้าวจัดเป็นพฤติกรรมของคนที่ขาดความสุข อาจแสดงออกทางร่างกายหรือวาจาก็ได้ เช่น การทำลายข้าวของ การทำร้ายร่างกาย การดูต่ำ การพูดหยาบคาย เป็นต้น ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้จากสังคม เด็กใช้ป้องกันตัวเองจากการรุกรานของผู้อื่น เช่น เมื่อถูกพ่อแม่ดุ เด็กมักจะโต้เถียง เมื่อถูกเพื่อนล้อเลียน เด็กมักชกต่อย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวิธีเรียกร้องความสนใจจากเพื่อนๆ อีกด้วย เพื่อให้เพื่อนๆ เกรงกลัว ความก้าวร้าวนี้สังคมมักจะติเตียน ทำให้พวกก้าวร้าวมักจะต่อต้านสังคม

เคอรี่วัลย์ ขจรพันธุ์ (2524 : 73) กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นกิริยาตอบสนองต่อความไม่สมหวัง เด็กที่มีกิริยาก้าวร้าวอยู่เสมอ เป็นเด็กที่มีความคับข้องใจและถูกลงโทษอย่างแรง ถ้ามีบิดามารดาที่มินิสัยก้าวร้าวและไม่คงเส้นคงวาแล้ว เด็กจะมีความก้าวร้าวเสมอ

ในปี ค.ศ.1951 บัสส์ (Buss, 1961 : 1-7) อธิบายความหมายของความก้าวร้าวว่า “ความก้าวร้าวเป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นในรูปของการกระทำอย่างทันที โดยมีเจตนาทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด” บัสส์แบ่งความก้าวร้าวออกเป็น 2 ชนิดคือ

1. ความก้าวร้าวทางกาย (Physical Aggression) เป็นความก้าวร้าวที่แสดงออกโดยใช้ อวัยวะทางกาย เช่น แขน ขา ฟัน หรือใช้อวัยวะทางกายร่วมกับ อาวุธ เช่น มีด ปืน เพื่อให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด

2. ความก้าวร้าวทางวาจา (Verbal Aggression) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นโดยใช้ถ้อยคำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกันคือ

2.1 การปฏิบัติ ในการปฏิบัติจะแสดงท่าทางประกอบด้วย เช่น การหลบหน้าแสดงท่าทางรังเกียจ ไม่ยอมเข้ากลุ่ม ส่วนคำพูดที่ใช้ในการปฏิบัติ ได้แก่ การพูดตรงๆ เช่น “ออกไปเดี๋ยวนี้” หรือการพูดให้ร้าย เช่น “ฉันไม่ชอบคุณ” ร่วมกับการแสดงอารมณ์เพื่อทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น

2.2 การบังคับ การพูดบังคับเป็นสัญลักษณ์ของการกระทำที่ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด สำหรับการบังคับนี้ บุคคลเรียนรู้การบังคับจากการสังเกต หรือ การเลียนแบบจากการกระทำของบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น

นอกจากนี้ บาช (Bach, 1970 : 279) ได้แบ่งความก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกันคือ

1. ลักษณะการก้าวร้าวที่แสดงความโกรธออกมาอีก เนื่องจากเกิดความคับข้องใจในการแก้ปัญหา และมีเจตนาที่จะทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือได้รับการหมิ่นประมาท (Hostile type Aggression)

2. ลักษณะการแสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริง เพื่อที่จะให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับการปรับปรุงพฤติกรรมของเขา แต่ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพที่เคยมีต่อกัน ทั้ง ๆ ที่วัตถุประสงค์จริง ๆ แล้วไม่ต้องการที่จะทำลายหรือทำร้ายผู้อื่น (Impact – type Aggression)

อัลเบอร์ตี และเอ็มมอนส์ (Alberti and Emmons, 1978 : 21-24) ได้แบ่งความก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะเช่นกัน คือ

1. ความก้าวร้าวโดยทั่วไป (General Aggressiveness) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นในทุก ๆ สถานการณ์ อันเนื่องมาจากบุคคลเหล่านี้มีความมั่นใจในตนเอง (Self – confidence) มากเกินไป จะพูดกับใครมักจะออกคำสั่ง และพูดถูกความคิดของผู้อื่น ดังนั้น บุคคลเหล่านี้มักเกิดความขัดแย้งกับกลุ่มเสมอ จึงทำให้มีเพื่อนน้อยมาก และบุคคลเหล่านี้ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่นมาก แต่เขามักจะไม่ว่าจะทำอย่างไร เพื่อที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

2. ความก้าวร้าวตามสถานการณ์ (Situation Aggressiveness) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นตามสถานการณ์ และต้องการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองใหม่ตามที่ผู้เสนอแนะไว้

จากคำจำกัดความและแนวความคิดเกี่ยวกับความก้าวร้าวที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความก้าวร้าวที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความก้าวร้าวเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของ

บุคคลที่จะแสดงการกระทำในลักษณะที่รุนแรงผิดปกติ เพื่อตอบสนองหรือปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธ และความรู้สึกไม่คิดต่าง ๆ ซึ่งการกระทำนั้นก่อให้เกิดผลเสียทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นได้ เช่น ในกรณีที่นักเรียนทะเลาะวิวาท ชกต่อย ทำลายทรัพย์สินสาธารณะสมบัติ เด็กเหล่านี้ก็เสียอนาคต จึงสมควรที่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ครูแนะแนว จะต้องหาวิธีการลดความก้าวร้าว และส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้มีพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นทดแทน เพื่อให้นักเรียนเหล่านั้นเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่ง อีแวนส์ (สมชาย เดียวตระกูล, 2529: 10 : อ้างอิงมาจาก Evans , 1978 : 485) กล่าวว่า นักเรียนที่มีความก้าวร้าวต่อกลุ่มเพื่อน จะถูกเพื่อนไม่ยอมรับ (Rejected) ทำให้ถูกตัดขาดออกจากสังคม และทำให้เสียความภาคภูมิใจ (Self Esteem) ในตัวเอง จึงควรที่จะได้รับการช่วยเหลือโดยเร็ว

3.2 ทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

3.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้จากตัวแบบของแบนดูรา (Bandura)

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) ของแบนดูรา (Bandura 1977, อ้างถึงใน สุขุมาลัย คำหว่าน 2543 : 7-9) กล่าวว่า พฤติกรรมบุคคลนั้นมีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) อย่างต่อเนื่อง ระหว่างบุคคล (Person) และสิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งทฤษฎีนี้กล่าวถึง การเรียนรู้โดยให้ดูตัวแบบ (Learning Through Modeling) โดยผู้เรียนจะเลียนแบบจากตัวแบบ และการเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบซึ่งรวมถึง การสังเกตการตอบสนองและปฏิกิริยาต่างๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมของตัวแบบผลกรรมที่เกิดขึ้นจากการกระทำ หรือการปฏิบัติของตัวแบบ คำบอกเล่าเกี่ยวกับตัวแบบ ความน่าเชื่อถือของตัวแบบ ฯลฯ ผลจากสังเกตทำให้ผู้สังเกตสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ หรือพฤติกรรมใหม่ๆ ได้ทำให้ไม่ต้องลองผิดลองถูกซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้เป็นอย่างดี แบนดูรา (Bandura) มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้นเกิดขึ้นจากการสังเกตจากตัวแบบซึ่งจะแตกต่างจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ต้องอาศัยการลองผิดลองถูก เพราะนอกจากจะสูญเสียเวลาแล้ว ยังอาจมีอันตรายได้ในบางพฤติกรรมในการเรียนรู้โดยการผ่านตัวแบบนั้นตัวแบบเพียงคนเดียวสามารถที่จะถ่ายทอดทั้งความคิด และการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน และเนื่องจากคนเรานั้นใช้ชีวิตในแต่ละวัน ในสภาพแวดล้อมที่แคบๆ ดังนั้นการเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ของสังคมจึงผ่านมาจากประสบการณ์ของผู้อื่น โดยการได้ยินและการเห็น โดยไม่มีประสบการณ์ตรงมาเกี่ยวข้อง คนส่วนมากรับรู้เรื่องราวต่างๆ ของสังคมโดยการผ่านทางสื่อแทบทั้งสิ้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2536 : 18-19) กระบวนการต่างๆ ของการเลียนแบบมี 4 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการดึงดูความสนใจ (Attentional Process) เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการเลียนแบบ เพราะการเรียนรู้โดยการสังเกตนั้น หากผู้เรียนขาดความสนใจ การเรียนรู้ประเภทนี้ก็จะไม่เกิดขึ้น กระบวนการดึงดูความสนใจนี้ นอกจากจะขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้สังเกตแล้วยังขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมที่เลียนแบบ (Modeled Activity) ลักษณะของตัวแบบ ความคล้ายคลึงกัน หรือคุณสมบัติร่วมกันของตัวแบบและผู้สังเกต ฯลฯ สำหรับลักษณะของกิจกรรมที่เลียนแบบนั้นควรจะมีกิจกรรมที่ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน ทั้งนี้ เพราะหากพฤติกรรมที่จะเลียนแบบไม่สลับซับซ้อน การเลียนแบบก็จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตลอดทั้งดึงดูความสนใจของผู้สังเกตและทำให้เกิดการเลียนแบบได้ง่ายขึ้นแต่หากว่าพฤติกรรมของตัวแบบ ตลอดทั้ง ลักษณะกิจกรรมที่จะเลียนแบบยุ่งยากสลับซับซ้อนก็จะก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้ประสงค์จะเลียนแบบ ในกรณีเช่นนี้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ทำการทดลอง หรือ ครูควรแยกแยะองค์ประกอบของพฤติกรรม หรือลักษณะของกิจกรรมที่จะเลียนแบบให้ชัดเจน และให้ดึงดูความสนใจต่อผู้สังเกตหรือผู้ที่จะเลียนแบบ หรือควรกำหนดพฤติกรรม หรือลักษณะของกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตได้เรียนรู้อย่างแจ่มชัด และให้เป็นที่ยึดดูความสนใจเพื่อให้การเลียนแบบพฤติกรรมที่ต้องการเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ลักษณะของตัวแบบยังมีความสำคัญที่จะดึงดูความสนใจของผู้สังเกตหรือผู้ต้องการจะเลียนแบบ หากว่าตัวแบบนั้นเป็นตัวแบบที่สามารถแสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตสามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เป็นตัวแบบที่มีชื่อเสียงมีความน่าเชื่อถือและเป็นตัวแบบที่ได้รับการคัดเลือกแล้วว่าเป็นตัวอย่างที่ดีและเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ผู้เลียนแบบมั่นใจที่จะเลียนแบบตัวแบบนั้นมากยิ่งขึ้น

2. กระบวนการคงไว้ (Retention Process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตได้ประมวลข้อมูล (Code Information) ที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบไว้ในความจำในรูปของสัญลักษณ์แทนกิจกรรมที่เลียนแบบ โดยประมวลไว้ในลักษณะของภาพพจน์ (Imaginal Coding) และในลักษณะของความคิดที่จะแสดงพฤติกรรมใหม่ภาษา (Verbal Coding) เพื่อเป็นแนวทาง, แบบแผนของพฤติกรรมขึ้นหรือเกิดมาใหม่

3. กระบวนการแสดงออก (Motor Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตเปลี่ยนสัญลักษณ์ที่เก็บไว้ในรูปของความจำ จากกระบวนการคงไว้มาเป็นการกระทำหรือการแสดงออกที่เหมาะสม โดยการใช้กลไกของความคิด เพราะฉะนั้น กระบวนการแสดงออกก็ขึ้นอยู่กับระดับความคิด (Cognitive level) ของผู้สังเกต ตลอดจนความสลับซับซ้อนของพฤติกรรม

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) เป็นกระบวนการที่ช่วยให้พฤติกรรมแสดงออกของผู้สังเกตคงอยู่ต่อไปได้โดยการให้แรงเสริม เพราะฉะนั้นการเรียนรู้จากการสังเกตจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจะต้องใช้ร่วมกับวิธีการอื่นๆ เช่น การเสริมแรง

(Reinforcement) การเปลี่ยนแปลงเร้า (Stimulus Change) เป็นต้น สำหรับการให้แรงเสริมนี้ควรจะให้แรงเสริมแก่ตัวแบบ เมื่อตัวแบบสามารถแสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้ และให้แรงเสริมกับผู้สังเกตเมื่อสามารถแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบได้อย่างถูกต้อง (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ 2536 : 42)

ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีนี้ เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ความก้าวร้าวเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคล ถ้าบุคคลได้เห็นตัวอย่างความก้าวร้าวและทำพฤติกรรมนั้นบ้างแล้วได้รับรางวัล บุคคลก็จะแสดงพฤติกรรมนั้นอีก ตามความเห็นของแบนดูราและคนอื่นๆ (Bandura and others n.d. , อ้างถึงใน คมคาย อนุจันทร์ 2538 : 25) เชื่อว่า เด็กไม่ได้เรียนรู้ความก้าวร้าวโดยตรงจากการให้รางวัลหรือการลงโทษจากผู้ปกครองเพียงอย่างเดียว แต่เด็กจะเลียนแบบผู้ที่มีอิทธิพลต่อตนเอง โดยเด็กจะสังเกตท่าทีและการกระทำของผู้ปกครองของตนสำหรับในการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองมักจะบอกเด็กว่า การก้าวร้าวต่อผู้อื่นเป็นสิ่งไม่ดี แต่เด็กยังคงสังเกตเห็นผู้ปกครองของตนเองแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่เสมอ เด็กจึงกระทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองทำมากกว่าจะกระทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองสั่งสอนเอาไว้ ซึ่งเฟชแบค (Feshbach 1956 , อ้างถึงใน คมคาย อนุจันทร์ 2538 : 25) กล่าวว่า ความก้าวร้าวของบุคคลนั้นได้รับการเรียนรู้มาจากในอดีตทั้งสิ้น และเขายังพบว่าถ้าแม่ลงโทษเด็กด้วยการเขียนตีเด็กมากเพียงใด เด็กก็จะแสดงความก้าวร้าวต่อเพื่อน พี่น้อง และผู้ปกครองมากขึ้นเท่านั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เชื่อว่าองค์ประกอบที่สำคัญพฤติกรรม คือ ตัวแบบ(Model) ที่ทำให้เกิดของพฤติกรรมก้าวร้าวแบนดูรา (Bandura 1977, อ้างถึงใน สุขุมาลัย คำหว่าน 2543 : 30-32) ได้อธิบายความก้าวร้าวในทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคม 3 ลักษณะ คือ

1. การเกิดความก้าวร้าว พฤติกรรมก้าวร้าวได้มาอย่างไร ได้มาในรูปแบบใด
- ทฤษฎีการเรียนรู้ในสังคมเชื่อว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากการเรียนรู้ใน

2 ลักษณะ คือ

- 1.1 การเรียนรู้จากตัวอย่าง โดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น หรือ

เรียกว่า การสังเกตตัวแบบ การสังเกตตัวแบบนี้ ผู้สังเกตจะเรียนรู้กลวิธีในการแสดงพฤติกรรมในเวลาต่อมา นอกเหนือจากพฤติกรรมของตัวแบบแล้ว แบนดูราเชื่อว่า การเรียนรู้จากการสังเกตต้องรวมถึงตัวแปรกระบวนการทางปัญญาด้วยการสังเกตจึงสอนให้บุคคลคำนึงถึงผลกรรมที่เกิดขึ้น เช่น การสังเกตแบบที่ได้รับการเสริมแรงทางอ้อม (Vicarious Reinforcement) กระบวนการทางปัญญาจะทำให้บุคคลคาดหวังผลกรรมที่จะได้รับถ้าตนแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นบ้าง ความคาดหวังจึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่สำคัญ การสังเกตประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ

1.1.1 การสังเกตลักษณะที่สำคัญของพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดง บุคคลจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเขาสนใจลักษณะสำคัญของพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดง การสนใจหรือเอาใจใส่ย่อมเกิดจากความเด่นชัดของตัวแบบ ความแจ่มชัดของพฤติกรรม รวมทั้ง ลักษณะเฉพาะของตัวผู้สังเกตด้วย เช่น ความสามารถในการรับสัมผัสและการรับรู้ ตลอดจน ประสบการณ์การได้รับแรงเสริม

1.1.2 การจดจำ การจดจำที่ได้จากการสังเกตตัวแบบ จะทำให้ตัวแบบ นั้นมีอิทธิพลต่อผู้สังเกต การจดจำจะเกิดขึ้นในลักษณะของสัญลักษณ์ เช่น จินตภาพ คำพูด หรือ สัญลักษณ์อย่างอื่น วิธีการหนึ่งที่จะช่วยในการจดจำ คือ การฝึกหรือการทบทวนทางปัญญา

1.2 การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้แก่ การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว แล้วได้รางวัลเสริมแรงหรือการลงโทษ พฤติกรรมก้าวร้าวนั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีกในโอกาสต่อไป

2. ตัวกระตุ้นให้เกิดความก้าวร้าว ได้แก่ ประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

2.1 อิทธิพลของตัวแบบ ตัวแบบมีอิทธิพลที่ทำให้เกิดความก้าวร้าวได้ ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์ทดลอง จากการทดลองของของแบบดูรา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สังเกตตัวแบบก้าวร้าว โดยเฉพาะตัวแบบที่ได้รับการเสริมแรงจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สังเกตตัวแบบไม่ก้าวร้าว

2.2 สิ่งเร้าไม่พึงประสงค์ ได้แก่ การต่อสู้ การทำร้ายร่างกาย การถูกเหยียดหยามหรือการถอดถอนแรงเสริม สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความคับข้องใจหรือความโกรธ ซึ่งจะทำให้เกิดพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ รวมถึงพฤติกรรมก้าวร้าว

2.3 สิ่งจูงใจ ส่วนใหญ่พฤติกรรมก้าวร้าวของบุคคลเกิดจากการคาดหวังผลทางบวกขณะนั้นตัวกระตุ้น คือ แรงเสริมที่บุคคลคาดหวังมากกว่าการกระทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด

2.4 การควบคุมด้วยการสอน บุคคลจะถูกฝึกให้เชื่อฟังกฎและระเบียบต่างๆ ผู้ฝึกจะให้รางวัลแก่การเชื่อฟัง และลงโทษแก่การไม่เชื่อฟัง วิธีการลงโทษที่รุนแรงย่อมทำให้บุคคลเกิดความก้าวร้าวได้ เพราะทำให้บุคคลคับข้องใจและเห็นตัวแบบที่ก้าวร้าวด้วย

2.5 การควบคุมด้วยสิ่งเร้าภายนอก ที่เกิดจากความเชื่อที่ผิด บางครั้งความเชื่อที่ผิดทำให้บุคคลก้าวร้าวได้

3. สิ่งที่ทำให้ความก้าวร้าวคงอยู่ ได้แก่ แรงเสริม แบบดูราแบ่งแรงเสริมออกเป็น 3 ชนิด คือ

3.1 แรงเสริมภายนอก เมื่อบุคคลแสดงความก้าวร้าวแล้วได้รับแรงเสริม พฤติกรรมก้าวร้าวนั้นจะคงอยู่

3.2 แรงเสริมที่ได้จากการสังเกต บุคคลจะสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวของตัวแบบที่ได้รับรางวัลมากกว่าตัวแบบที่ไม่ได้รับรางวัล ฉะนั้น ตัวแบบก้าวร้าวที่ได้รับรางวัลจะเป็นตัวแบบที่มีประสิทธิภาพ แรงเสริมที่ได้จากการสังเกตจะทำหน้าที่ให้ข้อมูลและจูงใจให้บุคคลแสดงความก้าวร้าว

3.3 แรงเสริมที่เกิดจากตนเอง ได้แก่ การลดค่าหรือศักดิ์ศรีของผู้อื่น เช่น การพูดนิทาน หรือคำหยาบคายจะทำให้ตนเองรู้สึกมีค่ามากขึ้น รู้สึกพึงพอใจเมื่อได้ระบายความคับข้องใจ

จากงานวิจัยดังกล่าว ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่อาจจะก่อความขัดขวางการเรียนการสอนในห้องเรียน รบกวนความสงบ จัดต่อระเบียบวินัยของโรงเรียนและอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม การเห็นแม่แบบที่ดีนั้น เป็นวิธีหนึ่งที่ลดความก้าวร้าวของนักเรียนได้ หนังสือนิทานได้รับการคัดเลือก จัดได้ว่าเป็นแม่แบบที่ดีได้ทางหนึ่ง ดังนั้นการใช้หนังสือนิทานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ หรือการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องราวจากการเล่านิทาน อาจเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยลดความก้าวร้าวของนักเรียนได้

4. แนวคิดเกี่ยวกับนิทาน

4.1 ความหมายของนิทานและการเล่านิทาน

“นิทาน” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546: 588) อธิบายความหมายไว้ว่า “นิทาน คือ เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก และนิทานอีสป เป็นต้น”

นอกจากนี้ยังมีท่านผู้รู้หรืออธิบายความหมายไว้คล้ายๆกัน เช่น

ภิญญาพร นิตยะประภา ให้ความหมายของนิทานว่า คือเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาที่มิได้เจาะจงแสดงประวัติความเป็นมาของเรื่อง จุดใหญ่ก็เพื่อความสนุกสนานและความพอใจ ทั้งผู้เล่าและผู้ฟัง มุ่งที่จะสนองความต้องการทางด้านจิตใจของผู้ฟัง ในบางครั้งก็สอดแทรกคติสอนใจ

ฉวีวรรณ กิณวงษ์ (2533 : 124) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าต่อกันมาเป็นเวลานานแล้วแต่ไม่ทราบแน่ชัดว่าเริ่มต้นเล่ากันมาตั้งแต่เมื่อใด การเล่านิทานก็เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และให้ความรู้ เพื่อเป็นคนดีอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และบางครั้งก็ได้สอดแทรกคติเพื่อสอนใจไปด้วย

ศิวาพร จูตะฐาน (2539:22-23) ได้กล่าวว่า

“นิทานเป็นผลทางปัญญาและจินตนาการของมนุษย์ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อรับใช้มนุษย์ทางด้าน “จิตใจ” มนุษย์ใช้ปัญญาและจินตนาการผูกเรื่องนิทานขึ้น บางครั้งก็เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลก เช่น ในสังคมกรีกมีเรื่องนางแพนดอร่า เพื่ออธิบายว่าทำไมมนุษย์จึงต้องประสบความเจ็บป่วย ความทุกข์ หรือความผิดหวัง ในแง่นี้นิทานจึงอาจทำให้จิตใจมนุษย์สงบลงได้ เพราะเรื่องราวในนิทานเป็นคำตอบสำหรับสิ่งต่างๆ ที่มนุษย์สงสัย แต่นอกจากมนุษย์สร้างนิทานเพื่อช่วยให้ตนเข้าใจและยอมรับปรากฏการณ์ต่างๆ แล้ว มนุษย์ยังสร้างนิทานเพื่อความบันเทิงใจโดยตรงอีกด้วย เรื่องราวของเจ้าชายที่มีความสามารถเกินมนุษย์ธรรมดา การหาเหินเดินอากาศ อภินิหารมหัศจรรย์ ดันไม้ออกดอกเป็นเสื้อผ้าแพรพรรณ หรือการผจญภัยของวีรบุรุษอันน่าตื่นตะลึง จะทำให้ผู้ฟังเข้าไปสู่โลกอีกโลกหนึ่ง ซึ่งเป็นโลกของจินตนาการ ความเพ้อฝันเพื่อความสนุกสนาน ให้ความเพลิดเพลิน เป็นเรื่องที่ชวนตื่นตะลึงทั้งพฤติกรรมของตัวละครก็แตกต่างไปจากพฤติกรรมของบุคคลทั่วไปในสังคมนั้น และตัวผู้ฟังเองก็กระทำเช่นตัวละครในนิทานได้ โลกของนิทานจึงเป็นอีกโลกหนึ่งที่ทำให้ความแปลกใหม่ ให้ความพอใจแก่ผู้ฟังโดยแท้จริง ทำให้ผู้ฟังลืมความยากลำบาก และพ้นจากความจำเจในชีวิตประจำวันได้ชั่วคราว เมื่อนิทานมีความสำคัญต่อจิตใจของมนุษย์ดังกล่าวนี้อัน จึงไม่แปลกเลยที่ทุกสังคมต่างก็มีการสร้างสรรค์นิทานของตนเอง เพื่อความสุขใจของคนในสังคม”

ฉวีวรรณ ภูหาภินันท์ (2527 : 70) กล่าวว่า นิทาน คือเรื่องราวที่เล่ากันมาแต่โบราณและมีอภินิหารต่าง ๆ นานา

รัชนี ศรีไพรวรรณ (อ้างใน สันตพัฒน์ อรุณชาติ 2542 : 2) ได้ให้ความหมายของนิทานว่า คือ เรื่องที่เล่าสืบกันมา หรือมีผู้แต่งขึ้นเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และให้ความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต

กุหลาบ มลลิกะมาส (2518 : 99-100) กล่าวถึง “นิทาน” ไว้ในหนังสือคติชาวบ้านว่า นิทานเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่เล่าสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน เพื่อความสนุกสนานเบิกบานใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด เพื่อเสริมศรัทธาในศาสนา เทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นคติเตือนใจ ช่วยอบรมบ่มนิสัย ช่วยให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมและปรากฏการณ์ธรรมชาติ เนื้อเรื่องของนิทานเป็นเรื่องนานาชนิด อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัย ความรัก ความโกรธ เกลียด ริษยา อาฆาต ตลกขบขัน หรือเรื่องแปลกประหลาดพิศดารผิดธรรมดา ตัวละครในเรื่องก็มีลักษณะต่างๆกัน อาจเป็นคน สัตว์ เจ้าหญิง เจ้าชาย อมนุษย์ แม่มด นางฟ้า แต่ให้มีความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรมต่างๆเหมือนคนทั่วไป หรืออาจจะเหมือนที่เราอยากจะเป็น เมื่อนิทานตก ไปอยู่ในท้องถื่นใดก็มักมีการปรับเนื้อเรื่องให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของถื่นนั้น นิทานในแต่ละท้องถื่นจึงมีเนื้อเรื่องส่วนใหญคล้ายคลึงกัน คือ สภาพ

ความเป็นมนุษย์ อารมณ์ ความรู้สึก รัก เกลียด ความโง่ ฉลาด ขบขัน อาฆาตแค้น หรือทุกข์ สุข ส่วนรายละเอียดจะแตกต่างกันไปบ้างตามสภาพแวดล้อมและอิทธิพลของวัฒนธรรมความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น

กึ่งแก้ว อัศตถากร (2519 : 12) อธิบายว่า นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าสืบต่อกันมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ แต่ก็มีอยู่ส่วนมากที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ และนอกจากนี้ยังอธิบายว่านิทานเป็นเรื่องเล่าทั่วไป มิได้ตั้งใจแสดงประวัติความเป็นมา จุดใหญ่เล่าเพื่อความสนุกสนาน บางครั้งก็จะแทรกคติเพื่อสอนใจไปด้วย นิทานมิใช่เรื่องเฉพาะเด็ก นิทานสำหรับผู้ใหญ่ก็มีจำนวนมาก และเหมาะสำหรับผู้ใหญ่เท่านั้น

สุมาลย์ พงษ์ไพฑูย์ (2542 : 7) กล่าวว่า นิทานเป็นคำศัพท์ภาษาบาลี หมายถึง คำเล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องประเภทใด แต่อยู่ที่ลักษณะการเล่าที่เป็นกันเอง แม้จะเป็นข้อเขียนก็มีลักษณะคล้ายกับการเล่าที่เป็นวาจา โดยใช้ภาษาพูดหรือภาษาปากในการเล่า

จากความหมายต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า นิทาน คือเรื่องที่มีผู้แต่งขึ้นใหม่ หรือเป็นการเล่าสืบต่อกันมา เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้ฟังเป็นสำคัญ และสอดแทรกความรู้ แง่คิดต่างๆ เกี่ยวกับการดำรงชีวิตหรือคุณธรรมเป็นส่วนประกอบเพื่อสอนใจ

4.2 ความสำคัญและประโยชน์ของนิทาน

4.2.1 ความสำคัญของนิทาน

นิทานเป็นสิ่งที่เด็กต้องการและสนใจอยากรู้ การจัดประสบการณ์ให้เด็กใช้นิทานนำไปสู่ประสบการณ์ด้านต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็น เพราะการเล่านิทานมีบทบาทสำคัญ

ลำไย บัวพิทักษ์ (2542 :29) กล่าวว่า การเล่านิทานมีประโยชน์และมีคุณค่ามากมาย เช่น ช่วยขยายประสบการณ์ทางภาษาแก่เด็ก ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางความคิดและจินตนาการ ฝึกให้เด็กเป็นนักฟังที่ดี เก็บใจความเรื่องที่ฟังได้ตามสมควรแก่วัย สร้างความเพลิดเพลินให้แก่เด็ก การจัดประสบการณ์ให้แก่นักเรียน โดยใช้นิทานนำไปสู่ประสบการณ์ด้านต่างๆ ทำให้เด็กสนใจต้องการอยากจะเรียนรู้ เด็กจะรับรู้ได้ดีเพราะนิทานเป็นสิ่งที่เด็กต้องการและสนใจอยากรู้ เด็กมักชอบเร้าให้ผู้สอนเล่านิทานให้ฟังเสมอ นิทานจึงมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนมาก เพราะช่วยลดความตึงเครียดหลังจากที่ครูสังเกตเห็นว่าเด็กนักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายจากการเรียน หรือทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนพักผ่อน ได้รับความเพลิดเพลิน ใช้นิทานนำเข้าสู่บทเรียน นิทานช่วยเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดี หรือผิดบางประการของเด็กเกี่ยวกับความเชื่อ ความกลัว ใช้นิทานสอนจริยธรรมแก่เด็ก เช่น ความซื่อสัตย์ ความอ่อนน้อม ใช้นิทานสอนเรียงความ เช่น ให้นักเรียนเขียนบรรยายลักษณะของตัวละคร ใช้นิทานส่งเสริมการอ่าน ช่วยให้นักเรียนรู้จักโลกใน

แง่มุมเล็กๆ น้อยๆ จากนิทานที่ได้ฟัง ทำให้ตัดสินใจและสนองตอบต่อเหตุการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้อง มองโลกในแง่ดี เกิดทัศนคติที่ดีต่อโลกและชีวิต

เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป(2552<http://www.manager.co.th/Family/ViewNews.aspx?NewsID=9520000042544>)

ได้พูดถึงความสำคัญของนิทานว่า เด็กจะเป็นอย่างไร นิทานจะกำหนดให้เด็กเป็นอย่างไร เช่น พ่อแม่อยากจะปลูกฝังให้ลูกเป็นคนดี มีน้ำใจ หนังสือ หรือวรรณกรรม ล้วนมีต้นแบบที่ดีในการแสดงน้ำใจ เมื่อพ่อแม่เล่านิทานให้ลูกฟัง เด็กจะรับไว้เป็น พฤติกรรมส่วนตัว ได้อย่างแยบยล และเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น โดยปริยาย

จะเห็นได้ว่านิทานนั้นมีความสำคัญมากมาย แต่การจะทำให้นิทานเกิด ประโยชน์สูงสุดกับเด็กนั้น ผู้เล่าจะต้องรู้จักเลือกนิทานที่จะนำมาเล่า ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ผู้เล่าควรพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ก่อนนำมาเล่าให้เด็กฟัง

4.2.2 คุณค่าและประโยชน์ของนิทาน

คุณค่าและประโยชน์ของนิทานต่อพัฒนาการเด็ก

ฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2533 : 125-126) ได้กล่าวว่า นิทานมีอิทธิพลและคุณค่า ต่อเด็กมากในระดับเด็กปฐมวัย การที่ผู้ใหญ่และครูได้ใกล้ชิดกับเด็กโดยการเล่านิทานจะเป็น เครื่องช่วยให้เข้าใจเด็กยิ่งขึ้น การเล่านิทานมีคุณค่าดังนี้

1. ช่วยชดเชยประสบการณ์แก่เด็กในชนบทให้เท่าเทียมเด็กในเมือง เพราะ บิดามารดาของเด็กชนบทไม่มีเวลาหรือไม่เห็นคุณค่าของการเล่านิทานให้เด็กฟัง
2. ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา ความคิด และจินตนาการให้กับเด็ก
3. ช่วยฝึกให้เด็กเป็นนักฟังที่ดี เข้าใจวิธีการปฏิบัติตัวขณะฟังนิทาน และสามารถเก็บใจความตามเรื่องราวที่คนอื่นเล่าได้ตามสมควรแก่วัย
4. ช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความรู้สึกอบอุ่นและใกล้ชิด กับผู้เล่า
5. ช่วยปลูกฝังความรู้สึกชอบฟังนิทานและหนังสือนิทานก่อนที่จะอ่าน ได้ อย่างเข้าใจ
6. ปลูกฝังให้เด็กเป็นคนใจกว้าง ยอมรับความจริงในชีวิตประจำวัน
7. ช่วยให้ครูและผู้ใหญ่ได้ทราบถึงความรู้สึกที่อยู่ในตัวของเด็กจากการ สนทนาซักถามขณะฟังนิทาน

นิตยา คชภักดี (2543 : 29) กล่าวว่า กิจกรรมการเล่านิทานจะมีความสำคัญ ต่อพัฒนาการตามวัยของเด็กในวัยนี้เป็นอย่างมาก เพราะจะเกิดการรวมกลุ่มฟังนิทานซึ่งมีผลต่อการ เรียนรู้ทางสังคม เช่น เรียนรู้มารยาทในการฟัง ปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อน ลดการยึดตัวเองเป็น

ศูนย์กลาง นอกจากนี้ตัวแบบ และเนื้อหาสาระในนิทาน จะเป็นตัวชี้แนะพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ ซึ่งเด็กอาจทดลองเลียนแบบพฤติกรรมนั้น เพื่อทดสอบว่าเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือไม่

สมศักดิ์ ปริพฺระ (2540 : 59-62) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นวิธีการให้ความรู้วิธีหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจใคร่เรียนรู้ สามารถจดจำ กล้าแสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา นอกจากนี้ยังช่วยตอบสนองความต้องการของเด็ก เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ความสัมฤทธิ์ผล ความต้องการเป็นที่ยอมรับ เนื้อหาของนิทานที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการดังกล่าว จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกร่วมปรารถนาและมีความสุข กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ นิทานมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อเด็กดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการสอนที่มีประสิทธิภาพในการชักจูงให้ผู้เรียนคล้อยตามเป็นตัวกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตัวผู้เรียน เป็นตัวความคิดสร้างสรรค์ และการแสดงออก อันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียน

2. เป็นเครื่องกระตุ้นและ โน้มน้าวให้เด็กเปิดใจที่จะยอมรับพฤติกรรมด้านต่างๆ และตอบสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็กด้วย

3. เป็นตัวแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:77) กล่าวถึงการเล่านิทานให้เด็กฟังไว้ดังนี้

3.1 เพื่อสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็ก

3.2 เพื่อให้เด็กผ่อนคลายความเครียด

3.3 ฝึกสมาธิด้านการฟัง ยืดช่วงความสนใจให้มากขึ้น

3.4 เพื่อส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรมและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

3.5 เพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ซึ่งเหมาะสมกับวัย

3.6 เพื่อส่งเสริมทักษะด้านภาษา และความคิดสร้างสรรค์

3.7 เพื่อส่งเสริมความกล้า เช่น กล้าซักถาม กล้าแสดงความคิดเห็นอย่าง

อิสระ

สรุปได้ว่า นิทานมีประโยชน์และคุณค่าต่อเด็กเป็นอย่างมาก ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย และยังช่วยปรุงแต่งบุคลิกภาพ แก้ไขพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามแบบของตัวละครในนิทานที่เด็กชื่นชอบ รวมทั้งยังเปิดโลกจินตนาการให้กว้างไกล และมีสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลรอบข้างเป็นเครื่องกระตุ้นทำให้เด็กยอมรับพฤติกรรมต่างๆ และเป็นตัวแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรมและ

บุคลิกภาพของเด็กนอกจากนี้ตัวละครในนิทานยังเป็นตัวแบบที่หล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็กให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นที่ยอมรับในสังคม

4.3 ประเภทของนิทาน

การแบ่งประเภทของนิทานนั้นมีเกณฑ์ในการแบ่งที่ไม่มีการตายตัวสตรีท ทอมป์สัน (Stith Thomson, 1946) : 15. อ้างถึงใน วิเชียร ณ นคร, 2531 : 32.) ซึ่งได้เขียนหนังสือเรื่อง Folklore ได้เสนอแนวทางในการ จัดจำแนก หรือแบ่งนิทานไว้เป็นหมวดหมู่ 4 แนวทาง คือ

1. แบ่งตามพื้นที่ (Area) คือ ใช้เขตแดนหรือภูมิศาสตร์เป็นเกณฑ์ เช่น เขตอินเดีย เขตแหลมสแกนดิเนเวีย เขตประเทศสลาวิก เป็นต้น

2. แบ่งตามรูปแบบ (Form) คือ แบ่งโดยคุณลักษณะเนื้อหาส่วนใหญ่ของนิทาน เกณฑ์ที่แบ่งไว้มี 5 ประเภท คือ เทพนิยาย นิยาย คำานาน นิทานสัตว์ และนิทานตลก

3. แบ่งตามแบบเรื่อง (Type) คือ แบ่งตามโครงเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ที่สำคัญของเรื่อง

4. แบ่งตามอนุภาค (Motif) คือ แบ่งตามองค์ประกอบย่อยของนิทาน จากการจัดจำแนกนิทานดังกล่าวกลายเป็นแนวทางในการจัดจำแนกนิทานของนักคติชนวิทยาชาวไทยหลายท่าน ดังนี้

กรีก ยูนิพันธ์ (2539 : 17-25) กล่าวถึงการแบ่งประเภทของนิทานออกเป็น 4 แบบคือ

1. การแบ่งนิทานตามยุคสมัย โดยแบ่งย่อยออกเป็น สมัยฮิปปี้ด กรีก และโรมัน สมัยกลาง ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ยุคหลังฟื้นฟูศิลปวิทยาการจนถึงปัจจุบัน

2. การแบ่งนิทานตามรูปแบบของนิทาน โดยแบ่งออกเป็น เทพนิทานหรือ เทพนิยาย นิทานประจำถิ่นหรือนิทานพื้นบ้าน นิทานคติสอนใจ นิทานวีรบุรุษ นิทานอธิบายเหตุ เทพปกรานัม นิทานที่มีสัตว์เป็นตัวเอก นิทานตลกขบขัน

3. แบ่งตามชนิดของนิทาน โดยแบ่งออกเป็น นิทานชาวบ้าน และนิทานเกี่ยวข้องกับสัตว์

4. แบ่งนิทานตามเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็นเขตอินเดีย เขตประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม เขตชนชาติยิวในเอเชียไมเนอร์ เขตสลาวิกหรือเขตระหว่าง ตะวันออกกับตะวันตกแถบรัสเซีย เขตรัฐต่าง ๆ แถบตะวันออกของทะเลบอลติก เขตแหลมสแกนดิเนเวีย เขตของชนชาติที่พูดภาษาเยอรมัน เขตประเทศฝรั่งเศส นิทานในเขตประเทศสเปน และโปรตุเกส เขตประเทศอิตาลี เขตประเทศอังกฤษ เขตสกอตแลนด์และไอร์แลนด์

สำหรับการแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้านนั้นมักเป็นการแบ่งประเภทนิทานตามรูปแบบของเรื่อง และในการแบ่งนิทานนี้มักจะแบ่งนิทานหลัก ๆ ออกเป็น

1. นิทานชีวิต
2. นิทานวีรบุรุษ
3. นิทานประจําถิ่นหรือนิยายประจําถิ่น
4. นิทานอธิบายเหตุ
5. คำนาน
6. นิทานสัตว์
7. มุขตลก

ถ้าโย บัวพิทักษ์ (2542 : 24) ได้แบ่งนิทานตามพื้นฐานของสังคมไทย ออกได้เป็นประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. นิทานชาวบ้าน หรือนิทานพื้นบ้าน เป็นนิทานที่เล่าเรื่องเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับชีวิตของชาวบ้านและสามัญชนทั่วไป เช่น เรื่องตากันยาย ตาเถรยายชี นางนาคพระ โขนง ปู่โสม ฟ้าทรัพย์ เป็นต้น
2. นิทานพื้นเมือง บางครั้งเรียกว่านิทานประจําถิ่น เป็นเรื่องราวที่ครอบคลุมชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนใหญ่ กว้างขวางกว่านิทานชาวบ้าน เช่นเรื่อง พญาทองพญาพาน ท้าวแสนปม นิทานสัตว์ เป็นนิทานสมมติสัตว์เป็นตัวละครพูดได้ เช่น นิทานอีสปเรื่อง กระจ่าตายกับเต่า ราชสีห์กับหนู เป็นต้น
3. นิทานชวนขัน เป็นนิทานที่แสดงออกในด้านบันเทิงขบขัน ฟังแล้วสนุกคลายอารมณ์ตึงเครียด เช่น เรื่องหัวล้านได้หัว ศรีธนญชัย ตาบอดกับหูหนวก เป็นต้น
4. นิทานชาดก เป็นนิทานที่ผูกเค้าโครงมาจากคำสอนในศาสนา เช่น เรื่อง พระเวสสันดร สุวรรณสาม นิบาตชาดก เป็นต้น
5. นิทานเพลง เป็นนิทานที่เล่าเรื่องเป็นคำร้อง ซึ่งมีวงดนตรีพื้นเมืองง่ายๆ เล่นประกอบ โดยมากนำเอานิทานชาวบ้าน นิทานพื้นเมืองมาร้องเป็นเพลง ในลักษณะต่างๆ เช่น ลำตัด เพลงน้อย เพลงโคราช เพลงเถิง เพลงขอทาน เป็นต้น นิทานกลอน เป็นนิทานนำเอาเรื่องราวต่างๆ มาผูกเป็นกลอน โดยมากนำเอานิทานชาวบ้าน นิทานพื้นบ้าน มักใช้กลอนตลาด กลอนเสภา เช่น เรื่องควีนทวิชัย สุวรรณหงษ์ ยอพระกลิ่น ไกรทอง อิเหนา มณีพิชัย ไชยเชษฐ ขุนช้างขุนแผน เป็นต้น

การแบ่งประเภทของนิทานนี้ไม่ได้มีกฎเกณฑ์ตายตัว จึงมีผู้แบ่งนิทานออกเป็นหลายแบบแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของแต่ละคน แต่นิทานที่มักมีการแบ่งเหมือนกันคือนิทานหลัก ๆ ทั้ง 7 ประเภท

4.4 การเล่านิทาน

การเล่านิทาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่ผู้ฟัง ผู้ฟังให้มีจินตนาการไปตามเรื่องที่ฟัง การสอดแทรกข้อคิด คติธรรม หรือเรื่องราวใด ๆ แฝงเข้าไปในเรื่อง จะทำให้ผู้ฟังซึมซับไปโดยไม่รู้ตัว การเล่านิทานจึงเป็นกิจกรรมที่เด็ก ๆ ชื่นชอบมาก จึงเป็นการกระตุ้นเร้าให้เด็กรักการอ่าน และเป็นการปลูกฝังความรัก ความซาบซึ้งในวรรณกรรมและวรรณคดีต่าง ๆ ในปัจจุบันครูและบรรณารักษ์จึงใช้การเล่านิทานเป็นกิจกรรมประกอบการสอน และกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แต่การเล่านิทานที่จะสร้างความเพลิดเพลินหรือความประทับใจในเรื่องให้ผู้ฟังติดตามเรื่องไปจนจบอย่างไม่รู้เบื่อ นั้น ผู้เล่าจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการเล่านิทานและเทคนิคในการเล่าอย่างเหมาะสม

4.4.1 นิทานกับเด็ก

1) จุดมุ่งหมายของนิทานสำหรับเด็ก

จุดมุ่งหมายหลักของการเล่านิทานคือ เพื่อให้ความบันเทิง นอกเหนือไปจากความบันเทิงนิทานยังให้ข้อคิด ข้อคิด ข้อเตือนใจต่าง ๆ ให้แก่ผู้ฟังด้วย ศิราพร จูตระกูล ณ ถลาง (2539 : 13-42) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่และความสำคัญของคติชนในสังคมไทย โดยยกตัวอย่างจากคติชนประเภทเรื่องเล่าไว้ว่า คติชนเป็นทางออก (social outlet) สำหรับความขัดแย้งและกฎเกณฑ์ทางสังคม โดยยกตัวอย่างการระบายความตึงเครียดในสังคมจากนิทานประเภทจักร ๆ วงศ์ ๆ และนิทานมุขตลก ถ้อยเลี่ยนเสียดสีคนในสังคม คติชนให้การศึกษาและอบรมระเบียบสังคม คติชนถ่วงทอคความเชื่อและพิธีกรรม คติชนสร้างเอกลักษณ์และประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น เช่น นิทานอธิบายประวัติศาสตร์สถานที่ต่าง ๆ

วิไล มาศจรัส (2539 : 23) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการเล่านิทานไว้ 2 ข้อ คือ เพื่อความเพลิดเพลิน และเพื่อเป็นคติสอนใจ พอจะสรุปได้ว่าวัตถุประสงค์ในการเล่านิทานนั้น คือ ให้ความบันเทิง แต่ในขณะที่เดียวกันก็ให้ข้อคิด ข้อเตือนใจแก่ผู้ฟังเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

2) นิทานในความสนใจของเด็ก และความต้องการของเด็ก

เด็กแต่ละเพศ แต่ละวัยย่อมมีความสนใจที่แตกต่างกันออกไป บันลือ พุกกะวัน (2524 : 13-17) แบ่งกลุ่มความสนใจของเด็กออกเป็น 4 กลุ่ม โดยกล่าวถึงความสนใจของเด็กในแต่ละวัยไว้ว่า วัยอนุบาลหรือวัยก่อนเข้าเรียน (3-6ปี) เด็กในวัยนี้จะสนใจ

สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ชอบพูดซ้ำๆ เป็นจังหวะ ชอบคำคล้องจอง ในใจซักถามคำถามและสนใจรับฟังนิทานจากผู้ใหญ่ วัยประถมตอนต้น (ป.1-2) จะมีความสนใจนานขึ้นคือ ประมาณ 15-20 นาที ชอบเล่นรวมกลุ่มโดยไม่แยกเพศ รู้จักการรักษากฎเกณฑ์ ต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ชอบนิทานที่มีเรื่องราวสนุกสนานเพื่อฝัน วัยประถมต้นตอนปลาย (ป.3-4) จะมีช่วงความสนใจยาวนานขึ้นเป็น 30-40 นาที ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี สนใจนิทานและเล่าให้ผู้อื่นฟังได้ดี สนใจนิทานที่ให้คติสอนใจ เรื่องราวชวนคิด นิทานตลกขบขัน ผจญภัย ประวัติความเป็นมาของสิ่งต่างๆ วัยประถมศึกษาตอนปลายจะมีช่วงความสนใจที่ยาวนานเพิ่มขึ้นถึง 50-60 นาที ต้องการความเป็นอิสระ สนใจเรื่องราวเฉพาะอย่างแยกกันระหว่างชาย หญิง โดยเด็กหญิงมักสนใจเรื่องครอบครัว การเรียน เด็กชายมักสนใจเรื่องเครื่องยนต์กลไก

ถวัลย์ มาจรัส (2538 : 28) กล่าวถึงข้อสรุปเรื่องที่เด็กสนใจ จากการประชุมปฏิบัติการเขียนหนังสือสำหรับเด็กที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) ร่วมกับ UNESCO ระหว่างวันที่ 18-28 พฤษภาคม 2533 นั้นได้สรุปเรื่องที่เด็กสนใจดังนี้

“อายุ 1-3 ปี จะชอบเรื่องสั้นๆ มีตัวละคร 2-3 ตัว โครงเรื่องไม่ซับซ้อนและจบเรื่องด้วยความสมหวัง

อายุ 4-5 ปี จะชอบเทพนิยาย นิยายเกี่ยวกับสัตว์ ชอบฟังเพลงहेกลุ่ม

อายุ 5-8 ปี สนใจภาพ ชอบเรื่องง่ายๆ ที่อ่านเข้าใจด้วยตัวเอง ประเภทเทพนิยาย นิยายพื้นบ้าน ถ้าโครงเรื่องซับซ้อนไม่มากนักเด็กจะเข้าใจได้

อายุ 8-10ปี ชอบนวนิยาย สารคดี ชอบอ่านหนังสือด้วยตนเอง ชอบอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระ เรื่องวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ เครื่องยนต์กลไก ชีวิตประวัติของบุคคลสำคัญ เด็กผู้หญิงสนใจโคลง กลอน ส่วนเด็กผู้ชายไม่ค่อยชอบ ภาษาที่ใช้เขียนเรื่องให้เด็กวัยนี้อ่าน ควรใช้ภาษาพูด เด็กจะให้ความสนใจติดตามอ่าน

อายุ 11-16ปี การเขียนเรื่องให้เด็กวัยนี้อ่านจะต้องใช้เทคนิคและกรรมวิธีเช่นเดียวกับการเขียนเรื่องสำหรับผู้ใหญ่ เด็กวัยนี้ชอบอ่านเรื่องยาว เรื่องที่มีเนื้อหาสาระเรื่องสมจริง”

ในด้านของความต้องการของเด็กนั้น ได้มีผู้กล่าวไว้หลายท่านด้วยกัน เช่น รัตชัย สุระกาญจน์ (2523 : 14) แบ่งความต้องการของเด็กออกเป็น 2 ประเภทคือ ความต้องการทางร่างกาย อันได้แก่ปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค และความต้องการทางจิตใจ เช่น ต้องการความรัก การนับหน้าถือตา ต้องการความปลอดภัย

โดยสรุปแล้วในส่วนของความต้องการของเด็กนั้นมีทั้งความต้องการทางด้านร่างกายคือ บังคับใช้ และความต้องการทางจิตใจ ที่ทำให้มีความสุข

4.4.2 ลักษณะของนิทานสำหรับเด็ก

เกริก ยूनพันธ์ (2539 : 68) กล่าวถึงหลักในการเลือกเรื่องนิทานสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. “เรื่องที่เล่า ควรจะเลือกให้เหมาะสมกับวัยต่างๆ ของเด็ก
2. จะต้องพิจารณาเรื่องเวลาให้เหมาะสมกับการเล่านิทานสำหรับเด็กวัยต่างๆ ซึ่งมีช่วงระยะเวลาความสนใจและสมาธิการฟังแตกต่างกัน
3. จะต้องเป็นเรื่องสำหรับเด็กที่ผู้เล่าสนใจและชื่นชอบ
4. ผู้เล่าจะต้องเลือกเรื่องที่จะใช้เล่าให้เหมาะสมกับวิธีและกระบวนการเล่าแบบต่างๆ
5. เรื่องที่เลือกมาเล่าจะต้องมีเนื้อเรื่องสนุกสนานชวนติดตาม และมีความยาวของเรื่องพอเหมาะพอดี
6. เนื้อหาของเรื่องจะต้องมีสาระ ค่านิยม ความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เหมาะสมกับการปลูกฝังความดีและความงาม”

สรุปลักษณะของนิทานสำหรับเด็กที่ดีนั้น คือ นิทานที่มีลักษณะต่อไปนี้

1. ไม่น่าเบื่อ สนุกสนานมากเกินไป
2. ให้ข้อคิด ข้อเตือนใจที่ดีแก่เด็ก
3. ใช้คำและประโยคที่เหมาะสมกับเด็ก
4. ส่งเสริมคตินิยม ค่านิยมอันดีของสังคม

4.4.3 รูปแบบการเล่านิทาน

กุลยา ตันติผลลาชีวะ (2541 : 12-14) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเล่านิทานไว้ดังนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า เป็นการเล่านิทานที่อาศัยเพียงคำพูด และน้ำเสียงของของผู้เล่าไม่มีการใช้สื่อประกอบการเล่า อาศัยเพียงน้ำเสียงและจังหวะการพูดที่สูงต่ำ เราใจผู้ฟังตามเนื้อเรื่องในนิทาน การเล่านิทานวิธีนี้ต้องอาศัยศิลปะการพูดและเล่าที่จูงใจอาจเป็นการจูงใจให้เด็กนอนหลับหรือมีสมาธิทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ควรใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที
2. การเล่านิทานประกอบท่าทาง เป็นการเล่านิทานที่มีชีวิตชีวามากกว่าการเล่านิทานแบบปากเปล่า เพราะเด็กสามารถติดตามเรื่องที่เล่าได้ และจินตนาการเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ตามท่าทางของผู้เล่า ท่าทางแสดงร่วมของเด็ก ได้แก่ การทำหน้าตา การแสดงท่าทางทางกาย หรือการเล่นนิ้วมือประกอบการเล่า

3. การเล่านิทานประกอบภาพ ภาพที่ใช้ประกอบการเล่านิทานมีหลายชนิด มีทั้งภาพถ่ายภาพโปรสเตอร์ ภาพจากหนังสือ ภาพวาด ภาพสไลด์ ภาพเคลื่อนไหว หรือภาพยนตร์ การมีภาพสวยๆมาประกอบการเล่านิทานจะสามารถดึงดูดใจเด็ก และสร้างสรรค์จินตนาการให้กับเด็ก โดยเฉพาะภาพการ์ตูนที่เคลื่อนไหวไปแต่ละลำดับภาพ จะดึงดูดใจทำให้เด็กติดตามเรื่องราว

4. การเล่านิทานประกอบเสียง ได้แก่ เสียงเพลง เสียงดนตรี แลบบันทึกเสียงต่างๆสามารถนำมาประกอบการเล่านิทานได้ จุดประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นเร้าให้เกิดความตื่นเต้นอยากติดตาม การนำเสียงมาประกอบการเล่านิทาน นอกจากใช้เสียงเพลง เสียงดนตรีแล้ว เรายังสามารถใช้เสียงเด็กมาประกอบการเล่าได้ ตัวอย่างเช่น เมื่อเล่าถึงรถไฟ ผู้เล่าอาจชักชวนให้เด็กที่ฟังร่วมกันทำเสียงรถไฟวิ่งฉึกฉัก ปู๊นๆ ประกอบการเล่าซึ่งทำให้บรรยากาศสนุกไปอีกแบบ

5. การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่ หรือผู้เล่าจัดทำขึ้น เช่น หน้ากาก ของตัวแสดงในนิทาน หุ่นมือ หุ่นชัก หุ่นเชิด ตุ๊กตา เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นสื่อที่ใช้ประกอบการเล่านิทานที่สำคัญ อุปกรณ์เหล่านี้ทำให้เด็กสนุกและตื่นตาไปกับนิทานที่เล่าได้เป็นอย่างดี และสร้างความสนใจในการฟังนิทานให้แก่เด็กมากกว่ารูปแบบอื่นๆ

ปริดา ปัญญาจันทร์(2538: 25-29) กล่าวถึงรูปแบบการเล่านิทาน คือ โดยทั่วไปการเล่านิทานผู้เล่าจะเล่าง่าย ๆ ตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์ใด ๆ มาประกอบ อย่างไรก็ตามการนำอุปกรณ์มาประกอบการเล่านิทานก็จะช่วยเร้าความสนใจและเพิ่มสีสันให้แก่เรื่องเพิ่มขึ้น และในบางครั้งยังช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ไปด้วย เช่น ทักษะการวาดรูป การพับกระดาษ หรือการแสดง เป็นต้น รูปแบบการเล่านิทานอาจสรุปได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. การเล่าแบบปากเปล่า

เป็นการเล่านิทานแบบดั้งเดิมที่ผู้เล่าไม่ใช้สื่อหรืออุปกรณ์ใด ๆ ในการเล่า ผู้เล่าจึงต้องจำเรื่องได้อย่างแม่นยำ โดยเลือกเรื่องที่ไม่ยาวนาน หรือเป็นเรื่องที่มีความซ้ำ ๆ กัน จะช่วยให้ผู้ฟังโดยเฉพาะเด็กเล็ก ๆ สามารถติดตามเรื่องได้ การใช้น้ำเสียงที่น่าฟังตามอารมณ์ของเสียงจะช่วยให้ผู้ฟังไม่รู้สึกละเบื่อหน่าย การฝึกซ้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญ

2. การเล่าโดยใช้หนังสือภาพ มีเทคนิคดังนี้

- 1) อ่านนิทานให้เข้าใจ
- 2) ศึกษาภาพประกอบในหนังสือ ปกหน้า ปกหลัง
- 3) ตำแหน่งของผู้เล่า ควรอยู่ในตำแหน่งที่ผู้ฟังเห็นภาพทั่วถึง

4) การถือหนังสือ ไม่จำเป็นต้องถือหนังสือนี้อยู่ตลอดเวลา อาจโยกหนังสือขยับหนังสือได้ ในขณะที่ขยับหนังสือจะต้องสอดเตรียมพร้อมที่จะเปิดหน้าถัดไป

3. การเล่านิทานโดยใช้สื่อหรืออุปกรณ์อื่น ๆ ประกอบการเล่า

1) การใช้ภาพ โดยภาพจะต้องมีขนาดใหญ่พอเหมาะกับกลุ่มผู้ฟัง การเขียนเนื้อเรื่องไว้ข้างหลังภาพ จะช่วยให้จำเรื่องได้

2) การเล่าไปวาดไป การใช้เชือก การพับกระดาษหรือกระดาษผ้าสำลี ประกอบการเล่า การเลือกเรื่อง (หรือแต่งเรื่อง) ให้สอดคล้องกับรูปแบบการวาด การใช้เชือก หรือการพับกระดาษหรือกระดาษผ้าสำลี เพื่อให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการคล้ายตามเรื่องที่เล่า และการฝึกซ้อมการเล่าเรื่องให้สัมพันธ์กับวิธีการเล่าจะต้องทำได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่ตะอะเงินและตระเตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้เล่าให้พร้อมก่อนการเล่า

3) การเล่าโดยร้องเพลงประกอบการใช้เพลงประกอบการเล่านิทาน ส่วนมากจะใช้กับเด็กเล็ก เพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในการร้องด้วย อาจใช้ตอนนำเรื่องก่อนเล่า หรือใช้ประกอบขณะเล่าก็ได้ สิ่งสำคัญคือ การเลือกเพลงที่เหมาะสมกับเรื่องที่จะเล่า เช่น เพลงงูกับเต่า เต่ากับกระต่าย เป็นต้น

4) การเล่าโดยใช้หุ่น ถ้าเป็นการเล่าในกลุ่มเล็ก ผู้เชิดอาจเชิดให้ผู้ฟังเห็นได้ โดยไม่ต้องใช้โรงหุ่น แต่ถ้าเป็นการแสดงหุ่นในโรงหุ่น หรือบนเวทีแสดงต้องอาศัยเทคนิคด้านการแสดง การเขียนบท การกำกับการแสดง แสง เสียง และฉากเป็นสำคัญ นอกจากนี้จำนวนผู้เชิดหุ่นจะต้องสัมพันธ์กับจำนวนตัวละคร ที่ออกมาในแต่ละฉากด้วย ส่วนบทเจรจาจะเป็นการพากย์สดหรืออัดเสียงลงเทปก็ได้

4.4.4 เทคนิคการเล่านิทาน

นิทานนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนทุกเพศทุกวัย แต่ส่วนใหญ่แล้วนิทานมักถูกนำมาใช้กับเด็ก เพราะจากธรรมชาติของนิทานซึ่งทำให้ผู้ฟังหรืออ่านเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน พร้อมกับการได้รับแง่คิดคติธรรมไปในตัว และวัยเด็กเป็นวัยแห่งการเรียนรู้แต่การที่จะอบรมสั่งสอนในเรื่องที่เป็นคติธรรม ความดี หรือแง่คิดต่างๆ ในการดำเนินชีวิตนั้น ยังเป็นสิ่งที่ซับซ้อนและยากเกินกว่าที่เด็กจะเข้าใจและนำไปใช้ปฏิบัติได้ นิทานและการเล่านิทานจึงกลายเป็นกิจกรรมที่มีเด็กเป็นกลุ่มเป้าหมาย

เทคนิคการเล่านิทานสำหรับเด็กการเล่านิทานให้สนุก และเป็นที่น่าสนใจของผู้ฟัง มีความจำเป็นที่ผู้เล่าจะต้องมีเทคนิคในการเล่า ซึ่งเกิดจากการฝึกฝนอบรมจนเป็นทักษะหรือเกิดจากความสามารถเฉพาะตัวที่มาแต่ดั้งเดิมทั้งนี้หากครูในฐานะที่เป็นผู้เล่ามีความต้องการเป็นผู้เล่าที่ดี เก่ง มีความสามารถในการจูงใจนักเรียนที่เป็นผู้ฟัง ควรที่จะศึกษา ค้นคว้าหาความรู้

ทดลองปฏิบัติและเล่านิทานให้เด็กฟังอยู่เสมอเป็นประจำ จึงได้มีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ให้
 ทรศนะถึงหลักการในการเล่านิทานให้ประสบผลสำเร็จไว้ดังนี้

สำหรับเทคนิคการเล่านิทานนั้น ฉวีวรรณ กิณวงศ์ (2533 : 104) ได้
 กล่าวว่า การเล่านิทานให้ได้ดีนั้นเป็นเรื่องยากพอสมควร ครูผู้เล่าต้องมีเทคนิคในการเล่าอย่างมาก
 เพื่อที่จะทำให้เด็กสนใจได้ ตลอดเวลาครูผู้เล่าต้องมีศิลปะในการเล่าอย่างยอดเยี่ยม นอกจากนี้ยัง
 จะให้ความรัก ความอดทน ความใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็กอีกด้วย บุคลิกภาพและท่าทางของครูก็
 เป็นส่วนสำคัญอีกประการหนึ่งและก่อนที่จะเล่านิทานให้เด็กฟังทุกครั้ง จะต้องมีการเตรียมการเล่า
 อยู่เสมอเพราะถ้าผู้เล่าได้เตรียมไว้ล่วงหน้าจะทำให้การเล่านิทานประสบความสำเร็จตาม
 จุดประสงค์ที่วางไว้เสมอ การเล่านิทานจะให้ผลตามจุดประสงค์นั้น จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้
 คือ

1. ทำความเข้าใจกับเนื้อหาเรื่องนิทานที่เล่าเสียก่อน โดยจินตนาการ
 ออกมาเป็นภาพอ่านเรื่องซ้ำๆ เพื่อจับใจความตัวละครและเหตุการณ์ทุกอย่าง ปิดหนังสือคิย่อน
 เรื่องออกมาเป็นภาพและอ่านเรื่องทบทวนอีกครั้ง เพื่อเก็บภาษาสละสลวยไปใช้ให้เหมาะสมกับ
 เรื่อง

2. การเลือกคำควรเป็นคำที่ง่ายๆ ที่เด็กฟังหรือนึกออกเป็นภาพใน
 จินตนาการได้ ควรใช้คำที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบด้วยเพื่อเด็กจะได้เข้าใจยิ่งขึ้น เช่น สูง-ต่ำ
 หนัก-เบา ใหญ่-เล็ก หรือคำที่เกี่ยวกับรูป รส กลิ่น เสียง ฯลฯ

3. เมื่อในท้องเรื่องมีตัวละครคุยกัน ให้ใช้บทสนทนาเพราะทำให้เด็ก
 ตื่นเต้นกว่า

4. เริ่มต้นเรื่องให้ดี เพื่อเรียกร้องความสนใจ พยายามหลีกเลี่ยงการบรรยาย
 และอธิบายที่ไม่จำเป็น

5. การเล่าเรื่องควรใช้เสียงแบบสนทนากัน คือ ซ้ำ ซัดเจน มีหนักเบา แต่
 ไม่ควรมีเอื้ออ้า ที่นี้ ฯลฯ เพราะจะทำให้เสีรสของเรื่อง และเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีของเด็ก

6. นิทานที่นำมาเล่าให้ยาวพอๆ กับระยะความสนใจของเด็ก คือ ประมาณ
 15-25 นาที สำหรับเด็กประถมศึกษา หรือถ้าเป็นคำก็จะประมาณ 1000 คำ สำหรับประถม
 ตอนต้น ส่วนเด็กประถมตอนปลายประมาณ 3000 คำ ถ้าเป็นเด็กเล็กๆ ประมาณ 100 คำ ถ้าเด็ก
 ใดในระดับอนุบาลศึกษาก็จะประมาณ 500 คำ

7. เวลาเล่าต้องพยายามเป็นกันเองให้มากที่สุด ให้ความรักความสนิทสนม
 กับเด็กอย่างจริงใจ ถ้าพบว่าเด็กคนใดคลายความสนใจจากนิทานและรบกวนสมาธิผู้อื่น ผู้เล่าต้อง
 ให้ความสนใจทันทีอาจให้มานั่งใกล้ๆ ผู้เล่าก็ได้

8. เวลาเล่า ผู้เล่าควรมีรูปภาพประกอบ อาจเป็นหนังสือภาพ หุ่น หรือสื่อการสอนอื่นๆ จะช่วยให้เด็กสนใจยิ่งขึ้น ถ้าผู้เล่ามีความสามารถวาดภาพประกอบขณะเล่าด้วยก็จะเป็นการดีมาก

9. จัดบรรยากาศของห้องให้เหมาะสม เช่น อาจนั่งเล่ากับพื้น หรือเชิดหุ่นประกอบการเล่าหรืออาจจะไปเล่าใต้ต้นไม้นอกห้องเรียนก็ได้

10. หลังการเล่านิทาน ควรเปิดโอกาสให้เด็กถามแลวิพากษ์วิจารณ์ แต่ไม่ควรบังคับเด็กให้พูดถามเพราะจะทำให้เด็กเสียความเพลิดเพลิน

11. หลังจากรุ่นนิทานแล้ว อาจจะทำให้เด็กแข่งขันตั้งชื่อเรื่องก็ได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้ติดตามและเพื่อความเข้าใจในเรื่องที่ผู้เล่าได้มาแล้ว

12. ถ้านิทานเรื่องยาว ผู้เล่าอาจจะเล่าเป็นตอนๆ ก็ได้ เพื่อเป็นการรื้อให้เด็กอยากมาโรงเรียนไม่ขาดเรียน เพื่อมาฟังนิทานต่อจนจบเรื่อง

ครุฑักษ์ ภิมย์รัชย์(2543 : 45 – 46) กล่าวว่า ในการเล่านิทานสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งคือการสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟัง จุดเริ่มต้นอยู่ที่การเตรียมให้พร้อมพร้อมให้ดีของผู้เล่า ผู้ที่จะเล่าจะต้องหาจุดสำคัญของเรื่องให้ครบ และสรุปให้ได้ใจความสำคัญ ดังนั้นประโยคแรกที่ใช้ในการเริ่มเรื่อง ควรหาถ้อยคำที่ฟังดูแล้วน่าตื่นเต้น ใจให้ติดตามเรื่องต่อไป คอยสังเกตว่าผู้ฟังยังให้ความสนใจกับบทบาทลีลาการเล่าอยู่หรือไม่ ถ้ารู้สึกว่าการดำเนินเรื่องเสียความสนใจ การเปลี่ยนบรรยากาศด้วยการหยุดพักแล้วถามปัญหาอะไรเอ่ย ปัญหาเขาวัว หรือปัญหาสนุกๆ การจบเรื่อง ประโยคสุดท้ายจะปิดเรื่องต้องมีความสำคัญ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าประโยคแรกที่เริ่มใช้เรื่อง ผู้เล่าจะต้องคิดและเตรียมไว้ก่อนว่าจะปิดเรื่องด้วยประโยคใด จึงจะเป็นการสรุปจบที่จับใจผู้ฟัง โดยทั่วไปมักปิดการเล่านิทานด้วยถ้อยคำที่กินใจ ให้ข้อคิดหรือทิ้งท้ายไว้ให้คิดกิจกรรมหลังเล่านิทาน สิ่งที่ไม่ควรละเลยหลังจากที่เล่านิทานจบควรมีคำถามเกี่ยวกับนิทานที่นำมาเล่าให้เด็กตอบ ซึ่งอาจเป็นคำถามที่เกี่ยวกับชื่อตัวละครที่สำคัญ เหตุการณ์ที่สำคัญและข้อคิดที่ได้

กุลยา ตันติผลาชีวะ(2541 : 16 – 17) กล่าวถึงการเล่านิทานที่มีขั้นตอนการดำเนินการเป็นลำดับ ในแต่ละขั้นตอนของการเล่าต้องมีการจัดเตรียมให้เหมาะสม จึงจะทำให้การเล่านิทานมีความหมายประทับใจแก่ผู้ฟัง แม้วานิทานจะเป็นสิ่งที่เด็กชอบและพร้อมที่จะฟังอยู่เสมอก็ตาม นิทานทุกเรื่องกับการเล่าทุกครั้งไม่สามารถตั้งใจให้เด็กอยู่กับที่ได้ตั้งแต่ต้นจนจบวันแต่กระบวนการเล่านั้นจะมีขั้นตอนการเตรียมการที่ดี นอกจากจะทำให้เด็กสนใจไปจุดประสงค์ของผู้เล่าที่ต้องการแล้วต้องทำให้เด็กเพลิดเพลินกับนิทานที่เล่าด้วย ในการเตรียมการเพื่อการเล่า ครูเป็นผู้เล่า ครูต้องจัดเตรียมเนื้อหาบทก่อนถ้าเป็นนิทานที่มาจากหนังสือนิทานครูควรต้องอ่านให้เข้าใจ จำเนื้อเรื่องให้ได้ เมื่อนำไปเล่าประกอบภาพในหนังสือจะได้พูดความต่อเนื่องเป็นเรื่องราว มี

การหยุดพัก ถามตอบ จะทำให้เข้าใจง่าย ไม่ลืมการเตรียมเด็กสำหรับฟังนิทาน ที่นั่งของครูและเด็กจะต้องใกล้เคียงกัน ครูอาจนั่งสูงกว่าเด็กเล็กน้อย เพื่อให้สามารถแสดงภาพในหนังสือ หรือภาพอื่นๆ ในระดับสายตาเด็ก ขณะเล่าครูควรจัดเด็กเป็นกลุ่มเล็กๆ ถ้าเป็นกลุ่มใหญ่ให้นั่งล้อมวงครู ครูเริ่มกิจกรรมเตรียมเด็กด้วยการให้เด็กร้องเพลง ดูภาพหรือกล่าวคำจูงใจ เพื่อให้เด็กมีอารมณ์พร้อมที่จะฟัง เมื่อพร้อมแล้วจึงเริ่มต้นด้วยการเล่านิทานการดำเนินเรื่อง อาจเป็นการนำเสนอด้วยภาษาพูดอย่างเดียวหรือใช้ภาษาท่าทางหรือใช้สื่อประกอบต่างๆ ทั้งแถบบันทึกเสียงและภาพประกอบ ผู้เล่าต้องใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจง่าย ถูกหลักไวยากรณ์ การสนทนาอาจใช้ภาษาถิ่นหรือใช้คำสั้นที่เด็กเคยชิน จะช่วยให้การเล่ามีประสิทธิภาพและมีความหมายตรงกับจุดประสงค์ของผู้เล่ามากขึ้น การสรุปเรื่องขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินนิทานทุกครั้ง ควรมีการสรุปเรื่องด้วยคำถามเกี่ยวกับประเด็นสาระสำคัญของเรื่อง ลักษณะของตัวละครในเรื่อง ความรู้และคำสั่งสอนที่ได้จากเรื่องเพื่อให้เด็กได้คิดทบทวน และเก็บข้อความรู้จากนิทานเป็นการย้ำเตือนทำให้เด็กจดจำเรื่องราวได้ดี

จิระประภา บุญนิศย์. ; ลออ ชูติกร. และศรีสมบัติ เทพกาญจนา(2550 : 53- 58) กล่าวถึงศิลปะการดำเนินนิทานพอสรุปได้ ดังนี้.1.เสียงของผู้เล่า ผู้เล่าต้องใช้เสียงตัวเองให้ได้ความหมายตามจุดประสงค์ เสียงชัดเจน ระดับเสียงและจังหวะเหมาะสมตามท้องเรื่อง 2. ท่าทางของผู้เล่า การทำท่าทางเป็นสิ่งที่จะต้องทำเพียงเล็กน้อยเพียงเพื่อให้เด็กเกิดมโนภาพ ไม่ควรเป็นการแสดงที่จริงจัง3.จังหวะการพูด จะพูดช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องที่เล่า จังหวะการพูดจะทำให้นิทานน่าสนใจ ช่องว่างระหว่างการพูดทำให้เด็กใจจดใจจ่อว่าต่อไปจะเกิดอะไรขึ้น4.การเตรียมตัวล่วงหน้าของผู้เล่า เพื่อให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าเรื่องจะดำเนินไปอย่างไร ผู้เล่าควรจำเนื้อเรื่องในนิทานให้ได้5.การใช้สายตาทอดไปที่เด็ก เพื่อจะได้เห็นถึงความรู้สึกของผู้เล่าที่ฉายออกมาทางดวงตา เวลาฟังนิทานสายตาเด็กจะจับจ้องอยู่ที่ผู้เล่า6.การใช้คำถามถามเด็กขณะเล่า เพื่อเป็นการดึงความสนใจของเด็กหลังจากที่เล่านิทานไปได้ระยะหนึ่ง7.ใช้สื่อประกอบการเล่านิทาน อาจเป็นการวาดภาพ ใช้ภาพประกอบ ใช้หุ่นหรือตุ๊กตาประกอบจะทำให้บรรยากาศในการดำเนินนิทานสนุกสนาน น่าสนใจยิ่งขึ้น

บุบผา เรืองรอง(2551 : ออนไลน์) กล่าวว่า วิธีการดำเนินนิทานแบ่งกันไปตามแต่ละเกณฑ์ ในที่นี้แบ่งวิธีการดำเนินนิทานตามลักษณะการเล่าเป็น 2 แบบ คือ 1.วิธีการเล่าปากเปล่า ครู(ผู้เล่า)จะใช้ร่างกายของคนเป็นส่วนสำคัญในการสื่อให้นิทานนั้นสนุกสนาน และเข้าใจได้ง่ายขึ้น2.วิธีการเล่าประกอบสื่อ สื่อต่างๆ ที่นำมาใช้ประกอบการดำเนินนิทานจะช่วยให้เด็กสนใจเข้าใจเรื่องราวของนิทานได้ดี สื่อที่ใช้ในการดำเนินนิทานได้แก่ เพลง เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ แผ่นภาพ รูปภาพ แผ่นใส หุ่นต่างๆ หนังสือนิทานกระดาษพับเป็นรูปต่างๆ กระดาษเส้น เป็นต้นเมื่อครู

เล่านิทานจบแล้วควรจัดกิจกรรมหลังการเล่าเพื่อทดสอบนักเรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด

แอลลิส และบรูสเตอร์ (Ellis ;& Brewster. 1991 : 41 – 42 อ้างถึงใน ไพพรรณ อินทนิล. 2544 : 61-62) ได้เสนอกิจกรรมหลังเล่านิทานไว้ว่า

1. นำประโยคที่ใช้ในการเล่ามาวางสลับที่กันแล้วให้นักเรียนเรียงลำดับให้ถูกต้อง

2. จัดนักเรียนเป็นกลุ่มโดยนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มจะได้ภาพในส่วนของเรื่องที่แตกต่างกัน ให้นักเรียนบรรยายภาพของตนให้เพื่อนฟัง แล้วเรียงลำดับให้ถูกต้อง

3. เขียนประโยคของเรื่องที่เล่า นำแต่ละประโยคมาคัดเป็น 2 ส่วน จับสลับที่กัน แล้วให้นักเรียนบรรยายภาพของตนให้เพื่อนฟัง แล้วเรียงลำดับภาพให้ถูกต้อง

4. ให้เรื่องที่ได้ตัดบางส่วนออกไป แล้วให้นักเรียนเติมส่วนที่หายไป

5. ให้นักเรียนแสดงละครเรื่องที่เล่าหรือใช้หุ่นแทน

6. ให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบเรื่องขณะที่ครูเล่า

7. ให้นักเรียนวาดภาพการ์ตูนจากเรื่องที่ฟังจากเทคนิคการเล่านิทาน

ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเล่านิทานผู้เล่าควรเตรียมตัวล่วงหน้าให้พร้อมเสียงดังชัดเจน ใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเล่าตามความเหมาะสมตาม เนื้อเรื่อง และให้เด็กมีส่วนร่วมจากการเล่านิทาน

ไพพรรณ อินทนิล(2534: 25-29) กล่าวว่า การเล่านิทานไม่ว่า จะเล่าในรูปแบบใด ผู้เล่าจำเป็นจะต้องใช้ศิลป์หรือเทคนิคในการเล่าเพื่อดึงดูดความสนใจ หรือสร้างความสนุกสนานกับผู้ฟัง ดังนี้

1. เลือกนิทาน/เลือกเรื่อง

การเลือกนิทานควรเลือกให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง ทั้งด้านจำนวน วัย และเพศ ทั้งนี้เพราะผู้ฟังแต่ละวัย (แต่ละกลุ่ม) จะมีความสนใจในเรื่องที่ฟังต่าง ๆ กัน ระยะเวลา (ช่วงความสนใจสั้น-ยาว) ต่างกัน การรับรู้เรื่องราวที่มีความซับซ้อน หรือมีการใช้คำศัพท์ที่ยากง่ายต่างกัน นอกจากนี้ความรู้หรือข้อคิดที่ได้จะแตกต่างกันไปตามเนื้อเรื่องของนิทานที่จะนำมาเล่าด้วย ด้วยเหตุนี้การเลือกเรื่อง/เลือกนิทานที่จะนำมาเล่าจึงเป็นสิ่งสำคัญลำดับแรก ความสนใจของเด็กแต่ละวัยจะแตกต่างกัน ดังนี้

- เด็กเล็กและ ป. 1-2 จะสนใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใกล้ตัว เช่น สัตว์เลี้ยง และเรื่องในชีวิตนาการ เช่น นางฟ้า เทวดา ของวิเศษ เป็นต้น หรือที่มีตัวละครน้อย โครงเรื่องไม่ซับซ้อน ใช้เวลาในการเล่าไม่นานนัก

1) เทคนิคการเล่านิทานสำหรับเด็ก

ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเล่านิทาน สำหรับเด็ก ความรู้เรื่องวิธีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับนิทานจะช่วยให้การจัดกิจกรรมประสบความสำเร็จ สามารถนำนิทานไปใช้เพื่อพัฒนาเด็กได้สมความมุ่งหมาย ในที่นี้จะกล่าวถึงวิธีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับนิทานในหัวข้อการเลือกนิทานสำหรับเด็ก คุณสมบัติของผู้เล่านิทาน และการนำเสนอสำหรับเด็กตามลำดับดังนี้

(1) การเลือกนิทานสำหรับเด็ก

จากการศึกษา ของซิกไคน์ (Zixkind อ้างถึงใน ไพพรรณ อินทนิล. 2544 : 71) สรุปได้ว่าการเล่านิทานเรื่องใดนั้น ผู้เล่าจะต้องรู้จักเลือกนิทานที่เหมาะสมกับโอกาสและวัยของเด็ก จึงจะประสบความสำเร็จในการเล่านิทานซึ่งมีหลักในการเลือกดังนี้

ก. เลือกเรื่องให้เหมาะสมกับความสนใจของเด็กแต่ละวัย เด็กอายุ 4-5 ขวบ ชอบเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รอบตัว เรื่องในลักษณะของตำนานและความเชื่อ เช่น ทำไมกระต่ายจึงมีหางสั้น ทำไมฟ้าจึงร้อง นิทานประเภทจินตนาการ เรื่องเกี่ยวกับเจ้าหญิง เจ้าชาย ยักษ์ ดินแดนมหัศจรรย์ แต่ก็ยังเป็นเรื่องสั้นๆ เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน

ข. เลือกเรื่องที่ผู้เล่านิทานอยากเล่า เป็นเรื่องที่คุณเล่าชอบพอใจที่จะเล่าจะทำให้เล่าได้ดี เล่าได้สนุกสนานมีชีวิตชีวา

ค. เลือกเรื่องที่เหมาะสมกับวิธีการเล่า และสื่อประกอบการเล่า เทคนิคและวิธีการเล่านิทานมีมากมาย นิทานแต่ละเรื่องก็เหมาะสมกับวิธีการและสื่อที่แตกต่างกัน การเลือกนิทานที่จะเล่าจึงต้องพิจารณาความสามารถและความถนัดของผู้เล่าเอง จึงจะทำให้การเล่านิทานประสบความสำเร็จ เลือกเรื่องที่มีสาระที่จะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ที่ดีงามให้กับเด็กๆ ผู้เล่านิทานจะต้องตระหนักทุกครั้งที่คุณเล่า ให้เด็กฟัง ว่าเรื่องที่จะนำมาเล่านั้นต้องมีคติ สาระ ข้อคิด ปลูกฝังความดีงามให้เกิดขึ้นในจิตใจของเด็กทุกครั้ง ทั้งนี้ผู้เล่าจะต้องใช้กลยุทธ์ในการเล่า เพื่อที่จะไม่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณสอน เรื่องศีลธรรมจรรยา

ง. เลือกเรื่องที่ทำให้ความสนุกสนานเรื่องซ้ำกัน เป็นนิทานที่คุณฟังชอบมากแต่ไม่ใช่ทุกครั้งหรือทุกเรื่องที่คุณเล่า เพราะเด็กมีความสนใจและต้องการฟังนิทานหลายประเภท นิทานประเภทนี้เหมาะสำหรับผู้เริ่มเล่านิทานเพราะจะจบตอนเร็วโดยไม่คาดคิด สร้างความพอใจให้กับผู้ฟังและทั้งผู้เล่าผู้ฟังได้หัวเราะร่วมกัน

จ. เลือกเรื่องที่มีความเคลื่อนไหวอยู่ในเรื่อง ควรจะให้มีความปริศนาซึ่งจะตอบคำถามว่าใคร ทำอะไร ได้มากที่สุด เด็กทุกคนอยากรู้ว่าเมื่อเกิดเรื่องเช่นนี้ แล้วจะเป็นอย่างไรต่อไป ตัวสำคัญของเรื่องพระเอก ผู้ร้าย ทำอะไร ทำแล้วเป็นอย่างไร

ฉ. ควรเลือกนิทานที่มีเนื้อเรื่องเร้าใจทำให้เกิดความตื่นเต้นอยากฟังไปจนจบ การผูกเรื่องต้องให้แนบเนียน และมีเรื่องปดลีย่อย ที่นำออกนอกทางได้น้อยที่สุด เพราะผู้ฟังไม่มีโอกาสจะทวนอีกว่าต้นเรื่องเดิมเป็นอย่างไร โดยเฉพาะเด็กๆ ควรเลือกนิทานที่จบในตัวของมันเอง

ช. ควรเลือกเรื่องที่มีคำซ้ำ ข้อความซ้ำ ๆ และคล้องจองกัน สำหรับเด็กเล็ก เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กติดใจและสนุกสนานมาก

ซ. ควรเลือกเรื่องที่ทำให้ความรู้สึกสะเทือนใจ เช่น รัก เกลียด โกรธ สอดแทรกอยู่ด้วย ควรมีตอนที่ตื่นเต้น เสรีโสภ สอดแทรกไปด้วย

ฅ. นิทานพื้นเมือง ตำนาน เป็นนิทานที่มาของชื่อและสิ่งต่างๆ เช่น ทำไมกาจึงมีสี่ขา ทำไมเสือจึงมีลาย ทำไมจระเข้ถึงไม่มีลิ้น หรือตำนานเกี่ยวกับสถานที่เรื่องราวเกี่ยวกับวีรบุรุษ

ฉ. เทพนิยาย และเทพปกรณัม เด็กชอบฟังมาก เพราะมีเรื่องผจญภัย ตื่นเต้น เร้าใจ เช่น ซินแบคผจญภัย

ค. ควรเลือกเรื่องให้เหมาะสมกับเพศของผู้ฟัง ในกรณีผู้ฟังทั้งกลุ่มเป็นเพศเดียวกัน เพศชายชอบเรื่องผจญภัย ตื่นเต้น เพศหญิงชอบเรื่องอ่อนหวาน ความรัก ความเมตตา ถ้าผู้ฟังมีทั้ง 2 เพศ ควรเลือกเรื่องที่เป็นที่สนใจของทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย

ง. ควรเลือกเรื่องที่แสดงออกถึงความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหา หรือการใช้ปฏิภาณไหวพริบ เด็กจะติดใจตามความสามารถของตัวละคร และประทับใจ ฟังใจนิทานเหล่านี้ไปอีกนาน

นอกจากนิทานเรื่อง que ควรเลือกเหล่านี้แล้วไพพรรณ อินทนิล (2544 : 72) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เล่านิทานควรหลีกเลี่ยงนิทานที่ไม่ควรนำมาเล่าให้เด็กฟัง ดังนี้

1. นิทานน่ากลัว มีความโหดร้ายทารุณอยู่ในตัวฟังแล้วผู้ฟังได้รับความกดดันไม่สบายใจ

2. นิทานที่ไม่สร้างสรรค์ ไม่ให้ความจริงใจให้กับผู้ฟัง เช่น จบอย่างไม่สมเหตุสมผล ไม่ยุติธรรม เนื้อเรื่องไม่เหมาะสมกับเด็ก

3. นิทานลึกลับ นิทานแฝงปรัชญา หรือธรรมชาติของมนุษย์ที่อธิบายให้แจ่มชัดไม่ได้ เป็นนิทานที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ฟังแล้วอาจเกิดความสับสน

4. นิทานยืดยาด เนื้อเรื่องวกวน มีรายละเอียดปลีกย่อยมาก

5. นิทานที่มีการเทศนาสั่งสอนมากเกินไป จนแทบจะไม่นิทาน ทำให้เด็กเบื่อ ไม่อยากฟัง ไม่ยอมรับ ก็จะทำให้การเล่านิทานล้มเหลว

2) คุณสมบัติของผู้เล่านิทาน

ไพพรรณ อินทนิล (2544 : 45-48) ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เล่านิทานไว้ดังนี้

(1) ผู้เล่าจะต้องมีน้ำเสียงที่น่าฟัง วิธีการที่จะทราบว่าเป็นเสียงที่น่าฟังหรือไม่มีวิธีเดียว คือ “การฟัง” ต้องสามารถฟังเสียงตนเอง เปรียบเทียบกับเสียงคนอื่นๆ ต้องรู้จักสังเกต เปรียบเทียบตัดสินเสียงของตนเอง ระดับเสียงต้องชัดเจน ไม่ทุ้มหรือแหลมแปรปรวนจนเกินไป เสียงที่ออกมาจากลำคอจะเหนื่อยง่าย หายใจแรง และอาจจะต้องหยุดเล่าเพื่อหายใจ จะทำให้เสียงจืดจางในการเล่า

(2) ผู้เล่าควรมีการใช้ภาษาที่ดี รู้จักเลือกใช้ถ้อยคำที่ถูกต้อง ใช้คำศัพท์เหมาะสมกับวัยของเด็ก ถูกอักขระวิธีและวรรคตอน และให้อารมณ์ตามเนื้อเรื่อง รู้จักใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย

(3) ผู้เล่านิทานควรมีความคิดสร้างสรรค์ ควรรู้จักสร้างสรรค์อะไรใหม่ๆ ในสิ่งที่เล่าให้ผู้ฟังได้รับประสบการณ์ที่ดี

(4) ผู้เล่านิทานควรเป็นผู้ที่มีความจำดี การจำเรื่องได้จะทำให้การเล่าเรื่องเป็นไปโดยอัตโนมัติ แต่ไม่ใช่ว่าการท่องจำแบบนกแก้วนกขุนทอง

(5) ผู้เล่านิทานควรเป็นนักฟังที่ดี เรื่องที่มีคนมาเล่าให้ฟัง ควรฟังอย่างตั้งใจ เพื่อเก็บข้อความและรายละเอียดให้ได้ ต่อจากนั้นนำมาลองเล่าให้ตนเองและผู้อื่นฟัง

(6) เป็นผู้รักการอ่าน การอ่านจะช่วยให้ผู้ที่เล่านิทานได้มีโอกาสดูศึกษาค้นคว้า พัฒนารูปแบบการเล่านิทานและอุปกรณ์ ประกอบการเล่าอีกทั้งยังสามารถแสวงหาเรื่องนิทานได้จาก การอ่าน

(7) มีวิจยารณญาณในการเลือกเรื่องที่จะเล่า เลือกได้อย่างเหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง เวลาและบรรยากาศ

(8) มีความขยันที่จะฝึกซ้อม เตรียมตัว ขยันที่จะหาอุปกรณ์ และจัดทำอุปกรณ์ตลอดจนเตรียมให้พร้อม ขยันที่จะขจัดข้อสงสัยให้หมดสิ้นก่อนที่จะไปเล่านิทาน

(9) มีอารมณ์ขัน อารมณ์เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้เล่านิทาน ทำให้การเล่านิทานมีชีวิตชีวา ทำให้นิทานสนุกสนาน และผู้เล่านิทานสามารถแก้ปัญหาเฉพาะได้ หรือสามารถคลี่คลายสถานการณ์ที่เคร่งเครียดได้

(10) เข้าใจจิตวิทยาเด็กและพัฒนาการเด็กเป็นอย่างดี เข้าใจความต้องการและความสนใจในนิทานของเด็กแต่ละวัย และทำให้กลุ่มผู้ฟังสนใจเรื่องที่เล่าได้

(11) มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นมิตร หน้าตาดี
 แยมแจ่มใส มีความจริงใจ

(12) มีความสามารถพิเศษในการเล่นเสียงต่างๆ เช่น นกร้อง เสียง
 ไก่ขัน เสียงเสื่อคำราม เสียงคนแก่ เสียงเหล่านี้เป็นสิ่งที่ฝึกหัดได้ และจะช่วยทำให้ผู้ฟัง
 สนุกสนานยิ่งขึ้น

(13) มีความตั้งใจจริง ตั้งใจที่จะเป็นนักเล่านิทานที่ดี ความตั้งใจที่ดีจะทำให้
 ให้ผู้เล่านิทานชวนขวยในการฝึกซ้อมตนเอง

(14) ผู้เล่านิทานควรตรงต่อเวลา ทั้งในเวลาที่จะเริ่มต้นเล่าและจบเรื่องในเวลา
 กำหนด ดังนั้นจึงต้องมีการทดลองเล่าจับเวลา ดูก่อนที่จะไปเล่าจริงทุกครั้ง และจะต้องไม่ยืดเรื่องให้ยาว
 ออกไปเมื่อเห็นเด็กสนใจ

(15) ผู้เล่านิทานควรเป็นผู้ตระหนักถึงคุณค่าของนิทาน เห็น
 คุณประโยชน์ของการเล่านิทานให้เด็กฟัง เห็นว่าคำสอนและความรัก สามารถจะกลั่นกรองโดยผ่าน
 สื่อที่เด็กชอบ คือ นิทานได้ และการฟังนิทานคือจุดเริ่มต้นไปสู่การรักการอ่านหนังสือของเด็กใน
 ที่สุด

3) การนำเสนอนิทานสำหรับเด็ก

การนำเสนอนิทานสำหรับเด็ก เป็นสิ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการเลือก
 นิทาน บางครั้งนิทานมีเค้าโครงเรื่องและรายละเอียดต่างๆ ดีแต่ถ้าการนำเสนอไม่ดี ก็ทำให้
 นิทานเรื่องนั้นกลายเป็นเรื่องไม่สนุก ไม่น่าสนใจ เด็กไม่สามารถติดตามและเข้าใจนิทานเรื่องนั้นๆ
 ทำให้การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับนิทานให้เด็กสูญเสียค่า ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย การนำเสนอนิทานไปสู่
 เด็กมีวิธีการนำเสนอหลายแบบ การเลือกว่าจะนำเสนอแบบใด จึงจะเหมาะสมขึ้นอยู่กับการเตรียมตัว
 ของผู้นำเสนอ วัสดุอุปกรณ์ เวลา โอกาสและสถานที่

วรรณิ ศรีสุนทร (2542 : 10) ได้ให้วิธีการนำเสนอนิทานไปสู่เด็กไว้
 ดังนี้

1. ผู้เล่าควรเล่าตามลำดับเหตุการณ์ ไม่กระโดดข้ามไปมาเพราะผู้ฟัง
 จะสับสน ควรเริ่มต้นเรียงลำดับจากบทนำหรือคำนำ เนื้อเรื่องและบทสรุป บทนำเป็นการเกริ่น
 ให้เด็กทราบว่าเรื่องที่เล่าเป็นเรื่องประเภทอะไร บอกให้เด็กทราบว่าตัวละครอะไรบ้าง
 แนะนำอธิบายหรือใช้ภาพประกอบเกี่ยวกับตัวละคร หรือคำศัพท์ที่เด็กไม่รู้จักและผู้เล่าจะต้องใช้
 วิจารณ์ญาณในการตัดส่วนที่ไม่เหมาะสมออกไป และหาสิ่งที่น่าสนใจนำมากล่าวเป็นบทนำ เนื้อ
 เรื่องผู้เล่าจะต้องทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่อง ควรทำให้สถานการณ์สำคัญดำเนินต่อไปเรื่อยๆ ให้ผู้ฟัง

เกิดความรู้สึกตื่นเต้น และบทสรุปจะต้องสั้นกะทัดรัด เพราะผู้ฟังผ่านความรู้สึกตื่นเต้นถึงจุดสุดยอดแล้ว ถ้ายืดเรื่องให้ยาวต่อไปอีก ก็ไม่มีประโยชน์ จะทำให้ผู้ฟังไม่สนใจ

2. มีเทคนิคประกอบการเล่านิทาน เช่น การใช้น้ำเสียงประกอบการเล่า ผู้เล่าไม่ควรใช้น้ำเสียงราบเรียบ ควรรู้จักทำเสียงให้เข้ากับบรรยากาศของเรื่อง เสียงหนักเสียงเบา จะทำให้ผู้ฟัง ฟังอย่างเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่าย ใช้ท่าทางประกอบการเล่าใช้มือ ใช้ศีรษะ ลำตัวหรือเท้า ประกอบใช้สีหน้าและแววตาประกอบการเล่า นอกจากนี้ยังสามารถใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่า ซึ่งจะเหมาะสมกับกลุ่มของเด็กปฐมวัยมาก เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก

3. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จะต้องมึบรรยากาศที่เงียบสงบ ผู้ฟังจะไม่อยู่ในภาวะหิว ร้อน ง่วงนอนหรืออยากเข้าห้องน้ำ สถานที่สบาย สะอาดและความยาวของนิทานเหมาะสมกับช่วงความสนใจของผู้ฟัง ซึ่งเป็นเด็กอายุ 3-5 ขวบ นิทานที่ควรนำมาเล่า ควรมีจำนวน 12 หน้า ไม่รวมปกหน้าปกหลัง

4. ควรมีการประเมินผลการเล่านิทาน เพื่อทราบข้อบกพร่องของตนเอง เพื่อให้การเล่าครั้งต่อไปสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปแล้ว การจัดประสบการณ์การเล่านิทานให้กับเด็กนั้นนอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน สอดแทรกสาระความรู้ คติสอนใจ และแง่คิดให้กับเด็กอีกด้วย นอกจากนี้ครูยังสามารถเพิ่มพูนทักษะในการคิดให้กับเด็ก โดยการกระตุ้น ถามเด็กด้วยคำถามปลายเปิด หลังจากทีครูเล่านิทานจบแล้ว เพราะคำถามปลายเปิดจะทำให้เด็กคิดหาคำตอบและพัฒนาการคิดของตนเองต่อไป

กรมวิชาการ (2546 : 154-157) ได้เสนอวิธีการเล่านิทานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้

1. ควรให้คำอธิบายล่วงหน้าก่อนถึงจุดเด่น จุดสำคัญของนิทาน เช่น “นิทานเรื่องนี้เป็นเรื่องของ...” แต่ต้องระมัดระวังในการเตรียมเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเกิดความเข้าใจเรื่องผิด หรือสับสน หรือเปิดเผยประโยคสำคัญที่เป็นจุดสูงสุดของเรื่อง

2. หนังสือ วัตถุประกอบเรื่อง และสื่อทางสายตาที่นำมาใช้เป็นเครื่องประกอบรายการควรให้เด็กดูก่อนตั้งต้นเล่าเรื่อง

3. การเลือกเรื่องมาเล่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ควรพิจารณาตามข้อต่อไปนี้

3.1 ภาษาในเรื่องควรเป็นภาษาที่มีการเคลื่อนไหว มีการกระทำและอารมณ์ที่เปิดเผยมากกว่าการพรรณนาความด้วยภาษาลึกซึ้ง หรือ โยง โยงกับเรื่องที่จะดำเนินต่อไป

3.2 ประโยคที่มีรูปง่าย ๆ ศัพท์ง่าย ๆ และมีการซ้ำคำซ้ำความ

3.3 แก่นของเรื่องเป็นที่รู้จัก ค่อนข้างง่ายของเด็ก และเด็กสามารถเข้าใจได้

3.4 มโนคติในนิทานแต่ละเรื่องให้มีเพียงข้อเดียว เพื่อช่วยให้เด็กได้
ผ่อนคลายอารมณ์โดยรู้อยู่แล้วว่า นิทานเรื่องนั้นจะเกี่ยวกับเรื่องอะไร

3.5 เรื่องที่ช่วยเพิ่มความรู้และทักษะในทางสังคม

3.6 หนังสือที่มีภาพชัดเจนช่วยให้เด็กมองเห็นและรู้จักว่าอะไรเป็น
อะไร

4. วิธีการเล่าต้องเน้นในการแสดงกริยาท่าทางและสีหน้าแววตา เพื่อ
ถ่ายทอดอารมณ์ซึ่งสามารถมองเห็นได้

5. สารนิเทศที่ปรากฏแก่สายตา นั้น อาจใช้ภาพประกอบของเล่น ของจริง
ต่างๆ และผู้เล่าต้องเว้นจังหวะ ให้เวลาสำหรับเด็กที่จะละสายตาจากการอ่านริมฝีปาก เพื่อดูภาพ
และสิ่งต่างๆ ที่นำมาประกอบนิทาน ผู้เล่าต้องจำไว้ว่าอย่าพูดอะไรระหว่างเด็กกำลังมองไปยังภาพ
หรือสิ่งของ

6. ย่อมเป็นประโยชน์อย่างมากถ้าเล่านิทานไปช้าๆ และหยุดพักเป็น
ช่วงๆ เพื่อให้เด็กสามารถเข้าใจและแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อเรื่อง การหยุดเว้นระยะย่อมเปิด
โอกาสให้เด็กได้ติดตาม ผู้เล่าต้องทวนหรือกล่าวให้ง่ายขึ้นถ้าเห็นว่าเด็กไม่เข้าใจ

7. ผู้เล่าต้องหันหน้าของตนให้มีแสงสว่างให้เห็นชัดเจน และอย่ามี
อากัปกิริยาใดที่จะให้ไปบังปากของผู้เล่า เมื่อมีภาพแสดงก็ให้เห็นทั้งภาพทั้งตัวผู้เล่า รายการนิทาน
ต้องสั้นและแตกออกเป็นช่วงๆ สั้นๆ เพื่อให้โอกาสเด็กได้ผ่อนคลาย

สำหรับเทคนิคเพิ่มเติมของการเล่านิทานให้ดีขึ้นนั้น วรณี ศิริสุนทร
ได้ให้ข้อเสนอแนะบางประการไว้ดังนี้ คือ

1. การปรับเสียงให้ดีขึ้น

สิ่งที่จำเป็นในการเล่านิทานคือ เสียงที่ก้องกังวานแสดงความรู้สึก
ออกมาได้ดี เราสามารถปรับปรุงเสียงให้บรรลุถึงจุดสูงสุดเต็มที่ ซึ่งจำเป็นต้องพยายามหลีกเลี่ยง
การเต้นเสียง ควรเน้นเสียงให้รับกับคำที่กำลังเปล่งออกมาและจะออกเสียงสูงต่ำต้องให้บังเกิด
ความหมาย เสียงที่พุ่งไกลฟังชัดควรทำได้โดยไม่ต้องตะ โจนและสามารถสร้างบรรยากาศที่เจียบ
สงบสบายโดยให้เสียงที่พูดนั้นดังชัดเจนถึงผู้ฟังโดยตลอด การออกเสียงพูดควรให้ถูกต้องทั้งคำ
ควบกล้ำ เสียงดังชัดเจน ตรงจุดและสละสลวย

2. สิ่งที่จะช่วยสนับสนุนและการออกท่าทาง

ในการเล่านิทานอาจมีหลายครั้งที่ควรมีสิ่งประกอบเพื่อสนับสนุนให้
เป็นประโยชน์ต่อการสร้างบรรยากาศที่ถูกต้องสำหรับชั่วโมงนิทานเพื่อช่วยให้เด็กๆ สนใจและ
สร้างบรรยากาศที่เป็นสื่อ นำการฟัง ใช้การจุดเทียนและวางเทียนบนโต๊ะหรือบนแท่น อาจเปิด

เครื่องบันทึกเสียงคนตรีก่อนในขณะที่เด็กๆ กำลังมองหาที่นั่งและเตรียมตัวนั่งลง บางครั้งอาจมีบางคนแสดงตัวเป็นผู้ช่วยของผู้เล่านิทาน เขาจะต้องแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าสีสันสดใส เดินสั้นกระดิ่งไปรอบๆ และบอกเด็กๆ ว่าช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาของการเล่านิทาน การใช้สิ่งเหล่านี้ช่วยนับว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่จะเริ่มต้นชั่วโมงนิทาน ผู้เล่าแต่ละคนจะต้องคิดค้นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง ผู้เล่าบางคนอาจใช้กระดาษ โดยพับเป็นรูปต่างๆ เช่น เสื้อ กางเกง กังหัน เรือใบ หรือใช้เชือก ใช้มือเล่าเรื่อง ใช้ผ้าเช็ดหน้า ใช้ริบบิ้น เป็นต้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

วราพร เทพาทิพงษ์(2552) ศึกษา เรื่อง ผลของการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่มีต่อพฤติกรรมการรับประทานอาหารของเด็กอนุบาล 2/2 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (พึงสายอนุสรณ์) สำนักงาน เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการใช้แผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่มีต่อพฤติกรรมการรับประทานอาหารของเด็กอนุบาล 2/2 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (พึงสายอนุสรณ์) สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ เด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5 - 6 ปี ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (พึงสายอนุสรณ์) สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้การจัดประสบการณ์การเล่านิทานในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ๆ ละ 5 วัน วันละ 20 นาทีรวมทั้งสิ้น 50 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ 1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทาน 2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการรับประทานอาหารของเด็กอนุบาล 2/2 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (พึงสายอนุสรณ์) สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การใช้แผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานสามารถพัฒนาพฤติกรรมการรับประทานอาหารของเด็กอนุบาล 2/2 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (พึงสายอนุสรณ์) สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ได้

เฉลียว เหมกระศรี (2551) ศึกษา เรื่อง การพัฒนาเด็กสมาธิสั้นโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์กลุ่มเป้าหมายที่ทำการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล จำนวน 39 คน มีเด็กสมาธิสั้น 7 คน การดำเนินการ ได้ทำการทดลองให้เด็กทำกิจกรรมสร้างสรรค์อิสระตามความสนใจของเด็ก ผลงานที่เด็กทำเสร็จแล้ว ครูจะนำผลงานมาตรวจและชมเชยจะทำให้เด็กตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะทำผลงานให้ดีและเสร็จตามกำหนด ใช้นิทานหนังสือที่ดึงดูดความสนใจ เด็กเลือกตามความชอบเอง ประการ

สำคัญของงานวิจัย คือสร้างกฎเกณฑ์ขึ้น ถ้าทำได้ ... มีคะแนนเป็นรูปดาว ผลการบันทึกพฤติกรรมของการวิจัยเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีเป็นลำดับ ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยได้กล่าวว่าสามารถทำให้เด็กมีสมาธิที่จะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้แรงเสริมช่วย และดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่องจะเป็นผลดี และสามารถนำไปปรับใช้กับชั้นอื่นๆ ได้ต่อไป

อมรา รักการแพทย์ (2550) ศึกษา เรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยโดยใช้รูปแบบการสอนแบบเดินเรื่องประกอบการเล่านิทาน ชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนวัดกษัตราธิราช(ไพจิตรวิหารการบำรุง) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการใช้กิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้เทคนิคการสอนแบบเดินเรื่อง ซึ่งจะส่งผลต่อการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้สร้างแผนกิจกรรมการเล่านิทาน โดยใช้เทคนิคการสอนแบบเดินเรื่องประกอบการเล่านิทานไปใช้ทดลองการสอนกับนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนวัดกษัตราธิราช(ไพจิตรวิหารการบำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 16 คน โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนทั้งหมด เป็นนักเรียนชาย 12 คน นักเรียนหญิง 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยได้แก่แผนการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่อง โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานและแบบทดสอบวัดการคิดเชิงเหตุผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ t-test ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้ คะแนนทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 40.38, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.22 เมื่อจำแนก คะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงเหตุผลพบว่าการคิดเชิงเหตุผลแบบนิรนามมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.06, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.87 การคิดเชิงเหตุผลแบบอุปนัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.31, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.52 คะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 53.13, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.61 เมื่อจำแนกคะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงเหตุผล พบว่า การคิดเชิงเหตุผลแบบนิรนามมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.44, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ การคิดเชิงเหตุผลแบบอุปนัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.69, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.52 การทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านการคิดของนักเรียน พบว่า ค่าที่เท่ากับ 12.73, ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 แสดงว่าเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่องประกอบการเล่านิทานมีการคิดเชิงเหตุผลเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 การทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านการคิดเชิงเหตุผลเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า การคิดเชิงเหตุผลแบบนิรนามมีค่าที่เท่ากับ 6.012, ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.00 การคิดเชิงเหตุผลแบบอุปนัย มีค่าที่เท่ากับ 3.038, ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.040 แสดงว่านักเรียนชั้นอนุบาล 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่องประกอบการเล่านิทาน มีการคิดเชิงเหตุผลทั้งแบบนิรนามและอุปนัยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

กัญญารัตน์ ณ ลำพูน (2548) ศึกษาเรื่อง การปรับพฤติกรรมการอยู่ไม่นิ่งด้วยการ ทำกิจกรรมการอ่าน หนังสือ ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ป.2/10) ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนคารา วิทยาลัย หลังจากผู้วิจัยได้ทดลองใช้วิธีการทำกิจกรรมการอ่านหนังสือ และเทคนิคการสังเกต สัมภาษณ์กับพฤติกรรมที่อยู่ไม่นิ่งลดลง คือ ยังมีการเดินไปเดินมาหลังจากทำงานเสร็จแล้วบ้าง บางครั้ง ผู้วิจัยเสริมแรงทางบวกด้วยการกล่าวชมเชยพร้อมทั้งพูดคุยเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองไป ในทางที่ดีขึ้น สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนว่า นักเรียนรู้จักการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งไม่ถูกเดินไปเดินมาเมื่อทำงานเสร็จ แต่จะอ่านหนังสือแทน ซึ่งถือได้ว่า นักเรียนรู้จัก การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

สุนิสา แสงอนันต์ (2548) ศึกษา เรื่อง การใช้ตัวแบบจากการเล่านิทานเพื่อลด พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีการใช้ตัวแบบจากการเล่า นิทานผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเล่านิทานให้นักเรียนสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ระยะเวลา 3 ระยะเวลา หุดยังเป็นเวลา 2 สัปดาห์ สังเกตและบันทึกความถี่พฤติกรรมก้าวร้าว โดยหุดยังการใช้ตัวแบบ จากการเล่านิทานผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย ทางภาษามือโดยรวมและแยกราย ด้านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีค่าเฉลี่ยลดลงในระยะเวลาที่ 2 และระยะเวลาที่ 3 คือระยะ ที่มีการใช้ตัวแบบจากการเล่านิทาน และระยะหุดยังการใช้ตัวแบบจากการเล่านิทาน

แสงเดือน สุชาติ (2548) ศึกษาเรื่อง การใช้นิทานเพื่อแก้ปัญหาการมีสมาธิสั้นของ นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1/1ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนคาราวิทยาลัย การศึกษาครั้งนี้มี วัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาด้านการมีสมาธิสั้นของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1/1 ปีการศึกษา 2548 เพื่อให้ นักเรียนมีสมาธิ รู้จักการฟังและจับใจความจากเรื่องที่ฟัง และมีความสุขกับการฟัง นิทานที่ครูเล่า ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 1/1 โรงเรียนคารา วิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวนนักเรียน 26 คน ผู้วิจัยได้ ดำเนินการทดลองด้วยการใช้นิทานเพื่อฝึกแก้ปัญหาการมีสมาธิสั้นของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการมีสมาธิจากเรื่องที่ฟังดี และเกิดทักษะในการมีสมาธิ สามารถจับ ใจความจากเรื่องที่ฟังและถ่ายทอดเล่าเรื่องราวได้ดี และมีความสุขที่ได้ฟังนิทาน นักเรียนมีสมาธิ ทำให้ผลการเรียนในวิชาต่างๆ ที่เรียนได้ดีขึ้นอีกด้วย

ณภัทร เกดกิงบุญย์ (2544) ศึกษา เรื่อง นิทานพื้นบ้านสุรินกับการเรียนแบบ บูรณาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแง่มุด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความ เป็นมาและจุดมุ่งหมายในการแต่งหรือเล่านิทานพื้นบ้านมาให้เป็นแนวในการศึกษาวัฒนธรรม ท้องถิ่น และนำมาบูรณาการในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแง่มุด กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษา คือ นำเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 ของโรงเรียนบ้านแง่มุด

ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการคือ นิทานพื้นบ้านสุรินทร์ 5 เรื่อง คือ ตำนานลูกช้างเผือก ขยายกับหลาน ผีกิ้ว อาจิ นางตรีวนสะ ตรา นำมาจัดการทำแผนการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านเหล่านั้นเป็นแกนในกลุ่มวิชาสร้างเสริม ประสพการณ์ชีวิต หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา วิเคราะห์ที่มาของนิทาน ภาษาที่ใช้ในนิทาน อาชีพที่ปรากฏในนิทาน การดำรงชีวิต คติธรรม คำสอนจากนิทาน นำมาสรุปเป็นข้อคิดใน บทเรียน นักเรียนนำนิทานไปอ่านให้ผู้ปกครองฟัง ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับนิทาน วิเคราะห์ความพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนหลังเรียน เปรียบเทียบผลการทดสอบความรู้ เกี่ยวกับนิทาน 5 เรื่อง ก่อนเรียน หลังเรียนนำผลการสอบมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นร้อยละ วิเคราะห์ผลงานนักเรียนจากการประเมินตามสภาพที่แท้จริงจากการเรียนรู้ระหว่างเรียน หลังเรียน กำหนดระดับคุณภาพผลงาน นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานของตนเอง ของเพื่อนตามระดับ คุณภาพ ผลการวิจัย พบว่า 1). การเปรียบเทียบความก้าวหน้าจากการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน ปรากฏว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับนิทานเพิ่มขึ้นมากคิดเป็นร้อยละ 49.22 2). การประเมินผลงาน นักเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ นักเรียนกล้าแสดงออกเป็นอย่างดี มีความสามารถในการติดตามดูภาวะของตน เรียนรู้อย่างมีความสุขผลงานที่ได้จากแผนการสอน ครั้งแรกการหาความรู้เพื่อสรุปเป็นข้อคิดจากนิทานจะได้จากเพื่อนเพียงคนเดียว แต่ต่อมาเริ่มมีการ เสนอแนะความคิดตามที่แต่ละคนพบแล้วจึงนำมาสรุปเป็นของกลุ่ม เช่น ปราสาทของนางตรีวน สะตรามีการวาดภาพที่หลากหลายและนำมาสรุปข้อคิดว่าเป็นการสร้างที่อยู่อาศัยทั่วไปเพราะมี ขนาดเล็ก การที่นักเรียนกล้าแสดงออก กล้าพูด มีความสุขจากการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนนำผลการ เรียนรู้ไปเล่าสู่ผู้ปกครอง พี่ และเพื่อนๆ ในชั้นอื่นๆ เป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมวิธีหนึ่ง 3). ผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ สังเกตได้จากการให้ความร่วมมือในการเตรียมสื่อ สิ่งของ การตอบแบบสอบถาม ผู้ปกครองพยายามตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีตามความสามารถและ ความรู้ที่มี นักเรียนมีผลตอบสนองที่ดีขึ้น เพราะการได้เรียนรู้จากนิทาน สถานที่จริงทำให้ทุกคน เรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข แต่การกำหนดกิจกรรมในแผนที่ 5 คือ แผนการสอนเรื่อง นางตรีวนสะตรา ซึ่งนักเรียนได้ออกไปปฏิบัติกิจกรรมในที่ปราสาทหินบ้านพลวง มีข้อจำกัดใน การปฏิบัติกิจกรรมบางรายการไม่สามารถกำหนดเวลาได้ ไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะวัสดุไม่พร้อม เช่นการประดิษฐ์ภาพปราสาทบ้านพลวงโดยใช้รู้ทรงเรขาคณิตนักเรียนตื่นตื่นที่จะได้ไปเรียนรู้ใน สถานที่จริงจึงเตรียมวัสดุในการประดิษฐ์ไม่พร้อม ทุกคนจึงเปลี่ยนเป็นการวาดภาพปราสาทโดย ใช้รู้ทรงเรขาคณิตแทน ผลงานที่ได้รับนั้นดี มีการแสดงความคิดอย่างหลากหลาย บางกลุ่มวาด ภาพไม่เหมือนของจริง แต่เป็นการวาดภาพจินตนาการของตนเอง และเชื่อมั่นในแบบที่ตนวาด

สายตา สีจันทร์ และคณะ (2546) ศึกษา เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย โดยดำเนินการ จัดเตรียมเอกสาร บันทึกการสอน นิทาน เพลง เกม และคำคล้องจอง สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว จัดกิจกรรมโดยขอความร่วมมือกับ ครูประจำชั้นอนุบาล ใช้กิจกรรมโดยสังเกต จดบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกตในช่วงกิจกรรม เสรีและในช่วงกิจกรรมกลางแจ้ง รวบรวมและสรุปผลการวิจัยเพื่อนำเสนอ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยเป็นเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 15คน ที่อยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2546 น ผลจากการวิจัยพบว่ากิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก ปฐมวัยลดลงได้ ผู้ที่สนใจสามารถนำกิจกรรมนี้ไปปรับใช้กับเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวได้ และ สามารถนำไปปรับใช้กับเด็กปฐมวัยในช่วงอายุอื่น

น้ำฝน ปิยะ (2543) ศึกษา เรื่อง การใช้นิทานปลายเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการ แก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลระยอง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาทักษะ การแก้ปัญหาของเด็ก ปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิดแบบเน้นกระบวนการ กลุ่ม และแบบที่ไม่เน้นกระบวนการกลุ่ม และ (2) เปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาของ เด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิดระหว่างกลุ่มที่จัด กิจกรรมแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม กับแบบที่ไม่เน้นกระบวนการกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนอนุบาลระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 48 คน ได้มาโดย วิธีการสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 1 และ กลุ่ม ทดลอง 2 กลุ่มละ 24 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการ จัดกิจกรรมการเล่า นิทานปลายเปิดแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม และกลุ่มทดลอง 2 ได้รับการจัด กิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิดแบบไม่เน้นกระบวนการกลุ่ม โดยใช้เวลา ทดลอง 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยนิทานปลายเปิด และ แบบทดสอบการแก้ปัญหา ที่ผู้วิจัยสร้าง ขึ้น สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มสูง ขึ้น และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิดแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม มี ทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ปลายเปิดแบบ ไม่เน้น กระบวนการกลุ่ม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการวิจัยเรื่องผลการใช้นิทานเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กสมาธิสั้นครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น โดยใช้กิจกรรมนิทาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

1. เป้าหมายในการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เป้าหมายในการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนสมาธิสั้น จำนวน 1 คน ซึ่งมีระดับสติปัญญาปกติ สามารถเรียนรู้ได้และมีพฤติกรรมก้าวร้าว เพศชาย อายุ 11 ปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านใหม่ (วันครู2503) อำเภอเบตง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เครื่องมือที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน จำนวน 12 ชั่วโมง เนื้อหาของนิทานจะเน้นถึงควมมีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งประกอบด้วยนิทานทั้งหมด 12 เรื่อง ได้แก่ นิทานเรื่อง “ลูกแกะสามตัว” สอนในเรื่อง ความสามัคคีและการแก้ปัญหาในการกำจัดคนพาลนิทาน เรื่อง “เรื่องของช่างทำรองเท้า” สอนในเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต การไม่ทำความผิดนิทานเรื่อง “อิกาทยศ” สอนในเรื่อง การคิดคด ทยศต่อเพื่อนทำให้ชีวิตพินาศ นิทาน เรื่อง “จิ้งจอกเฒ่ากับเหล่าลูกแพะ” สอนในเรื่อง คนพาลมักจะมีชีวิตที่ล้มเหลว นิทานเรื่อง “รางวัลของคนขยัน” สอนในเรื่อง รางวัลของคนขยันขันแข็ง ย่อมคุ้มค่าเสมอ นิทานเรื่อง “คนคิดก้น้ำไม่ไหล

ตกไฟไม่ไหม้” สอนในเรื่อง คุณค่าของมนุษย์อยู่ที่การทำความคิด นิทาน เรื่อง “เด็กชายอัจฉริยะ” สอนในเรื่อง ความรู้ความสามารถต้องคู่คุณธรรม จึงจะนำชีวิตให้เป็นสุขได้ นิทานเรื่อง “ชายชวานากับนกกระสา” สอนในเรื่องการไม่เคารพในคำมั่นสัญญา มักนำความสูญเสียมาสู่ตน นิทานเรื่อง “โลกนี้ยังมีเพื่อน” สอนในเรื่อง การมีเพื่อนแท้สักคนเป็นสิ่งที่มีความค่า นิทานเรื่อง “กระต่ายบนดวงจันทร์” สอนในเรื่อง การหลงคำลวงของคนพาลที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว จะนำความทุกข์มาให้ นิทานเรื่อง “อศวินคอกหญ้า” สอนในเรื่อง สิ่งมีชีวิตทุกชีวิตมีความค่า เราควรเห็นคุณค่าของทุกชีวิต นิทานเรื่อง “นักวาดพู่กันวิเศษ” สอนในเรื่อง การกระทำใดก็ตาม ควรเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมมาก่อน

2.1.2 แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.2.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน

- 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน
- 2) ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนการสอนที่ใช้นิทาน จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง สาระเนื้อหาประกอบด้วย กิจกรรมการเล่านิทาน โดยใช้นิทานทั้ง 12 เรื่อง แบ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ละ 1 เรื่อง โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรม	จุดประสงค์	พฤติกรรม
1.การแสดงผลบทบาทสมมติจากนิทาน “ลูกแกะสามตัว”	1. นักเรียนเข้าใจพฤติกรรมของตัวเอง และสามารถบอกสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆที่ตัวละครแสดงออกได้	ก้าวร้าวทางกาย
2.เล่านิทานโดยใช้หุ่นมือเป็นส่วนประกอบ เรื่อง “โลกนี้ยังมีเพื่อน”	1. นักเรียนสามารถอธิบายการกระทำของตัวเองได้ 2. นักเรียนวิเคราะห์การใช้ชีวิตร่วมกันอย่างปกติของตัวเองได้	ก้าวร้าวทางวาจา
3.การแสดงผลบทบาทสมมติจากนิทาน เรื่อง “กระต่ายบนดวงจันทร์”	1. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงความคิดเห็นจากเนื้อหาที่ได้อ่าน	ก้าวร้าวทางกาย

กิจกรรม	จุดประสงค์	พฤติกรรม
4.เขียนแผนภาพ โครงเรื่องจากนิทาน “จิ้งจอกเฒ่ากับเหล่าลูกแพะ”	1. เขียนแผนภาพ โครงเรื่องจากเรื่องที่อ่านได้	ก้าวร้าวทางกาย
5.คิดคำขวัญและข้อสรุปของเรื่อง “รางวัลของคนขยัน”	1. เขียนคำขวัญของการเป็นคนขยันได้	ก้าวร้าวทางกาย
6.บอกวิธีการเป็นเด็กดีจากนิทาน “คนตีคนน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้”	1. บอกความหมายของการเป็นคนดี และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้	ก้าวร้าวทางวาจา
7.เล่านิทานประกอบหุ่นมือเรื่อง “เด็กชายอัจฉริยะ”	1. วิเคราะห์เนื้อหาของนิทานและตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้	ก้าวร้าวทางวาจา
8.เล่านิทานโดยใช้กระดานนิทาน เรื่อง “ชายชวานากับนกกระสา”	1. วิเคราะห์เนื้อหาของนิทานและตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้	ก้าวร้าวทางวาจา
9.แสดงความคิดเห็นพฤติกรรมของตัวละคร “เรื่องของช่างทำรองเท้า”	1. นักเรียนเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครและสามารถบอกสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆที่ตัวละครแสดงออกได้	ก้าวร้าวทางวาจา
10. วาดภาพพร้อมแสดงความคิดเห็นจากนิทาน “อิกาทฤษฎศ”	1. วิเคราะห์เนื้อหาของนิทานและตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้	ก้าวร้าวทางวาจา
11.เล่านิทานประกอบหุ่นมือเรื่อง “อัศวินดอกหญ้า”	1. นักเรียนเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครและสามารถบอกสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆที่ตัวละครแสดงออกได้	ก้าวร้าวทางกาย
12.เล่านิทานโดยใช้กระดานนิทาน เรื่อง “นักวาดพู่กันวิเศษ”	1. เขียนแผนภาพ โครงเรื่องจากเรื่องที่อ่านได้	ก้าวร้าวทางกาย

3) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจและแก้ไข เพื่อปรับปรุง

4) นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมด้านสาระสำคัญ จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน เครื่องมือวัดและประเมินผล

ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าเท่ากับ 0.67

ถึง 1

2.2.2 การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเกณฑ์การให้คะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมคอนเนอร์ฉบับย่อ โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว และรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมก้าวร้าวที่เด็กได้แสดงออก

2) ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม

3) ดำเนินการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม โดยมีรายละเอียดพฤติกรรมดังนี้

3.1) ขอบเอะอะเสียงดัง

3.2) ขอบรบกววน หรือทำลายสมาธิผู้อื่น

3.3) พุดจาหยาบคาย

3.4) แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครู

4) นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจและแก้ไข เพื่อปรับปรุง

5) นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินตามลำดับ ดังนี้

นำเอาแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมินว่า ข้อความที่แสดงพฤติกรรมที่สังเกตเห็นนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสังเกตหรือไม่ โดยกำหนดคะแนนเป็น +1, 0 และ -1 (บุญชิต ภิญโญนนตพงษ์.2545 : 69) ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าพฤติกรรมวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าพฤติกรรมวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

-1 หมายถึง แน่ใจว่าพฤติกรรมไม่วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

แล้วนำเอาคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความแสดงพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งต้องมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 1 สามารถนำข้อมูลไปใช้ได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

3.1 รูปแบบการศึกษาครั้งนี้

เป็นการศึกษารายกรณี โดยศึกษาข้อมูลจากนักเรียนสมาธิสั้น ซึ่งมีระดับสติปัญญาปกติ สามารถเรียนรู้ได้และมีพฤติกรรมก้าวร้าว เพศชาย อายุ 10 ปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านใหม่ (วันครู2503) อำเภอเบตง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3

3.2 ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า

- 1) ทำหนังสือขออนุมัติจากประธานกรรมการประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเพื่อขออนุญาตทดลองและเก็บข้อมูล
- 2) ดำเนินการทดลองโดยใช้เวลาทั้งสิ้น 26 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นการสังเกตก่อนการทดลอง 7 ชั่วโมง การดำเนินการทดลอง 12 ชั่วโมง การสังเกตหลังการทดลอง 7 ชั่วโมง

3) เตรียมสถานที่ และเครื่องมือในการทดลอง

4) ทดลองใช้เครื่องมือ

ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เป็นกรณีศึกษาโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการจัดการเรียนรู้ เป็นเวลา 7 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 7 ชั่วโมง ในระหว่างวันที่ 23 -31 สิงหาคม 2553

ขั้นดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยกำหนดการทดลองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนสมาธิสั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบ้านใหม่(วันครู ๒๕๐๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 โดยการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมนิทาน เพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น เป็นเวลา 12 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง โดยทำกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมนิทานร่วมกับเด็กปกติในระหว่างวันที่ 1-14 กันยายน 2553 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ชั่วโมงที่ 1 สอนเรื่อง ลูกแกะสามตัว โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ
- 2) ชั่วโมงที่ 2 สอนเรื่อง โลกนี้ยังมีเพื่อน โดยใช้กิจกรรมประกอบหุ่นมือ
- 3) ชั่วโมงที่ 3 สอนเรื่อง กระต่ายบนดวงจันทร์ โดยใช้บทบาทสมมติ
- 4) ชั่วโมงที่ 4 สอนเรื่อง จิ้งจอกเผ่ากับเหล่าลูกแพะ โดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง
- 5) ชั่วโมงที่ 5 สอนเรื่อง รางวัลของคนขยัน โดยใช้กิจกรรมแต่งคำขวัญ

- 6) ชั่วโมงที่ 6 สอนเรื่อง คนคิดน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ โดยใช้กิจกรรมตอบ
คำถาม
- 7) ชั่วโมงที่ 7 สอนเรื่อง เด็กชายอัจฉริยะ โดยใช้กิจกรรมตอบคำถาม
- 8) ชั่วโมงที่ 8 สอนเรื่อง ชายชววนากับนกกระสา โดยใช้กิจกรรมแสดงความคิดเห็น
- 9) ชั่วโมงที่ 9 สอนเรื่อง เรื่องของช่างทำรองเท้า โดยใช้กิจกรรมหุ่นมือ
- 10) ชั่วโมงที่ 10 สอนเรื่อง อีกาทรยศ โดยใช้กิจกรรมวาดภาพ
- 11) ชั่วโมงที่ 11 สอนเรื่อง อัศวินคอกหญ้า โดยใช้กิจกรรมวาดภาพ
- 12) ชั่วโมงที่ 12 สอนเรื่อง นักวาดผู้ก้นพิเศษ โดยใช้กิจกรรมตอบคำถาม,
ชักชวนสนทนาพูดคุย

ขั้นหลังการทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวหลังการทดลอง เป็นเวลา 7 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 7 ชั่วโมง โดยทำกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมนิทานร่วมกับเด็กปกติในระหว่างวันที่ 15-27 กันยายน 2553

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประกอบด้วยการวิเคราะห์ 2 ลักษณะ คือ

- 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย , ร้อยละ
- 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยนำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของกรณีศึกษาในช่วงก่อนการเล่านิทาน ระหว่างเล่านิทาน และหลังจากการเล่านิทาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลงานวิจัยเรื่อง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ และตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย ผลการวิเคราะห์ดังกล่าว นำไปสู่คำตอบของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ลักษณะเด็กกรณีศึกษา

การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง กรณีศึกษา เป็นเด็กสมาริสันที่มีพฤติกรรม ก้าวร้าว เพศชาย อายุ 10 ปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านใหม่ (วันครู ๒๕๐๓) ภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 คน ที่มาได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยเด็กมีลักษณะดังนี้ คือ ชุกชน อยู่หนึ่ง ๆ ไม่ได้นาน เจ้าอารมณ์ ชอบหาเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อน มักพุดจาด้วยคำ หยาบคาย มักแสดงอาการปฏิกิริยาไม่เหมาะสมเมื่อครูว่ากล่าวตักเตือน และมีพฤติกรรมชอบความ ก้าวร้าวรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งครูได้ทำการพุดคุยตักเตือนหลายครั้งเด็กก็ยังคงพฤติกรรมดังนี้ต่อมา

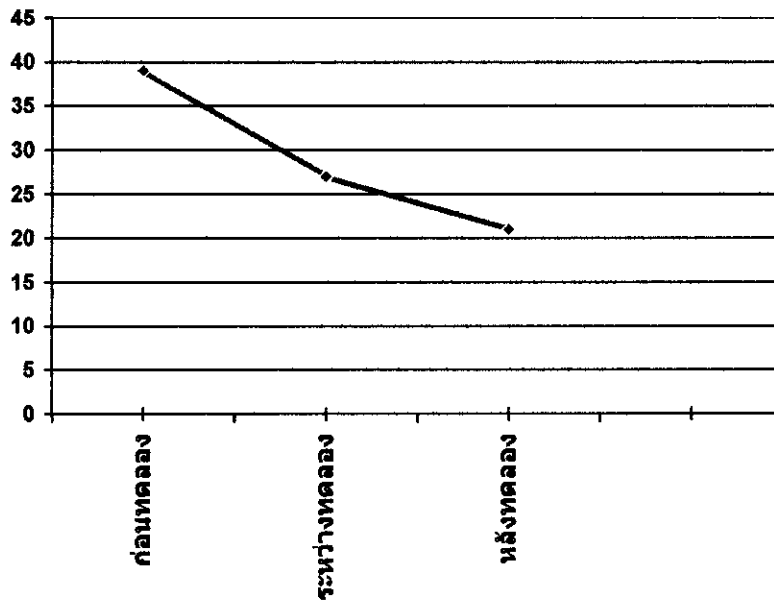
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ

โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย และผู้วิจัยได้รวบรวมความถี่ของจำนวนครั้งที่กรณีศึกษาได้ แสดงพฤติกรรม โดยแยกการสังเกตพฤติกรรมเป็นก่อนการทดลอง 7 ชั่วโมง ระหว่างการทดลอง 12 ชั่วโมง หลังการทดลอง 7 ชั่วโมง ได้ข้อมูลดังตารางที่ 4.1

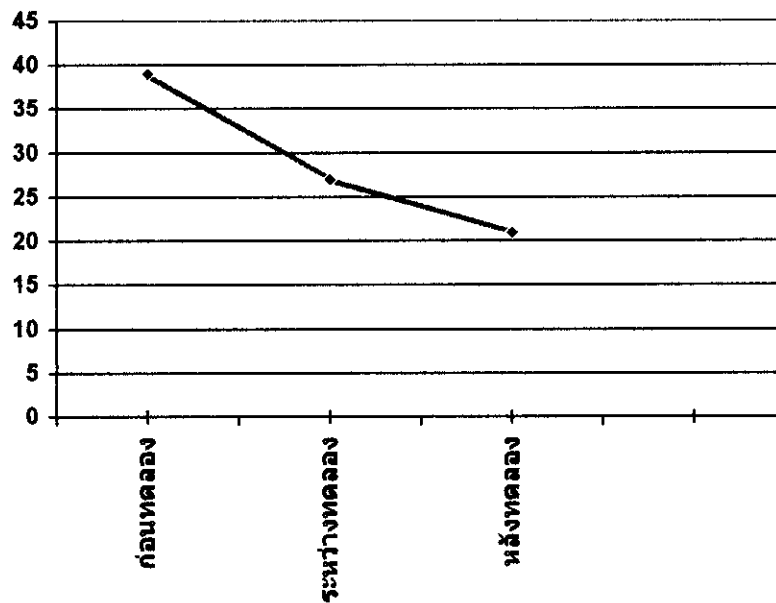
ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมก่อนทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลอง
ใช้นิทานเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้นเป็นรายพฤติกรรม

พฤติกรรม	ผลการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว		
	ค่าเฉลี่ยก่อนทดลอง (ครั้ง / 7 ชั่วโมง)	ค่าเฉลี่ยระหว่างทดลอง (ครั้ง / 7 ชั่วโมง)	ค่าเฉลี่ยหลังทดลอง (ครั้ง / 7 ชั่วโมง)
1.ชอบเอะอะเสียงดัง	39	27	21
2.ชอบรบกวนหรือ ทำลายสมาธิผู้อื่น	39	27	21
3.พูดจาหยาบคาย	39	27	22
4.แสดงกิริยาไม่ เหมาะสมกับครู	38	26	20
เฉลี่ย	39	27	21
ร้อยละ	100	69.23	53.85

จากตารางที่ 4.1 ปรากฏว่าจำนวนพฤติกรรมที่กรณีศึกษาแสดงออกก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 39 ครั้ง / 7 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 100 ในระหว่างการทดลองพฤติกรรมที่กรณีศึกษาแสดงออกมีค่าเฉลี่ยของแต่ละพฤติกรรมของนักเรียนลดลงเท่ากับ 27 ครั้ง / 7 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 69.23 หลังการทดลองปรากฏว่าจำนวนพฤติกรรมที่กรณีศึกษาแสดงออกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21 ครั้ง / 7 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 53.85 ลดลงกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่าการจัดกิจกรรมเล่านิทานทำให้ความก้าวร้าวหลังทดลองลดลงกว่าก่อนทดลอง

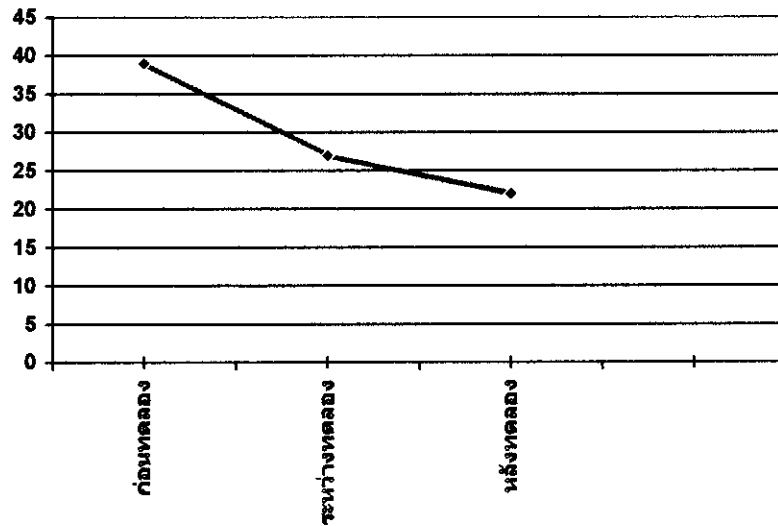

ภาพที่ 4.1 แสดงเป็นกราฟเปรียบเทียบจำนวนครั้งที่กรณศึกษาแสดงพฤติกรรม เอะอะเสียงคัง ก่อนทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลองใช้นิทานเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสามารถสันเป็นรายพฤติกรรม

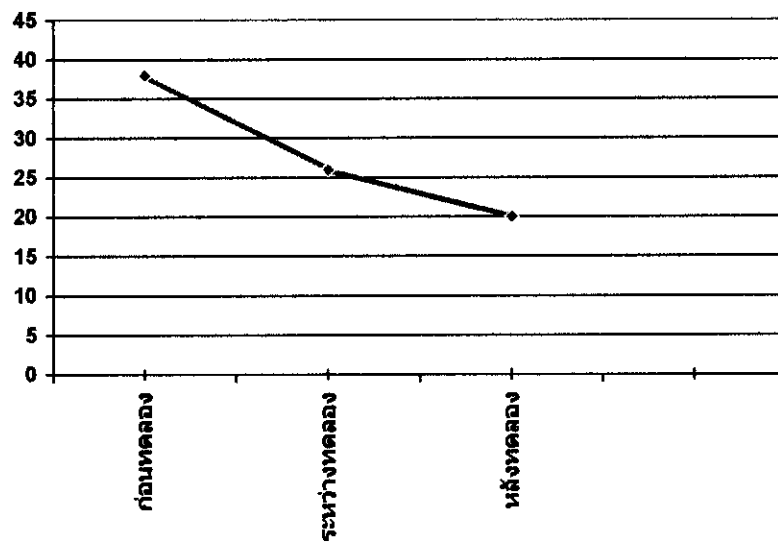

ภาพที่ 4.2 แสดงเป็นกราฟเปรียบเทียบจำนวนครั้งที่กรณศึกษาแสดงพฤติกรรม รบกวนทำลายสมาริผู้อื่น ก่อนทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลองใช้นิทานเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสามารถสันเป็นรายพฤติกรรม

ภาพที่ 4.3 แสดงเป็นกราฟเปรียบเทียบจำนวนครั้งที่กรณีศึกษาแสดงพฤติกรรม พุดจาหยาบคาย ก่อนทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลอง ใช้นิทานเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้นเป็นรายพฤติกรรม

ภาพที่ 4.4 แสดงเป็นกราฟเปรียบเทียบจำนวนครั้งที่กรณีศึกษาแสดงพฤติกรรม แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครู ก่อนทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลอง ใช้นิทานเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้นเป็นรายพฤติกรรม

จากภาพปรากฏว่าจำนวนพฤติกรรมที่กรณีศึกษาแสดงออกก่อนการทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลอง มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันมาก จึงต้องใช้ลักษณะของกราฟที่แยกกันเพื่อให้เห็นความแตกต่างกันได้อย่างชัดเจน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

2.1 ผลการสังเกตพฤติกรรมก่อนการเล่านิทาน

จากการสังเกตพฤติกรรมในช่วง 7 วันก่อนการเล่านิทานนั้น เด็กกรณีศึกษาได้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ได้ทำการสังเกตทั้ง 5 พฤติกรรมต่อวัน และยังสามารถแสดงความก้าวร้าวต่อนักเรียนรุ่นน้องด้วยซึ่งตลอดระยะเวลานั้นผู้วิจัยจะคอยสังเกตพฤติกรรมของเด็กกรณีศึกษาอยู่ห่างๆ

2.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการเล่านิทาน

ชั่วโมงที่ 1 เมื่อเริ่มต้นชั่วโมงได้จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 นิทานเรื่อง “ลูกแกะสามตัว” ซึ่งมีจุดประสงค์ให้นักเรียนเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครและสามารถบอกสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆที่ตัวละครแสดงออกได้ ก่อนการเล่านิทานเด็กกรณีศึกษาได้แสดงท่าทีเบื่อหน่าย และพยายามจะลุกจากที่นั่งหลายครั้ง แต่ครูได้จัดที่นั่งให้นักเรียนนั่งฟังนิทานและทำกิจกรรมที่หน้าชั้นเรียน โดยการนั่งพื้นเป็นวงกลมทำให้นักเรียนลุกจากที่นั่งได้ลำบาก จึงพยายามชวนเพื่อนพูดคุยแทน ครูจึงได้ถามนักเรียนทั้งห้องถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในเรื่องแทนนักเรียนทั้งห้องจึงให้ความสนใจและชักชวนเด็กกรณีศึกษาร่วมสนทนาด้วย แล้วครูจึงแนะนำให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นหมาป่าและแกะจากเรื่อง ปรากฏว่า เด็กกรณีศึกษาให้ความสนใจเพราะเพื่อน ๆ ชวนให้เขาได้แสดงเป็นแกะตัวหนึ่ง เมื่อหมดชั่วโมงในวันนั้นจึงเห็นเด็กกรณีศึกษาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

ชั่วโมงที่ 2 ในวันนี้ครูชักชวนนักเรียนทบทวนเนื้อหา นิทานเรื่องเดิมก่อนจะนำเข้าสู่ นิทานเรื่องใหม่ ครูได้จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 นิทานเรื่อง “โลกนี้ยังมีเพื่อน” มีจุดประสงค์เพื่อนักเรียนสามารถอธิบายการกระทำของตัวละครและให้นักเรียนวิเคราะห์การใช้ชีวิตร่วมกันอย่างปกติของตัวละครได้ ซึ่งนักเรียนทุกคนในห้องให้ความร่วมมืออย่างดี และเมื่อครูเล่านิทานเรื่อง “เรื่องของช่างทำรองเท้า” โดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่านิทานให้ฟังจบแล้วครูได้สอบถามถึงพฤติกรรมของตัวละครว่ามีใครทำอะไร อย่างไรบ้าง นักเรียนก็ช่วยกันตอบได้ดี เมื่อครูถามเด็กกรณีศึกษาว่าเขาชอบตัวละครตัวใดเพราะอะไรถึงชอบตัวละครนั้น เขาก็ตอบว่า “ผมชอบช่างทำรองเท้าครับ เพราะเขามีความซื่อสัตย์และตอบแทนคนแคะด้วยครับ” ซึ่งทำให้เห็นว่า

เด็กกรณีศึกษา มีความสนใจในการเล่านิทาน และเริ่มไม่ถูกจากที่นั่งบ่อยครั้ง และแสดงความก้าวร้าวต่าง ๆ น้อยลง

ชั่วโมงที่ 3 เมื่อครูเริ่มต้นชั่วโมงโดยการเริ่มชวนสนทนาเกี่ยวกับสัตว์ที่อยู่รอบตัวของนักเรียนว่าแต่ละตัวมีนิสัยอย่างไร ครูได้จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 นิทานเรื่อง “กระต่ายบนดวงจันทร์” มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงความคิดเห็นจากเนื้อหาที่ได้อ่าน แล้วจึงชวนคุยเรื่องอีกว่านักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ปรากฏว่า นักเรียนแต่ละคนไม่ชอบอีกาเพราะสีของมัน นิสัยการกินของมัน ครูจึงบอกว่ามีนิทานเกี่ยวกับอีกาจะเล่าให้ฟัง ซึ่งเมื่อเล่าจบนักเรียนต่างบอกว่า อีกามีนิสัยไม่ใช่อีกาอย่างที่ได้อ่าน ครูจึงตั้งคำถามต่อไปว่าถ้านักเรียนประพฤติตนอย่างอีกา ห้องเรียนของเราจะเป็นอย่างไร โรงเรียนของเราจะเป็นอย่างไร และสุดท้ายจะมีใครอยากคบนักเรียนหรือไม่ นักเรียนทุกคนรวมทั้งเด็กกรณีศึกษาช่วยกันตอบว่า “พวกผม,หนู ไม่อยากเป็นเหมือนอีกาครับ,ค่ะ เพราะจะไม่มีใครอยากเป็นเพื่อนด้วย”

ชั่วโมงที่ 4 ครูชักชวนถ้านักเรียนไม่พอใจใครจะทำอย่างไร เด็กกรณีศึกษาตอบว่า “ผมก็ไปเตะมันครับ” เพื่อนคนอื่นบอกว่า “เธอทำอย่างนั้นไม่ดีนะ เดี่ยวเพื่อนไม่รัก” เด็กกรณีศึกษา จึงเจียบไป ครูจึงหยุดการสนทนาและได้จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 นิทานเรื่อง “จิ้งจอกเฒ่ากับเหล่าลูกแพะ” เมื่อเล่าจบครูได้ถามว่า ตัวละครมีตัวละครอะไรบ้างและแต่ละตัวมีลักษณะนิสัยอย่างไร หลังจากนั้นครูจึงให้เวลานักเรียนทำแผนภาพ โครงเรื่องเกี่ยวกับตัวละครที่นักเรียนได้ฟังไป แล้วให้ออกมาบรรยายแผนภาพ โครงเรื่องของตนเองให้เพื่อนฟัง ซึ่งเด็กกรณีศึกษาได้แสดงความคิดเห็นว่า “ผมไม่อยากเป็นหมาจิ้งจอกครับเพราะเดี๋ยวเพื่อนไม่รัก” แสดงให้เห็นว่า เขามีความคิดว่าหากแสดงความก้าวร้าวต่อไปเพื่อน ๆ จะไม่รัก

ชั่วโมงที่ 5 ครูได้จัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 นิทานเรื่อง “รางวัลของคนขยัน” และเน้นเรื่องความขยัน มีจุดประสงค์เพื่อเขียนคำขวัญของการเป็นคนขยันได้ และให้นักเรียนช่วยกันแต่งคำขวัญเกี่ยวกับความขยันได้ความว่า “คนขยัน ไม่มีวันตกอับ” “ขยันเพื่อวันพรุ่งนี้” “เด็กขยัน ชาติเจริญ” ครูจึงถามว่าการเป็นคนขยันมีผลดี ผลเสียอย่างไร นักเรียนตอบตรงกันว่า “มีแต่ข้อดี เพราะใคร ๆ ก็ชอบคนขยัน และถ้าขยันจะมีรางวัลด้วย”

ชั่วโมงที่ 6 ครูเริ่มต้นชั่วโมงด้วยการถามนักเรียนว่าเคยได้ยินสำนวนที่ว่า “คนดีตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้” บ้างหรือไม่ ครูได้จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 นิทานเรื่อง “คนดีตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้” มีจุดประสงค์เพื่อบอกความหมายของการเป็นคนดี และตอบคำถามจากเรื่องที่ได้อ่าน แล้วถามความสำคัญของการเป็นคนดี นักเรียนช่วยกันสรุปว่า “การเป็นคนดีนั้นทำให้มีเพื่อนมากมาย” ครูจึงเล่านิทานเรื่อง “คนดีตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้” ให้นักเรียน

ฟัง เมื่อฟังจบแล้วจึงถามว่าการเป็นคนคินั้นเหมือนที่นักเรียนได้สรุปร่วมกันก่อนหน้าหรือไม่ และให้นักเรียนช่วยกันคิดวิธีทำความดีมาอีก อย่างน้อย 10 ข้อ ได้ผลดังนี้

1. ช่วยพ่อแม่ทำงาน เลี้ยงน้อง ในวันหยุด
2. ช่วยครูทำความสะอาด โรงเรียน
3. ไม่เก็บสิ่งของที่ไม่ใช่ของเรา เช่น เงิน กระเป๋า
4. ขยัน ตั้งใจเรียนหนังสือ
5. ไม่ชวนเพื่อนทะเลาะวิวาท
6. ไม่แย่งของเล่นของน้อง
7. ละหมาดวันละ 5 ครั้ง

๗๓๗

ชั่วโมงที่ 7 ครูได้จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 นิทานเรื่อง“เด็กชาย อัจฉริยะ” โดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่านิทาน มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานและตอบคำถามจากเนื้อเรื่องของเด็กชายที่สามารถใช้ปัญญาแก้ไขปัญหา ซึ่งเมื่อครูได้เล่านิทานจบแล้ว ครูได้ตั้งคำถามว่าตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง และตัวละครแต่ละตัวมีลักษณะนิสัยอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคใดบ้างที่ผ่านเข้ามาแล้วเขาแก้ปัญหาด้วยวิธีการใด แล้วครูได้ถามว่าถ้านักเรียนแก้ปัญหาของตนเองจะแก้ด้วยวิธีการใด ผลปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า “การที่ตั้งใจเรียนจะทำให้มีความรู้ และสามารถรู้ทันคนอื่นได้ และจะไม่โดนโกง” “และคนที่ไม่ตั้งใจเรียนจะทำให้ตกอับได้”

ชั่วโมงที่ 8 ครูได้จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 นิทานเรื่อง “ชายชาวนาคับบนกระสา” โดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่านิทาน มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานและตอบคำถามจากเนื้อเรื่อง เนื้อเรื่องพูดถึงเรื่องความกตัญญูของชายชาวนาคแต่ไม่รักษาสัญญาทำให้ต้องสูญเสียหญิงคนรักไป เมื่อครูเล่าเรื่องจบแล้วถามนักเรียนว่ามีความคิดเห็นอย่างไร ต่อเรื่องนี้ นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า “หากเป็นหนู หนูจะรองนกว่าจะถึงกำหนดครึ่ง, ค่ะ เพราะคนเราต้องรักษาคำพูดที่ให้ไว้ให้ได้ก่อน” กรณีศึกษาตอบว่า “ผมอยากจะรักษาคำพูดที่ให้ไว้ครับ”

ชั่วโมงที่ 9 เมื่อครูจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 นิทานเรื่อง “เรื่องของช่างทำรองเท้า” มีจุดประสงค์เพื่อนักเรียนเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครและสามารถบอกสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆที่ตัวละครแสดงออก ครูได้ตั้งคำถามว่านักเรียนอยากมีเพื่อนแบบไหนมากที่สุด ระหว่างเพื่อนที่ชอบหาเรื่องทะเลาะกับเรา หรือเพื่อนที่ชักชวนไปในทางไม่ดี หรือเพื่อนที่ชวนนักเรียนให้เรียนหนังสือ นักเรียนทุกคนตอบว่า “อยากให้เพื่อนเป็นคนดี และพาไปในทางที่ดี” “เพื่อนที่ดีต้องไม่ใช่เพื่อนกินเพียงอย่างเดียว”

ชั่วโมงที่ 10 เมื่อครูจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 นิทานเรื่อง “อีกาทรยศ” มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานและตอบคำถามจากเนื้อเรื่อง ครูได้ให้นักเรียนวาดรูปกระต่ายบนดวงจันทร์ตามที่นักเรียนจินตนาการ แล้วให้นักเรียนบอกว่ากระต่ายของตนเองต้องอยู่บนดวงจันทร์เพราะอะไร แล้วหากเป็นนักเรียนอยากอยู่คนเดียวโดยไม่มีเพื่อนเลยหรือไม่ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า “ไม่อยากมีชีวิตโดดเดี่ยวโดยไม่มีเพื่อน ถึงแม้ต้องทำอะไรก็อยากมีเพื่อนให้มาก ๆ”

ชั่วโมงที่ 11 เมื่อครูได้จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 นิทานเรื่อง “อัศวินดอกหญ้า” โดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่านิทาน มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครและสามารถบอกสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆที่ตัวละครแสดงออก ครูสังเกตเห็นว่า ทัศนศึกษาเงียบไป ครูจึงชวนสนทนาเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานที่ได้ฟังไป ซึ่งเกี่ยวกับเจ้าชายแห่งความมืดที่ขโมยดอกไม้ไปจนหมด เหลือเพียงดอกหญ้า แต่ดอกไม้ที่เหลือทุกดอกก็ร่วมมือกัน ไปช่วยดอกไม้ที่ถูกขโมยไปได้สำเร็จ ซึ่งนักเรียนบอกว่า “การขโมยเป็นสิ่งที่ไม่ดี ทำให้คนอื่นเดือดร้อน” ทัศนศึกษาบอกว่า “เมื่อก่อนผมชอบขโมยและแก๊งเพื่อนๆ ผมรู้สึกว่าการขโมยไม่ดีเลยครับ” เพื่อน ๆ จึงบอกว่า “ถ้าคิดได้แล้วเลิกทำก็ไม่โกรธหรอก เพราะเราเป็นเพื่อนกัน” ทัศนศึกษาจึงเริ่มพูดคุยต่อไปอย่างปกติ

ชั่วโมงที่ 12 เมื่อครูได้จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 นิทานเรื่อง “นักวาดผู้ก้นพิเศษ” โดยใช้กระดานนิทาน มีจุดประสงค์เพื่อเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน ครูตั้งคำถามว่า “ถ้าหากนักเรียนเป็นคนก้าวร้าวเกรง ขอบรังแกเพื่อน ทำให้เพื่อนเจ็บปวดแล้วจะเป็นอย่างไร” นักเรียนตอบว่า “คงไม่มีเพื่อนคนไหนอยากคบแน่นอนเลยล่ะ” ทัศนศึกษาได้พูดว่า “ถ้าเกรงแล้วจะไม่ค่อยคบ ต่อไปผมจะไม่แก๊งเพื่อนแล้วครับ” ครูกล่าวคำชมเชยและให้เพื่อน ๆ ปรบมือให้กำลังใจและเมื่อครูให้ทำกิจกรรมเขียนแผนภาพโครงเรื่องปรากฏว่า ทัศนศึกษาสามารถทำแผนภาพได้สวยงามและได้บอกเพื่อน ๆ ในห้องว่าต่อไปเค้าจะไม่แสดงกิริยาไม่ดีกับเพื่อน ๆ อีก

สรุปผลการเก็บรวบรวมเป็นรายพฤติกรรม

1. ขอบอะอะเสียงดัง

ก่อนการเล่านิทาน นักเรียนมักจะส่งเสียงดังเป็นประจำ บางครั้งส่งเสียงดังคนเดียวบางครั้งจะส่งเสียงอะอะรบกวนการเรียนของเพื่อนในห้อง ระหว่างการเล่านิทานนักเรียนรู้สึกอึดอัดแต่ส่งเสียงดังน้อยลง และจำนวนครั้งที่ส่งเสียงอะอะรบกวนเพื่อนก็น้อยครั้งลง หลังจากการเล่านิทาน บางครั้งที่นักเรียนอยากส่งเสียงดัง จะต้องมองหน้าเพื่อนก่อนเสมอ

2. ชอบรบกวนหรือทำลายสมาธิผู้อื่น

ก่อนการเล่านิทานนักเรียนจะทำลายสมาธิของเพื่อน โดยการลุกเดินไปรอบห้องเรียนและส่งเสียงดังเอะอะ และแหย่เพื่อนให้เขาได้รับความรำคาญใจจนไม่สนใจการเรียน เมื่อครูได้เล่านิทานแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมนี้ลดลง รู้สึกเกรงใจเพื่อนร่วมห้องมากขึ้น แต่บางครั้งก็ยังคงพฤติกรรมนี้ เพราะความไม่มีสมาธิทำให้ความสนใจเรื่องอื่นน้อยลง หลังการเล่านิทานเสร็จสิ้นลง พฤติกรรมนี้ลดน้อยลง เพราะเพื่อนร่วมชั้นจะพยายามเตือนให้นักเรียนมีสมาธิมากขึ้น

3. พุดจาหยาบคาย

จากการสังเกตพฤติกรรมนี้ทำให้ทราบว่า พื้นฐานของนักเรียนพุดจาหยาบคายไม่สุภาพตั้งแต่ที่บ้าน ครูจึงแทรกวิธีการพุดจาให้สุภาพน่าฟังมากขึ้น ในการเล่านิทานแต่ละครั้ง และครูจะไม่ใช้คำหยาบคายกับนักเรียน รวมทั้งเพื่อนร่วมชั้นก็ให้ความมือเป็นอย่างดี ทำให้ผลการสังเกตหลังการเล่านิทานเสร็จสิ้น นักเรียนพุดจาหยาบคายลดลง

4. แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครู

จากการสังเกตพฤติกรรมนี้มีสาเหตุมาจากการพุดจาหยาบคายจึงทำให้นักเรียนไม่รู้จักรับการเคารพครู และจากการสังเกตคือ นักเรียนจะแสดงความก้าวร้าวกับครูที่เข้าสอนเกือบทุกคนตามแต่อารมณ์ของเขาในเวลานั้น เมื่อทำการเล่านิทานครูได้แทรกเรื่องการเมืองมีสัมมาคารวะด้วย โดยได้บอกว่าการเป็นเด็กดีนั้นนอกจากพุดจาให้สุภาพแล้ว ยังต้องมีความเคารพและให้เกียรติผู้อื่นด้วย การพุดจาสุภาพกับเพื่อน ครูและพ่อแม่เป็นหน้าที่ของนักเรียนทุกคน หลังการเล่านิทานแล้วนักเรียนทุกคนรวมทั้งกรณีศึกษาพุดจาสุภาพและให้ความเคารพต่อครูทุกท่าน

2.3 ผลการสังเกตพฤติกรรมหลังการเล่านิทาน

จากการสังเกตพฤติกรรมหลังการเล่านิทานปรากฏว่านักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงทั้ง 4 พฤติกรรม คือ ชอบเอะอะเสียงดัง ชอบรบกวนหรือทำลายสมาธิผู้อื่น พุดจาหยาบคาย และการแสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครูและแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ดื้อซึ้น คือ เมื่อเจอครูที่ไหนจะยกมือไหว้ทักทาย ช่วยเหลือครูเมื่อเห็นว่าครูถือของหนัก การเล่นกับเพื่อนก็เล่นด้วยดี แสดงออกถึงความก้าวร่วมน้อยลง และตั้งใจเรียนมากขึ้น

เมื่อพิจารณาจากผลคะแนนของพฤติกรรมหลังการทดลองเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนทดลอง ซึ่งปรากฏว่าจำนวนครั้งที่แสดงพฤติกรรมเฉลี่ยหลังทดลอง 21 ครั้ง / 7 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 53.85 ลดลงกว่าจำนวนครั้งที่แสดงพฤติกรรมก่อนทดลอง 39 ครั้ง / 7 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 46.15 ทำให้สรุปได้ว่าผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยว่า เด็กสมาธิสั้นที่ได้รับการปรับพฤติกรรมโดยการใช้อีกิจกรรมการเล่านิทาน จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาผลการใช้กิจกรรมเล่นิทานเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น โรงเรียนบ้านใหม่ (วันครู ๒๕๐๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น โดยใช้กิจกรรมการเล่นิทาน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 กรณีศึกษา ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กสมาธิสั้น เพศชาย อายุ 10 ปี โดยการเลือกแบบเจาะจง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านใหม่(วันครู ๒๕๐๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 จำนวน 1 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่นิทาน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

1.2.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

1) แบบสังเกตพฤติกรรม หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหา (IOC) โดยการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน แบบสังเกตพฤติกรรมมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ทุกข้อ

2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมการเล่นิทาน หาคุณภาพโดยการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมกับกรณีศึกษา

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนทดลอง ใช้เวลา 7 วัน ขึ้นดำเนินการทดลอง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมเล่นนิทานเพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น เป็นเวลา 12 วัน ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวหลังการทดลอง ใช้เวลา 7 วัน

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมเล่นนิทาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

1.3 ผลการวิจัย

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผลการทดลองใช้กิจกรรมนิทานกับเด็กสมาธิสั้นสรุปว่าการใช้กิจกรรมเล่นนิทานทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ทั้ง 4 พฤติกรรม คือ เอะอะเสียงดัง รบกวน หรือทำลายสมาธิผู้อื่น พุดจาหยาบคาย แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครู และจากการสังเกตวิเคราะห์ได้ว่า การเลือกประเภทของหนังสือนิทานที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม และทำให้เห็นผลของการกระทำได้อย่างชัดเจนจะส่งผลให้นักเรียนลดพฤติกรรมก้าวร้าวลง และรู้จักการควบคุมตนเองในการแสดงพฤติกรรมที่แสดงออก

บทบาทของเพื่อนร่วมชั้นในการช่วยลดพฤติกรรมของกรณีศึกษาในขณะเล่นนิทานและหลังการเล่นนิทานโดย

1. พุดเตือนสติ
2. เพื่อน ๆ แนะนำให้กรณีศึกษารู้จักการนั่งเฉย แนะนำให้กรณีศึกษาปรับพฤติกรรมที่เพื่อน ๆ ไม่ชอบ
3. เพื่อน ๆ ช่วยด้วยการชักชวนให้กรณีศึกษาได้มีโอกาสทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน
4. ให้กำลังใจกรณีศึกษาเมื่อสามารถทำกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ
5. เพื่อน ๆ แนะนำว่าควรคิดถึงความรู้สึกของผู้อื่น และรู้จักคิดถึงจิตใจของเพื่อน ๆ

2. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมนิทานในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น สรุปผลได้ดังนี้

พฤติกรรม	ก่อนทดลอง	ระหว่างทดลอง	หลังทดลอง
1. เอะอะเสียงดัง	จากการสังเกตก่อนการเล่านิทาน ทัศนศึกษา มักจะส่งเสียงดังเป็นประจำ บางครั้งส่งเสียงดังคนเดียว บางครั้งจะส่งเสียงเอะอะ รบกวนการเรียนของเพื่อนในห้อง	จากการคัดเลือกนิทานที่เกี่ยวกับการใช้คำพูดและการกระทำที่ไม่ดีส่งผลให้เกิดผลอะไรบ้าง ทัศนศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการส่งเสียงดังจะทำให้เพื่อนรำคาญและไม่อยากคุยด้วยจึงต้องปรับปรุงตัวเอง	หลังการทดลอง สังเกตว่าหลายครั้งที่นักเรียนอยากส่งเสียงดัง ต้องมองหน้าเพื่อนก่อนเสมอ พฤติกรรมเอะอะเสียงดังลดลง
2. รบกวนหรือทำลายสมาธิผู้อื่น	ก่อนการเล่านิทานนักเรียนจะทำลายสมาธิของเพื่อน โดยการลุกเดินไปรอบห้องเรียนและส่งเสียงดังเอะอะ และแหย่เพื่อนให้เขาได้รับความรำคาญใจจนไม่สนใจการเรียน	เมื่อครูได้เล่านิทานแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมนี้ลดลง รู้สึกเกรงใจเพื่อนร่วมห้องมากขึ้น แต่บางครั้งก็ยังคงพฤติกรรมนี้ เพราะความไม่มีสมาธิ ทำให้ความสนใจเรื่องอื่นน้อยลง	หลังการทดลอง สังเกตว่า พฤติกรรม รบกวนหรือทำลายสมาธิผู้อื่น ลดน้อยลง เพราะเพื่อนร่วมชั้นจะพยายามเตือนให้นักเรียนมีสมาธิมากขึ้น
3. พุดจาหยาบคาย	จากการสังเกตพฤติกรรมนี้ทำให้ทราบว่า พื้นฐานของนักเรียน พุดจาหยาบคาย ไม่สุภาพตั้งแต่ที่บ้าน	ในการเล่านิทานแต่ละครั้ง และครูจะไม่ใช้คำหยาบคายกับนักเรียนและใช้วิธีการพูดชี้แนะทำ ความเข้าใจและ	หลังการทดลอง สังเกตว่า นักเรียนพุดจาหยาบคายลดลง และพยายามจะ

		สอดคล้องวิธีการพุดจา ให้สุภาพน่าฟังมากขึ้น	พุดจากับเพื่อน ด้วยคำพุดสุภาพ มากขึ้น
4. แสดงกิริยาไม่ เหมาะสมกับครู	จากการสังเกตพฤติกรรมนี้มี สาเหตุมาจากการพุดจาหยาบคาย จึงทำให้นักเรียนไม่รู้จักรการ เคารพครู และจากการสังเกตคือ นักเรียนจะแสดงความก้าวร้าว กับครูที่เข้าสอนเกือบทุกคน ตามแต่อารมณ์ของเขาในเวลานั้น	เมื่อทำการเล่านิทานครูได้ แทรกเรื่องการเมืองมีสัมมา การวะด้วย โดยได้บอกว่า การเป็นเด็กดีนั้นนอกจาก พุดจาให้สุภาพแล้ว ยัง ต้องมีความเคารพและให้ เกียรติผู้อื่นด้วย การ พุดจาสุภาพกับเพื่อน ครู และพ่อแม่	หลังการทดลอง สังเกตว่า นักเรียนทุกคน รวมทั้ง กรณีศึกษาพุดจา สุภาพและให้ ความเคารพต่อ ครูทุกท่าน

2.1 ผลของการใช้นิทานเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้นนั้น เมื่อเปรียบเทียบคะแนนรวมจากพฤติกรรมก่อนและหลังการใช้กิจกรรมนิทานตลอดระยะเวลา 26 ชั่วโมง มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าว โดยพฤติกรรมก้าวร้าวหลังทดลองลดลงกว่าก่อนทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะการใช้กิจกรรมนิทานสามารถสื่อสารกับเด็กสมาธิสั้นได้อย่างเป็นรูปธรรม ช่วยกระตุ้นให้เด็กรู้จักการปรับตัว รู้จักการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข ตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างเป็นธรรมชาติและเป็นจุดเริ่มต้นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีสำหรับเด็กสมาธิสั้น สอดคล้องกับ แบนคูรา (ศศินันท์ นิลจันทร์ 2547:56) ให้แนวคิดไว้ว่า มนุษย์สามารถเรียนรู้ได้จากการสังเกตพฤติกรรมและผลของการแสดงพฤติกรรมของผู้อื่น การเรียนรู้ของเด็กสมาธิสั้น จึงเป็นผลมาจากการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับจากการเรียนรู้ สอดคล้องกับ กัญญารัตน์ ณ ลำพูน (2548) ศึกษา เรื่อง การปรับพฤติกรรมการอยู่ไม่นิ่งด้วยการทำกิจกรรมการอ่านหนังสือ หลังจากผู้วิจัยได้ทดลองใช้วิธีการทำกิจกรรมการอ่านหนังสือ และเทคนิคการสังเกตสัมผัสภาษณ์กับพฤติกรรมที่อยู่ไม่นิ่งลดลง สุนิสา แสงอนันต์ (2548) ศึกษา เรื่อง การใช้ตัวแบบจากการเล่านิทานเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีการใช้ตัวแบบจากการเล่านิทานผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย สายตา สีจันท์ และคณะ (2546) ศึกษา เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย โดยดำเนินการ จัดเตรียมเอกสาร บันทึก การสอน นิทาน เพลง เกม และคำคล้องจอง สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว ผลจากการวิจัย

พบว่ากิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยลดลงได้ ผู้ที่สนใจสามารถนำกิจกรรมนี้ไปปรับใช้กับเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวได้ และสามารถนำไปปรับใช้กับเด็กปฐมวัยในช่วงอายุอื่น และ แสงเดือน สุชาติ (2548) ศึกษาเรื่อง การใช้นิทานเพื่อแก้ปัญหาการมีสมาธิสั้นของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1/1ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนคาราวีทยาลัย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาด้านการมีสมาธิสั้นของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1/1 ปีการศึกษา 2548 เพื่อให้เด็กนักเรียนมีสมาธิ รู้จักการฟังและจับใจความจากเรื่องที่ฟัง และมีความสุขกับการฟังนิทานที่ครูเล่า

ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมนิทานสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวลงได้ ซึ่งส่งผลให้เด็กสมาธิสั้นมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นและสามารถเรียนรู้การอยู่ร่วมกับเพื่อนในห้องและกับผู้อื่นในสังคมภายนอกได้อย่างดี

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การจัดกิจกรรมนิทาน ครูควรมีการวางแผนในการจัดกิจกรรม มีการเตรียมการที่เหมาะสม ควรคัดเลือกหนังสือนิทานให้สอดคล้องกับเด็กสมาธิสั้น เพื่อให้เด็กเข้าใจได้ง่ายและเป็นรูปธรรม และควรมุ่งเน้นเนื้อหาเรื่องราวที่มีความสนุกสนานเพิ่มเติมด้วย การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กขณะดำเนินกิจกรรมนิทานช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดการโต้ตอบมีการซักถาม พูดคุยกันระหว่างครูกับเด็ก ทั้งเด็กปกติและเด็กสมาธิสั้น ทำให้เด็กสมาธิสั้นสามารถสื่อสารกับเพื่อนร่วมชั้นได้เป็นอย่างดี และครูควรหมั่นสังเกต เก็บข้อมูล ด้วยการจดบันทึกพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกทุกด้านที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว

การเก็บข้อมูลและการจดบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น ควรบันทึกการสังเกตตามสภาพเป็นจริงของเด็กที่แสดงพฤติกรรม

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆ ของเด็กสมาธิสั้น เช่น พฤติกรรมด้านการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การเคารพสิทธิของผู้อื่น ความเคารพในกฎเกณฑ์ ความอดทน เป็นต้น

3.2.2 ควรมีการศึกษาถึงวิธีแก้ปัญหาเด็กพิเศษ เช่น เด็กสมาธิสั้น เด็กออทิสติกอย่างจริงจังและเป็นระบบ เพราะในบางโรงเรียนไม่เคยพบปัญหาเหล่านี้ แต่ในปัจจุบันเด็กพิเศษได้

เพิ่มจำนวนขึ้น และเมื่อเขาเหล่านี้มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติแล้ว ควรมีการเตรียมการเพื่อวางแผนการศึกษาของเด็กพิเศษ ให้ได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติ

3.2.3 เมื่อจัดกิจกรรมนิทานนอกจากการเล่านิทานแล้ว ควรบันทึกการเล่าไว้ในรูปแบบของวีดีโอหรือวีดีโอซีดี เพื่อให้ครูสามารถนำผลการเล่านิทานนั้นไปใช้ในโอกาสต่อไป หรือนำไปใช้เผยแพร่เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527) *การศึกษานุคครายกรณี* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- กัญญารัตน์ ณ ลำพูน (2548) การปรับพฤติกรรมการอยู่ไม่นิ่งด้วยการทำกิจกรรมการอ่าน หนังสือของนักเรียน ช่วงชั้นที่1 (ป.2/10) ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนดาราวิทยาลัย
- กาญจนพร คำแจ้ง (2551) *การฝึกทักษะการลากเส้นพื้นฐานสำหรับเด็กออทิสติก ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอุดรดิตถ์ งานวิจัยในชั้นเรียน อุดรดิตถ์*
- กิ่งแก้ว อัดถาวร (2513) *วรรณกรรมจากบ้านไปกรุงเทพ* กรุงเทพมหานคร หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
- กุหลาบ มัลลิกะมาส (2518) *คดีชาวบ้าน* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เกริก ยืนพันธ์ (2539) *การเล่านิทาน พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข *เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับเด็กออทิสติก (ม.ป.ป.)*
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน (2541) *ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กสมาธิสั้น*
- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2543) *เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน* ชลบุรี โรงพิมพ์งามช่าง พิมพ์ครั้งที่ 2
- เครือวัลย์ ขจรพันธุ์ (2524) *พัฒนาการเด็ก* กรุงเทพมหานคร วิทยาลัยกิจการพิมพ์
- จารีรัตน์ หอมสนั่น (2541) “การแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม แบบกลุ่ม กรณีศึกษาเยาวชนกระทำผิดหญิง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- จิระประภา บุญนิคย์ ละออ ชูติกร ศรีสมบัติ เทพกาญจนา (2550) *วิธีช่วยให้เด็กรักการอ่าน* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- ฉวีวรรณ กินวงศ์ (2533) *การศึกษาเด็ก* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- ฉวีวรรณ อุหาภินันท์ (2527) *การทำหนังสือสำหรับเด็ก พิมพ์ครั้งที่4* กรุงเทพมหานคร นูรพาสาส์น
- ฉัตรไชย เสธา (2542) “การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- ฉัตรชัย สุระกาญจน์ (2523) *การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก นครศรีธรรมราช ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครุศรีธรรมราช*
- เฉลียว เหมกระศรี (2551) “การพัฒนาเด็กสมาธิสั้นโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์” งานวิจัยในชั้น
เรียน สระบุรี
- ชวนพิศ สุขแย้ม (2549) “การพัฒนาพฤติกรรมสมาธิสั้น” โรงเรียนวัดโพธิ์นิมิตร เขตธนบุรี
กรุงเทพมหานคร งานวิจัยในชั้นเรียน กรุงเทพมหานคร
- ชไวทย์ (2552) “นิทานเด็กดี” ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ ชไวทย์
กรุงเทพมหานคร ไทยควอลิตี้บูคส์
- ชาติชาย พัทธ์ธานาคม (2544) “จิตวิทยาการเรียนการสอน” กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
- ณภัทร เกดกิจบุญ (2544) “นิทานพื้นบ้านสุรินทร์กับการเรียนแบบบูรณาการของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนางมุด” งานวิจัยในชั้นเรียน สุรินทร์
- คารณี อุทัยรัตนกิจ และคณะ (2548) “การพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีภาวะออทิซึม สมาธิสั้น และ
บกพร่องทางการเรียนรู้” กรุงเทพมหานคร ศูนย์วิจัยการศึกษาเพื่อเด็กที่ต้องการความ
ช่วยเหลือพิเศษ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนา
การศึกษา
- ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา (2549-29 ต.ค.2553) “สมาธิสั้น” สาระสังเขปออนไลน์
<http://www.happyhomeclinic.com/sp03-adhd.htm>
- ทศพร มณีศรีจำ (2539) *การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*
- ถวัลย์ มาศจรัส (2538) *เทคนิคและตัวอย่างการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน และหนังสืออ่าน
เพิ่มเติม กรุงเทพมหานคร มิติใหม่*
- นวรรค์ ชูทุ่งขอ (2552) “การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียนสมาธิสั้น ไม่สนใจการเรียน ขาด
ความรับผิดชอบ โดยใช้ “วิธีการสอนกระบวนการปฏิบัติ ผีอกสมาธิ วันละ 5 นาที”
กรณีตัวอย่าง (Case) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 งานวิจัยในชั้นเรียน
ขอนแก่น
- น้ำฝน ปิยะ (2543) “การใช้นิทานปลายเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โรงเรียน
อนุบาลระยอง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตร
และการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- นิตยา คุชภักดี (2543) “ขั้นตอนการพัฒนาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ปฏิสนธิ - 5 ปี” กรุงเทพมหานคร
สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ
- เนตร หงษ์ไกรเลิศ (2545) “ผลของการควบคุมบทเรียนในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม
ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของ
นักเรียนที่มีสมาธิสั้นและมีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2”
คูชฎินิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เนตรทราย อยู่สวัสดิ์ (2552) “การปรับพฤติกรรมภาวะอยู่ไม่นิ่งและความก้าวร้าวของเด็กADHD
โดยการทำสัญญาเงื่อนไข โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี” งานวิจัยในชั้นเรียน
กรุงเทพมหานคร
- บันลือ พงกษะวัน (2524) *วรรณกรรมกับเด็ก* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- บุญชิต ภิญโญอนันตพงษ์ (2526) “การทดสอบแบบอิงเกณฑ์” แนวคิดและวิธีการ
กรุงเทพมหานคร ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ ประสานมิตร
- _____ (2539) “การวัดและประเมินผลการศึกษา” กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- _____ (2545) “รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการวัดประเมินผลการเรียนรู้”
กรุงเทพมหานคร ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ ประสานมิตร
- บุบผา เรืองรอง (2553) <http://202.29.33.134/be/Ni-Tan.html> สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2553
- เบญจกุล จินาพันธ์ (2517) “การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น” (ม.ป.ท.)
- ปรีดา ปัญญาจันทร์และชีวัน วิสาสะ (2540) “เล่นิทานอย่างไรให้สนุก” พิมพ์ครั้งที่ 4
กรุงเทพมหานคร แพรวเพื่อนเด็ก
- ประพันธ์ สุทธาวาส (2519) “ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู” ปรินญาณิพธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ผดุง อารยะวิญญู และคณะ (2546) “วิธีสอนเด็กออทิสติก” กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
แว่นแก้ว

- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536) “การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น” สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น หลักสูตรอบรมครูและ
ผู้ปกครองเด็กออทิสติก (ม.ป.ท.)
- พิสุทธิพร คำใจ (2537) “สารพันปัญหาเด็กเล็ก กับเคล็ดลับวิธีดูแลอย่างถูกวิธี” กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ต้นธรรม หน้า 153 - 158
- พงศกร เกาทอง (2551) “นิทานเรื่องกระต่ายบนดวงจันทร์” กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มูลนิธิ
เด็ก
- พรณี ช. เจนจิต (2550) “จิตวิทยาการเรียนการสอน” นนทบุรี สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ
พรหมกนก ศรีเพ็ชรวรรณดี (2548) “การปรับพฤติกรรมเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนปกติ
โดยการตั้งเงื่อนไขเพื่อลดพฤติกรรม (ADHD) ของนักเรียน ช่วงชั้น ที่ 1 ปีการศึกษา
2548 โรงเรียนคาราวิทยาลัย” งานวิจัยในชั้นเรียน เชียงใหม่
- พุทธิพงษ์ เพชรรัตน์ (2552) “พฤติกรรมซ้ำๆของนักเรียนออทิสติก อายุ 7-10 ปี ในโรงเรียนศึกษา
พิเศษ จากการใช้โปรแกรมปรับพฤติกรรมกิจกรรมการเคลื่อนไหว” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
- ไพโรพรรณ อินทนิล (2534) “เทคนิคการเล่านิทาน” กรุงเทพมหานคร ชมรมเด็ก
- ราชบัณฑิตยสถาน (2546) “พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542” กรุงเทพมหานคร
นานมีบุ๊คส์
- เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป (2552) <http://www.manager.co.th/Family/ViewNews.aspx?NewsID=9520000042544> สืบค้นเมื่อ 29 ต.ค 2553.
- ลักขณา ศรีวัฒน์ (2548) “การศึกษารายกรณี” กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ลำไย บัวพิทักษ์ (2542) “การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกุดหลัง และโรงเรียนบ้านนาโพธิ์
จังหวัดชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและ
และการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วรรณรินทร์ วินิจกิจเจริญ (2551) “นิทานเรื่องอัศวินคอกหญ้า” กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
มูลนิธิเด็ก
- วรรณิ ศรีสุนทร (2542) “พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กก่อนประถมที่ครูมีการใช้คำถาม
ในระหว่างการทำกิจกรรมและหลักการทำกิจกรรมในวงกลม” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

- วราพร เทพาทิพวงศ์ (2552) “ผลของการจัดประสบการณ์การเล่นิทานที่มีต่อพฤติกรรมการ
รับประทานอาหารของเด็กอนุบาล 2/2 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฝั่งสายอนุสรณ์) สำนักงาน
เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร” งานวิจัยในชั้นเรียน กรุงเทพมหานคร
- วิเชียร ฉนกร (2531) “รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษานิทานพื้นบ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช”
ม.ป.ท
- วิไล มาศจรัส (2539) “เทคนิคการเขียนการเล่านิทานสำหรับเด็ก” กรุงเทพมหานคร มิติใหม่
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2546) “คู่มือครูและผู้ปกครองสำหรับเด็กสมาธิสั้น” กรุงเทพมหานคร
องค์การค้ำของคุรุสภา
- ศิริพร ฐิตะฐาน (2523) “ทฤษฎีการแพร่กระจายของนิทาน” กรุงเทพมหานคร สำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2539) ในท้องถิ่นมีนิทานและการละเล่น :
การศึกษาคติชนในบริบททางสังคมไทย . กรุงเทพมหานคร
- ศศิธร ซาลีพรหม (2552) “การให้ความช่วยเหลือทางการศึกษานักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น และ
บกพร่องทางการเรียนรู้ กรณีศึกษา โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนาภิเษก 2)”
งานวิจัยในชั้นเรียน
- ศรี เกศมณี (2551) “นิทานเรื่องโลกนี้ยังมีเพื่อน” กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก
- ศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา (2546) “ชีพจรการศึกษาโลก” สานปฏิรูป
ศึกษาริการ, กระทรวง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคตตามแนวลัทธิเศรษฐกิจ
และมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533” พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
การศาสนา
- สมชาย เตียวตระกูล (2529) “การฝึกการผ่อนคลายแบบจิตคลุมกายเพื่อลดความก้าวร้าวของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์” กรุงเทพมหานคร ปริญญา
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
- ถัณฑ์พัฒน์ อรุณชารี (2542) “กิจกรรมการเล่นพื้นเมืองของเด็กไทยสำหรับเด็กปฐมวัย” ภูเก็ต
_____. (2542) “นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย ภูเก็ต โปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย”
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สายดา สีจันทร์ และคณะ (2546) “ผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว
ของเด็กปฐมวัย” งานวิจัยในชั้นเรียน
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2538) “แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา” กรุงเทพมหานคร
ศูนย์การพิมพ์ดวงกมล

- สุชา จันทร์เอม (2525) “จิตวิทยาเด็กเกร” กรุงเทพมหานคร อักษรบัณฑิต
 _____ (2543) “จิตวิทยาเด็ก” โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช กรุงเทพมหานคร
- สุนิสา แสงอนันต์ (2548) “การใช้ตัวแบบจากการเล่านิทานเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน
 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
 สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สุภาพร ภัทรโยธิน (2540) “ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการปรับพฤติกรรมก้าวร้าว
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขา
 จิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร
- สุมาลย์ พงษ์ไพบูลย์ (2542) “คติชนวิทยา” กรุงเทพมหานคร ภาควิชาภาษาไทย
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร
- สุรพงศ์ อำพันวงษ์ “โรคออทิสซึม” (ออนไลน์) สืบค้นจาก : <http://www.elib-line.com>.
 คัดลอกจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ วันที่ 3 ตุลาคม 2542
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2541) “จิตวิทยาการศึกษา” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย
- สุริยัน สุคศรีวงศ์ (2551) “นิทานเรื่องนักวาดพู่กันวิเศษ” กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มูลนิธิ
 เด็ก
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526) “การปรับพฤติกรรม” กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2543) “ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม” กรุงเทพมหานคร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เสาวลักษณ์ หมั่นสมุทร (2551) “การศึกษาการใช้พฤติกรรมบำบัดต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก
 สมาธิสั้น โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์” งานวิจัยโรงพยาบาลยุวประสาท
 ไวทโยปถัมภ์สมุทรปราการ
- แสงเดือน สุชาติ (2548) “การใช้นิทานเพื่อแก้ปัญหาการมีสมาธิสั้นของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล
 1/1ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนคาราวิทยาลัย” งานวิจัยในชั้นเรียน เชียงใหม่
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) “คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อน
 ประถมศึกษา” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- อมรา รักษาการแพทย์ (2550) “การพัฒนาทักษะการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยโดยใช้รูปแบบการ
 สอนแบบเดินเรื่องประกอบการเล่านิทาน ชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนวัดคชัตราธิราช
 (ไพจิตรวิหารการบำรุง)” งานวิจัยในชั้นเรียน พระนครศรีอยุธยา
- ไธษฐ์ วารีรักษ์ (2528) “เด็กก๊วยโรงเรียน” จุลสารศูนย์สุขวิทยาจิต 21 – 24

- อาณัติ กาดาลา (2552) “นิทานเรื่องลูกแกะสามตัว” สำนักพิมพ์แฮปปี้คิดส์ กรุงเทพมหานคร
- Alberti , Robert E. and Michael L. (1978). *Emmons. Your Perfect Right* . California : Impact Publisher.
- Allman, Lawrence R. and other. (1978). *Abnormal – Psychology in the Life Eyele* . New York : Harper & Row Publishers.
- Bach, George R. and Ronald M . (1970). *Dentsch. Pairing*. New York : The Hearst corb.
- Bandura, Albert. (1977). *Social Learning Theory* . New Jersey : Prentice – Hall.
- Buss, A. H. (1961). *The Psychology of Aggression* . New York : John , Wiley and Sons.
- Coleman, James C. (1981). *Abnormal Psychology and Modern Life* . Bonbay D.B. : Taraporevala.
- Nardone, M.J. (1982). “A Comprehensive Group Treatment Program to teach Self–control to impulsive/Aggressive boys .” *Dissertation Abstracts International* . 43 (4) , 1261 B, October.
- Scott, P., B. B. Roger and R. Y. Marian. (1967). “School Reinforcement Under Nature Conditions ,” *Children Development* . 36 – 53 – 63.
- Stith Thomson, *The Folklore* (1946). อ้างถึงในวิเชียร ณ นคร, รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษานิทานพื้นบ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ม.ป.ท. : ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช, 2531) 32

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประเมินเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประเมินเครื่องมือ

1. นายบุญนาค ศิตากุล

ท.บ. (พลศึกษา)

ปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์ ภาษาไทยและการศึกษาพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

2. นางสาวอรวิณี ชำระ

ค.ม. (นิเทศการศึกษา)

ปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์ ภาษาไทยและการศึกษาพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

3. นางสาวลักขณ์ บุญกำเนิด

ศศ.บ. (จิตวิทยาและการแนะแนว)

ปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์ ภาษาไทยและการศึกษาพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 3

ที่ กษ ๐522.16(บ) 79

สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 8 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณบุญมาก สีตาจูด

ซึ่งที่ส่งมาด้วย โครงการศึกษากันครัวอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวฉันทณี สีตาจูด นักศึกษาระดับสูงพร้อมคิดศึกษา แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน วิชาเอก ประถมศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ ได้รับการอนุมัติให้ทำการศึกษากันครัวอิสระ เรื่อง การศึกษารายกรณี เรื่อง ผลการใช้นิทานเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กสมาธิสั้นของโรงเรียนบ้านใหม่ (วันครู ๒๕๐๓) อำเภออบตง จังหวัดยะลาตามโครงการการศึกษากันครัวอิสระที่ส่งมาด้วยนี้

การจัดการศึกษากันครัวอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้ผ่านเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษากันครัวอิสระไว้เรียบร้อยแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักกระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิท่าน การเรียนการสอน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความเห็นแก่การปรับปรุงเครื่องมือการศึกษากันครัวอิสระของนักศึกษานี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทิต จินตานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร ๐-2583-287๐

โทรสาร ๐-2583-3566-7

ที่ กษ 0522.16(น)/๗๑

สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมนิเวศ
ตำบลบางซุด อําเภอบางกรวย
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 8 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอวีชานศึกษาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเรื่องเมื่อวิชัย

เรียน คุณอรวิภา อําภา

ซึ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างการศึกษากันทั่ววิชาระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวณัฏฐิ ทิศานุก นัฒนศึกษาบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา นัฒนศึกษาและ
สอน วิชาสอน ประถมศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมนิเวศ ได้รับการอนุมัติให้
ทำการศึกษาเกี่ยวกับวิชาระ เรื่อง การศึกษาระดับมัธยม เรื่อง ผลการใช้นิทานเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าว
ในเด็กสมาธิสั้นของโรงเรียนบ้านใหม่ (วิศกร ๒๕๐๑) อําเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี สถาบันพระปกเกล้า
ศึกษาศาสตร์ที่กรมมหาดไทย

การจัดการศึกษากันทั่ววิชาระเรื่องดังกล่าว นัฒนศึกษาได้ผ่านเรื่องเมื่อที่คณะกรรมการ
ข้อมูลและได้รับการสนับสนุนเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาเกี่ยวกับวิชาระไว้ข้างต้นแล้ว แต่
เพื่อให้เรื่องเมื่อที่ส่งมาข้างต้นมีความครบถ้วนเมื่อพิจารณา สมรรถนะ และสอดคล้องกับหลัก
กระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิท่าน การเรียนการสอน ได้
ไปปรึกษารายละเอียดขอเสนอเพื่อให้มีความสอดคล้องกับการปรับปรุงเรื่องเมื่อการศึกษาเกี่ยวกับวิชาระของ
นัฒนศึกษาผู้ให้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นัฒนศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่าง
ดี จึงขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทิต ชินนาคกรณ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร 0-2583-2870

โทรสาร 0-2583-3566-7

**ผลการประเมินความสอดคล้องและเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้
โดยใช้กิจกรรมนิทาน**

เรื่อง	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของ คะแนน	IOC = ER N
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. นิทานเรื่อง “ลูกแกะสามตัว”	+1	+1	+1	3	1.00
2. นิทานเรื่อง “เรื่องของช่างทำ รองเท้า”	+1	+1	+1	3	1.00
3. นิทานเรื่อง “อิกาทรยศ”	+1	+1	+1	3	1.00
4. นิทานเรื่อง “จิ้งจอกเผ่ากับเหล่า ลูกแพะ”	+1	+1	+1	3	1.00
5. นิทานเรื่อง “รางวัลของคนขยัน”	+1	+1	0	2	0.67
6. นิทานเรื่อง “คนคิดกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้”	+1	+1	+1	3	1.00
7. นิทานเรื่อง “เด็กชายอัจฉริยะ”	+1	+1	+1	3	1.00
8. นิทานเรื่อง “ชายชาวนากับนก กระสา”	+1	+1	+1	3	1.00
9. นิทานเรื่อง “โลกนี้ยังมีเพื่อน”	+1	+1	+1	3	1.00
10. นิทานเรื่อง “กระต่ายบนดวง จันทร์”	+1	+1	+1	3	1.00
11. นิทานเรื่อง “อศวินดอกหญ้า”	+1	0	+1	2	0.67
12. นิทานเรื่อง “นักวาดผู้ก้นวิเศษ”	+1	+1	+1	3	1.00

จากตาราง การประเมินคุณภาพของหนังสือนิทานที่ใช้ ด้านความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง
ในการนำไปใช้สอน มีระดับค่าเฉลี่ย 0.94 ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพตรงตามจุดประสงค์ สามารถ
นำไปใช้ได้ โดยภาพรวมนิทานทั้ง 12 เรื่องมีค่าเฉลี่ย สามารถนำไปใช้ได้

ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

พฤติกรรม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน	IOC = ER N
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ชอบเอะอะเสียงดัง	+1	+1	+1	3	1.00
ชอบรบกวน หรือ ทำลายสมาธิผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1.00
พูดจาหยาบค้าย	+1	+1	+1	3	1.00
แสดงกิริยาไม่ เหมาะสมกับครู	+1	+1	+1	3	1.00

จากตารางที่ 2.2 การประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว ระดับคุณภาพตรงตามจุดประสงค์ สามารถนำไปใช้ได้

พฤติกรรม	จำนวน ครั้ง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ก่อนทดลอง	จำนวน ครั้ง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ระหว่าง ทดลอง	จำนวน ครั้ง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) หลัง ทดลอง
1.ชอบเอะอะเสียงดัง	271	39	326	27	150	21
2.ชอบรบกวนหรือ ทำลายสมาธิผู้อื่น	274	39	326	27	148	21
3.พูดจาหยาบค้าย	273	39	324	27	153	22
4.แสดงกิริยาไม่ เหมาะสมกับครู	265	38	317	26	141	20
เฉลี่ยรวม	1,083	39	1,293	27	592	21

ภาคผนวก ข
แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
(Individualized Education Program : IEP)

( ) ก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(/) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อโรงเรียน บ้านใหม่(วันครู๒๕๐๓) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3

เริ่มใช้แผนวันที่ 26 สิงหาคม 2553 ถึงสุดแผนวันที่ 30 กันยายน 2553

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ - สกุล เด็กชายมิ่ง (นามสมมติ)

เลขประจำตัวประชาชน 1-9502-00062-11-5

การจดทะเบียนคนพิการ (/) ไม่จด ( ) ยังไม่จด ( ) จดทะเบียนแล้ว

เลขที่ - ประเภทความพิการ บกพร่องทางการเรียนรู้ สมาริชั่น

ชื่อ- สกุลบิดา นายมะ (นามสมมติ)

ชื่อ- สกุลมารดา นางมะ (นามสมมติ)

ชื่อ- สกุล ผู้ปกครอง นายมะ (นามสมมติ)

ที่อยู่ผู้ปกครองที่สามารถติดต่อได้ บ้านเลขที่ - ซอย - หมู่ที่ 6 ถนน - ตำบล อัยเซอร์เวง

อำเภอเบตง จังหวัดยะลา รหัสไปรษณีย์ 95110

2. ข้อมูลด้านการศึกษา

(/) ไม่เคยได้รับการศึกษา/บริการทางการศึกษา

( ) เคยได้รับการศึกษา/บริการทางการศึกษา

( ) โรงเรียนเฉพาะคนพิการ.....ระดับการศึกษา.....พ.ศ.....

( ) โรงเรียนเรียนร่วม

( ) การศึกษาด้านอาชีพ.....ระดับการศึกษา.....พ.ศ.....

( ) การศึกษานอกระบบ.....ระดับการศึกษา.....พ.ศ.....

( ) การศึกษาตามอัธยาศัย.....ระดับการศึกษา.....พ.ศ.....

( ) อื่น ๆ.....ระดับการศึกษา.....พ.ศ.....

(/) ปัจจุบันรับการศึกษา ณ โรงเรียนบ้านใหม่(วันครู๒๕๐๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

3. การวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

ระดับความสามารถในปัจจุบัน	เป้าหมาย	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	เกณฑ์และวิธีการประเมินผล	ผู้รับผิดชอบ
<p>จุดเด่น</p> <p>1. เด็กชายมิ่ง (นามสมมติ) มีพฤติกรรมก้าวร้าวเนื่องจากเป็นความผิดปกติของโรคสมาธิสั้นซึ่งมีการแสดงออกเป็นพฤติกรรมดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขอบเอะอะเสียงดัง 2. ขอบรบกวนหรือทำลายสมาธิผู้อื่น 3. พุดจาพบบดา 4. แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครู 	<p>ภายในวันที่ 30 กันยายน 2553</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กชายมิ่ง (นามสมมติ) มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กชายมิ่ง (นามสมมติ) มีพฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 4 ข้อลดลง 2. เด็กชายมิ่ง (นามสมมติ) สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เมื่อมีอารมณ์ไม่พอใจ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูสังเกตพฤติกรรมก่อนเข้านิทาน ระหว่างเล่นนิทาน และหลังจากเล่นนิทาน 	อ.ลักขมี ศิลากุล

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง นิทานเรื่อง “ลูกแกะสามตัว”

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคติธรรม
2. อธิบายข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

องค์ประกอบของนิทาน และความหมายของนิทานและลักษณะข้อคิดที่ได้จากนิทาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครและสามารถบอกสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆที่ตัวละครแสดงออกได้

สาระการเรียนรู้

การฟังนิทานและบอกความหมายและลักษณะข้อคิดในนิทาน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบว่าสัตว์อะไรมีขนสีขาวสามารถใช้ขนผลิตเสื้อผ้าได้ คำตอบคือ แกะ
2. ครูบอกนักเรียนว่าจะเล่านิทานเรื่อง “ ลูกแกะสามตัว”
3. ให้นักเรียนได้เปิดหนังสือนิทานอ่านและครูสังเกตพฤติกรรม
4. ครูเริ่มเล่านิทานเรื่อง “ ลูกแกะสามตัว “ ให้นักเรียนฟังและสังเกตพฤติกรรมหลังจากเล่านิทานจบ

5. ครูชักชวนให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงอารมณ์ในการแก้ปัญหาของลูกแกะทั้งสามตัวโดยถามว่ามีตัวละครใดบ้าง แล้วตัวละครแต่ละตัวมีพฤติกรรมอย่างไร หมาป่าที่เกรมีคนรักหรือไม่ และการแสดงออกถึงพฤติกรรมของหมาป่าส่งผลอย่างไร และสังเกตพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็น

6. ให้นักเรียนในชั้นได้แสดงบทบาทสมมติว่า หากตนเองเป็นแกะจะอย่างไร และหากเพื่อนทำให้เราโกรธเราจะตอบได้อย่างไร

7. ให้นักเรียนสรุปผลของการแสดงบทบาทสมมติ

สื่อการสอน

1. หนังสือนิทานเรื่อง ลูกแกะสามตัว
2. การแสดงบทบาทสมมติ

เครื่องมือการวัดและประเมินผล

แบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง นิทานเรื่อง “โลกนี้ยังมีเพื่อน”

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคติธรรม
2. อธิบายข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

นิทานเรื่อง “โลกนี้ยังมีเพื่อน” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเพื่อนสองคนที่แตกต่างกันอย่างมาก แต่สุดท้ายด้วยความสามัคคี ทำให้พวกเขารอดพ้นจากอุปสรรคต่างๆ ได้และได้เห็นความจริงใจของคำว่าเพื่อนแท้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครและสามารถบอกสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆ ที่ตัวละครแสดงออกได้

สาระการเรียนรู้

การฟังนิทานและบอกความหมายและลักษณะข้อคิดในนิทาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่าการมีเพื่อน คืออย่างไร และนักเรียนอยากมีเพื่อนที่ดีหรือไม่ แล้วเราจะทำอย่างไรถึงมีเพื่อนที่ดี
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “โลกนี้ยังมีเพื่อน” ให้นักเรียนฟัง โดยใช้หุ่นมือเป็นส่วนประกอบ แล้วถามว่า การมีเพื่อนแท้คืออย่างไร

3. ให้นักเรียนลองจินตนาการถึงการมีเพื่อนแต่ละแบบ เช่น เพื่อนที่ดี เพื่อนกิน เพื่อนเที่ยว เพื่อนเรียน แล้วลองมาคุยกันว่าเพื่อนแต่ละแบบนี้ นักเรียนอยากมีเพื่อนแบบใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

4. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

5. ให้นักเรียนวาดภาพเกี่ยวกับเพื่อนของนักเรียนหรือเพื่อนที่นักเรียนอยากมี

6. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับนิทานเรื่องนี้

สื่อการสอน

1. หนังสือนิทานเรื่อง “โลกนี้ยังมีเพื่อน”

2. หุ่นมือ

เครื่องมือการวัดและประเมินผล

แบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นิทานเรื่อง “กระต่ายบนดวงจันทร์”

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคติธรรม
2. อธิบายข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

นิทานเรื่อง “กระต่ายบนดวงจันทร์” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความหลือกดวงที่เพี้ยนจากต่าง
ความมาหลอกกระต่ายให้มีความอยากได้ ทำให้ต้องเสียข้าวที่ตนปลูกไว้บนดวงจันทร์ไป เมื่อรู้
แล้วพระราชกระต่ายก็ได้กลับมาปลูกข้าวบนดวงจันทร์คนเดียว

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงความคิดเห็นจากเนื้อหาที่ได้อ่าน

สาระการเรียนรู้

การฟังนิทานและบอกความหมายและลักษณะข้อคิดในนิทาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่า รู้จักกระต่ายหรือไม่ แล้วรู้จักตำนานของกระต่ายบ้างหรือไม่ ถ้า
นักเรียนอยากรู้จักตำนานของกระต่ายครูจะเล่านิทานเรื่อง “กระต่ายบนดวงจันทร์”ให้นักเรียนฟัง
2. หลังจากครูเล่านิทานจบแล้ว ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
กระต่ายบนดวงจันทร์

3. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

4. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงบทบาทสมมติ โดยให้แนวคิดว่าจะหากนักเรียนถูกลอก จะแก้ไขปัญหอย่างไร

5. ให้นักเรียนนำเสนอภาพวาดของตนเองพร้อมอธิบายความหมายของภาพ

สื่อการสอน

1. หนังสือนิทานเรื่อง กระต่ายบนดวงจันทร์

2. การแสดงบทบาทสมมติ

เครื่องมือการวัดและประเมินผล

แบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง นิทาน เรื่อง “จิ้งจอกเฒ่ากับเหล่าลูกแพะ”

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคติธรรม
2. อธิบายข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

นิทาน เรื่อง “จิ้งจอกเฒ่ากับเหล่าลูกแพะ” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสุนัขจิ้งจอกที่มีความ
ตะกละ และเจ้าเล่ห์ สุดท้ายก็ต้องมาตายด้วยความตะกละ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่านได้

สาระการเรียนรู้

การฟังนิทานและบอกความหมายและลักษณะข้อคิดในนิทาน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่ารู้จักความหิวหรือไม่ แล้วความหิวทำให้เราทำอะไรได้บ้าง และบอก
ว่าครูจะเล่านิทานที่เกิดจากความหิวให้นักเรียนฟัง เรื่อง “จิ้งจอกเฒ่ากับเหล่าลูกแพะ”
2. ครูตั้งคำถามว่าถ้านักเรียนหิวมาก นักเรียนจะมีวิธีจัดการกับความหิวอย่างไร และ
จำเป็นหรือไม่ที่ต้องทำร้ายผู้อื่นเพื่อมาเป็นอาหารของเรา
3. ครูคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการเล่านิทาน
4. ครูให้นักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่องเกี่ยวกับนิทานที่ได้ฟัง
5. ให้นักเรียนบรรยายแผนภาพของตนเองให้เพื่อนๆ ฟัง

สื่อการสอน

หนังสือนิทานเรื่อง จิ้งจอกเฒ่ากับเหล่าลูกแพะ

เครื่องมือการวัดและประเมินผล

แบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง นิทานเรื่อง “รางวัลของคนขยัน”

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคติธรรม
2. อธิบายข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

นิทานเรื่อง “รางวัลของคนขยัน” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชายที่ขยันทำงานตัดฟัน จนประสบความสำเร็จจนเป็นเศรษฐีในที่สุด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เขียนคำขวัญของการเป็นคนขยันได้

สาระการเรียนรู้

การฟังนิทานและบอกความหมายและลักษณะข้อคิดในนิทาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูตั้งคำถามว่า การเป็นคนขยัน ดีหรือไม่ เพราะอะไร และนักเรียนอยากเป็นคนขยันหรือไม่
2. ครูบอกนักเรียนว่ามีนิทานเรื่องหนึ่งที่จะบอกเราว่าการเป็นคนขยันคืออะไร ชื่อเรื่องคือ “รางวัลของคนขยัน”
3. ครูสังเกตพฤติกรรมหลังการเล่านิทานจบ
4. ครูถามนักเรียนว่าการเป็นคนขยันนั้นจะได้อะไรตอบแทน (ความดี)

แล้วคนคินั้นจะได้อะไรตอบแทน (สิ่งที่ดีดี)

5. ให้นักเรียนช่วยกันคิดคำขวัญของการเป็นเด็กดี และข้อสรุปของเรื่อง

สื่อการสอน

หนังสือนิทานเรื่อง รางวัลของคนขยัน

เครื่องมือการวัดและประเมินผล

แบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง นิทานเรื่อง “คนคิดคนน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้”

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคติธรรม
2. อธิบายข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

นิทานเรื่อง “คนคิดคนน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการทำความดีนั้นแม้ผู้ที่ยากจนที่สุดก็สามารถทำได้ และเมื่อทำแล้วจะประสบผลสำเร็จในชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายของการเป็นคนดี และตอบคำถามจากเรื่องที่ได้

สาระการเรียนรู้

การฟังนิทานและบอกความหมายและลักษณะข้อคิดในนิทาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่าการที่นักเรียนเป็นคนดีนั้นคืออะไร และบอกนักเรียนว่าครูมีนิทานที่เกี่ยวกับการเป็นคนดี อีกหนึ่งเรื่อง คือ “คนคิดคนน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้”
2. ครูถามนักเรียนว่าตัวละครในเรื่องมีใคร ทำอะไร ที่ไหนเมื่อไหร่ และเพราะเหตุใดเค้าจึงได้แสดงออกถึงพฤติกรรมอย่างนั้น แล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
3. ครูคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะตอบคำถาม
4. ให้นักเรียนช่วยกันคิดวิธีการทำความดีมา อย่างน้อย 10 ข้อ

5. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปผลของการทำความดี

สื่อการสอน

หนังสือนิทานเรื่อง คนคิดกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้

เครื่องมือการวัดและประเมินผล

แบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง นิทานเรื่อง “เด็กชายอัจฉริยะ”

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคติธรรม
2. อธิบายข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

นิทานเรื่อง “เด็กชายอัจฉริยะ” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเด็กชายที่เรียนรู้การใช้วิชาให้มีประโยชน์ และความรู้ที่นำมาใช้คุณธรรมเป็นหลักในการชีวิตให้มีคุณค่า

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์เนื้อหาของนิทานและตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้

สาระการเรียนรู้

การฟังนิทานและบอกความหมายและลักษณะข้อคิดในนิทาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่าความฝันที่สูงสุดของพ่อกับแม่ของนักเรียนคืออะไร (ให้นักเรียนตั้งใจเรียน) และถามต่อว่าทำอย่างไรนักเรียนจึงจะตั้งใจเรียน
2. ครูบอกว่าครูนิทานสอนใจเกี่ยวกับการเป็นเด็กตั้งใจเรียน เรื่อง “เด็กชายอัจฉริยะ” โดยใช้หุ่นมือเป็นส่วนประกอบ
3. ครูถามว่าผลของการตั้งใจเรียนทำให้ไม่ไม่เป็นอย่างไร และนอกจากตั้งใจเรียนแล้วยังต้องมีอะไรอื่นอีก(ความซื่อสัตย์และคุณธรรม)

4. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปความสำคัญของการเป็นคนมีคุณธรรม

5. ครูสังเกตพฤติกรรมหลังการเล่าจบ

สื่อการสอน

หนังสือนิทานเรื่อง เด็กชายอังฉริยะ

เครื่องมือการวัดและประเมินผล

แบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง นิทานเรื่อง “ชายชวานากับนกกระสา”

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคติธรรม
2. อธิบายข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

นิทานเรื่อง “ชายชวานากับนกกระสา” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความกตัญญูรู้คุณกับความซื่อสัตย์ และการผิดสัญญาจะนำความสูญเสียมาให้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์เนื้อหาของนิทานและตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้

สาระการเรียนรู้

การฟังนิทานและบอกความหมายและลักษณะข้อคิดในนิทาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่าการที่คนเราจะกตัญญูรู้คุณนั้นเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่และการรักษาสัญญานั้นคืออะไร
2. ครูมีนิทานที่จะบอกว่าการเป็นคนกตัญญูและคนที่รักษาสัญญานั้นคืออะไร คือ เรื่อง “ชายชวานากับนกกระสา” โดยใช้กระดานนิทานประกอบการเล่านิทาน

3. เมื่อเล่าจบแล้ว ถามนักเรียนว่า ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง แล้วตัวละครในเรื่องแสดงพฤติกรรมอย่างไร แล้วนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อนิทานเรื่องนี้ และหากเป็นนักเรียนจะทำอย่างไร

4. ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

5. ให้นักเรียนสรุปผลของการทำความดีจากนิทานเรื่องนี้

สื่อการสอน

หนังสือนิทานเรื่อง ชายชวานากับนกกระสา

เครื่องมือการวัดและประเมินผล

แบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง นิทานเรื่อง “เรื่องของช่างทำรองเท้า”

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคติธรรม
2. อธิบายข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

องค์ประกอบของนิทาน และความหมายของนิทานและลักษณะข้อคิดที่ได้จากนิทาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายการกระทำของตัวละครได้
2. นักเรียนวิเคราะห์การใช้ชีวิตร่วมกันอย่างปกติของตัวละครได้

สาระการเรียนรู้

การฟังนิทานและทำกิจกรรมประกอบการเล่านิทาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูชักชวนนักเรียนท่องกลอน แมวเหมียว และซักถามเกี่ยวกับเรื่องแมว ว่าแมวมินิสัยอย่างไร เราเลี้ยงแมวเพื่ออะไร
2. ครูบอกนักเรียนว่า ครูจะเล่านิทาน เรื่อง “เรื่องของช่างทำรองเท้า”
3. ให้นักเรียนได้เปิดหนังสือนิทานอ่านและครูสังเกตพฤติกรรม
4. ครูเริ่มเล่านิทานเรื่อง เรื่องของช่างทำรองเท้าให้นักเรียนฟัง โดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่านิทานและสังเกตพฤติกรรมหลังจากเล่านิทานจบ

5. ครูชักชวนให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นพฤติกรรมของตัวละครว่ามี ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และผลสุดท้ายเรื่องราวลงเอยอย่างไร แล้วนักเรียนมีส่วนร่วมสรุปข้อคิดเห็นที่ได้รับจากเรื่องและสังเกตพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็น

6. ให้นักเรียนได้อ่านหนังสือนิทานด้วยตนเอง

สื่อการสอน

1. หนังสือนิทานเรื่อง “เรื่องของช่างทำรองเท้า”
2. หุ่นมือ

สื่อการสอน

หนังสือนิทานเรื่อง “เรื่องของช่างทำรองเท้า”

เครื่องมือการวัดและประเมินผล

แบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง นิทานเรื่อง “อิกาทฤษฎศ”

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคติธรรม
2. อธิบายข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

การให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์ในหมู่เพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์เนื้อหาของนิทานและตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้

สาระการเรียนรู้

การฟังนิทานและบอกความหมายและลักษณะข้อคิดในนิทาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูตั้งคำถามว่าสัตว์ชนิดใดที่ไม่มีใครอยากเข้าใกล้ คำตอบคือ อิกา แล้วครูแล้วครูตั้งคำถามต่อว่าเพราะอะไร แล้วจึงบอกว่าครุมีตำนานของอิกาคือเล่าให้นักเรียนฟัง
2. ครูเล่าเรื่อง “อิกาทฤษฎศ”
3. เมื่อเล่านิทานจบ ครูตั้งคำถามว่าเพราะเหตุใดอิกาก็ไม่มีความซื่อสัตย์ และหากขาดความซื่อสัตย์แล้วคนเราจะเป็นอย่างไร
4. ครูชักชวนให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมของอิกา
5. ให้นักเรียนวาดภาพของบุคคลที่นักเรียนคิดว่าซื่อสัตย์ที่นักเรียนรู้จัก

สื่อการสอน

หนังสือนิทานเรื่อง “อีกาทรยศ”

เครื่องมือการวัดและประเมินผล

แบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง นิทานเรื่อง “อศวินดอกหญ้า”

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคติธรรม
2. อธิบายข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

นิทานเรื่อง “อศวินดอกหญ้า” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเจ้าชายแห่งความมิดอยากมีดอกไม้สวยๆ ไว้อินชม แต่แสดงออกด้วยความก้าวร้าวโดยการขโมยดอกไม้ไปจนหมด ทำให้เกิดความเคียดแค้นไปทั่ว แต่เมื่อคิดได้จึงคืนดอกไม้ทั้งหมดแก่เจ้าหญิงแห่งรุ่งเช้า ทำให้โลกกลับมาสดใสดังเดิม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครและสามารถบอกสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆที่ตัวละครแสดงออกได้

สาระการเรียนรู้

การฟังนิทานและบอกความหมายและลักษณะข้อคิดในนิทาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่า ดอกไม้บน โลกนี้ สำคัญอย่างไร แล้วนักเรียนรู้จักดอกไม้กี่ชนิด
2. ครูบอกว่าจะเล่าตำนานของดอกไม้ให้ฟัง เรื่อง “อศวินดอกหญ้า”
3. ครูซักชวนนักเรียนคุยเรื่องการแสดงพฤติกรรมของเจ้าชายแห่งความมิดและวิธีการแก้ไขปัญหาของเจ้าหญิงแห่งรุ่งเช้า

4. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

5. ให้นักเรียนวาดภาพเกี่ยวกับดอกไม้ที่นักเรียนชื่นชอบพร้อมระบายสีตกแต่งให้สวยงาม

สื่อการสอน

หนังสือนิทานเรื่อง อัศวินดอกหญ้า

เครื่องมือการวัดและประเมินผล

แบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง นิทานเรื่อง “นักวาดพู่กันวิเศษ”

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคติธรรม
2. อธิบายข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

นิทานเรื่อง “นักวาดพู่กันวิเศษ” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับตัวละครที่แสดงความเอื้อเฟื้อต่อกัน โดยได้แสดงให้เห็นว่าไม่ว่ามนุษย์หรือนางฟ้าต่างก็ต้องการความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่านได้

สาระการเรียนรู้

การฟังนิทานและบอกความหมายและลักษณะข้อคิดในนิทาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรหากมีคนมารังแก แล้วตัวนักเรียนจะรังแกเพื่อนหรือไม่
2. ครูบอกว่าจะเล่านิทาน เรื่อง “นักวาดพู่กันวิเศษ” โดยเป็นเรื่องที่เล่าถึงความไม่รู้ของนักบินแล้วบินไปชนรังกินน้ำเข้า ทำให้นางฟ้าเดือดร้อน ต้องหาช่างมาวาดรังกินน้ำใหม่
3. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะก่อนเล่านิทาน ขณะเล่านิทานและหลังเล่านิทาน
4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับ นักวาดพู่กันวิเศษ

5. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้จากการเล่านิทานมาคนละ 1 ข้อ

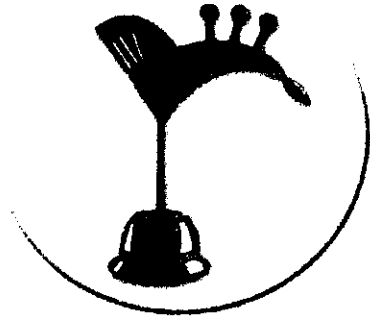
สื่อการสอน

หนังสือนิทานเรื่อง นักรวดฟู้กันวิเศษ

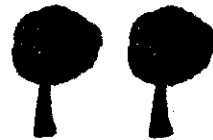
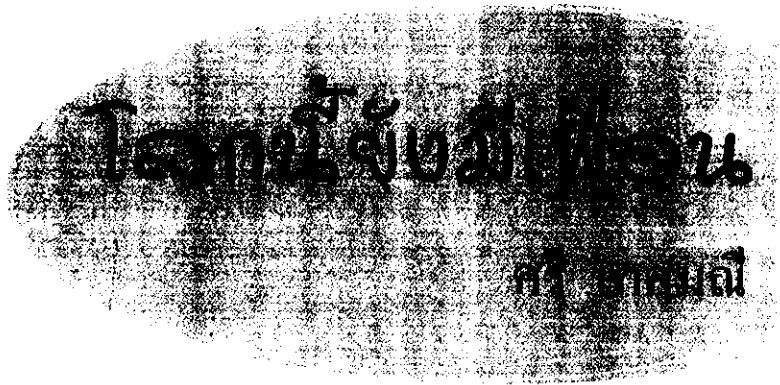
เครื่องมือการวัดและประเมินผล

แบบสังเกตพฤติกรรม

ตัวอย่างนิทาน

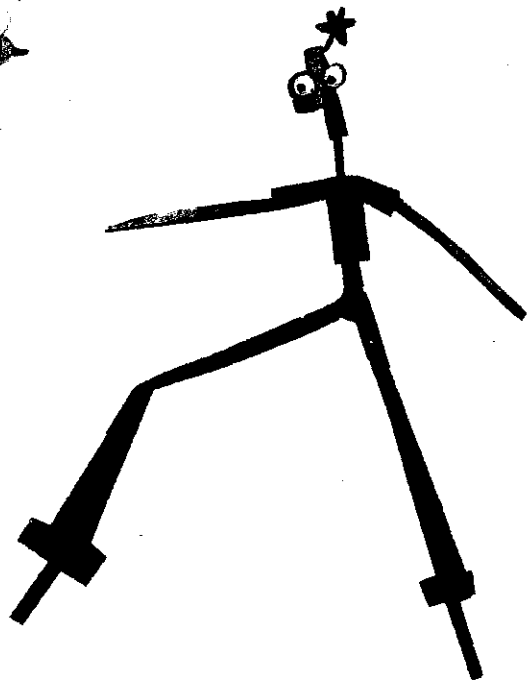
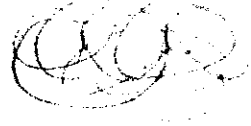
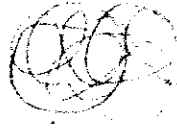
รางวัล
ยอดเยี่ยม

ภาพ พิมพ์จิต ตปนิยะ

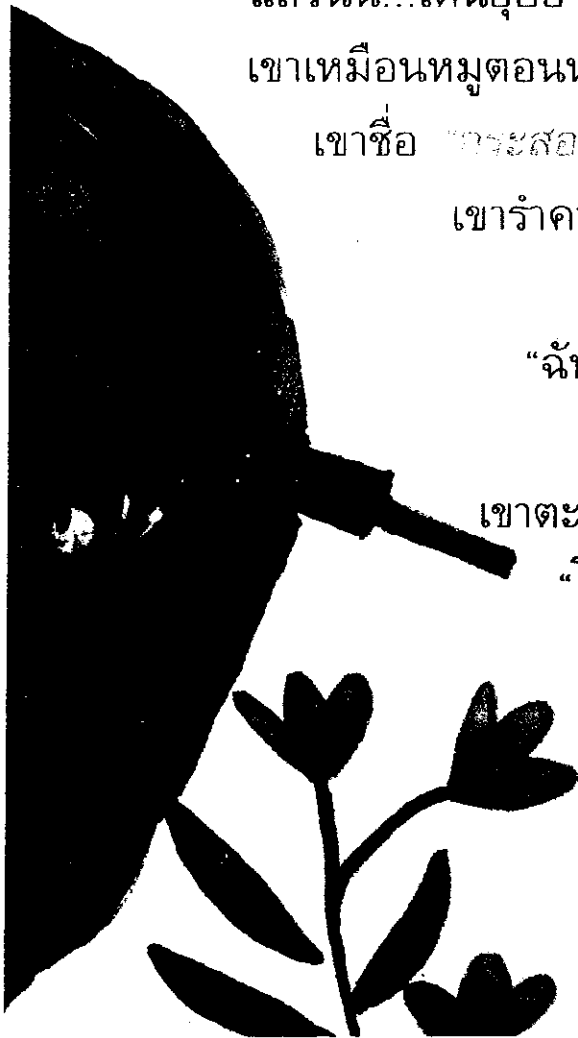

พระเอกของเรื่องนี้มีสองคน
เราจะเรียกเขาว่า **สองคน** หรือ **สองตัว**
ก็ได้ตามถนัด เพราะเขาเป็นสิ่งมีชีวิต
ที่ไม่เหมือนใครเลยในโลกนี้

นั้น...มาแล้ว...เขาชื่อ "ไม้ซีก" คนนี้รูปร่าง
 ผอมเหมือนไม้ไผ่ผ่าซีก ลำตัว แขน ขา ช่างเหมือน
 ไม้รวกตัดเป็นท่อนๆ มาต่อกัน กระดุกของเขา
 เหมือนกิ่งไม้ เวลาเดิน วิ่ง จะได้ยิน
 เสียงกระดุกของเขาดังก๊อ๊กแก๊กไปตลอดทาง
 เขาไม่หล่อเลย แต่เขาดีมาก
 แล้วนั้น...เดินอยู่อ้าย เนื้อกระเพื่อมมาแต่ไกล
 เขาเหมือนหมูตอนน่ารัก เหมือนยักษ์ในนิทาน
 เขาชื่อ "กระสอบ" เขาเป็นคนหงุดหงิดง่าย
 เขารำคาญไม้ซีกที่ทำตัวเหมือนเงา
 คอยตามเขาไปทุกแห่ง
 "ฉันบอกนายก็ร้อยหนแล้วนะ
 ว่าไม่ต้องตามฉันมา"
 เขาตะคอกใส่ไม้ซีก เขาโกรธมาก
 "โธ่เอ๊ย...เจ้าไม้กระบอกผุๆ"

“ฉันก็บอกนายก็ร้อยก็พันหนแล้ว ว่าฉันจะอยู่เป็นเพื่อนนาย นายช่วยให้ฉันรอดจากจมน้ำตาย เมื่อปีที่แล้ว” ไม้ซีกเตือนความจำของเพื่อนเกลอ

“จำไม่ได้ มันทานมาแล้ว” กระจกอบอ้วนดู เขาไม่ต้องการมีเพื่อน เขาชอบอยู่คนเดียว ไซ้...เขาช่วยไม้ซีกในวันหนึ่งที่เด็กเกอร์เล่นขว้างก้อนหินลงไปใ้ในคลอง เด็กคนหนึ่งคว้าไม้ซีกได้ก็ปาลงไปด้วย เด็กคนนั้นนึกว่าเขาคือเศษไม้ที่ไม่มีค่า

ไม้ซีกจมนลงไปใ้ในโคลนเกือบมิด กระจกมาพบเข้าพอดี เขากล้าหาญลงไปช่วย ไม้ซีกจึงรอดชีวิตมาได้ จากนั้นไม้ซีกก็เดินตามกระจกไปทุกแห่ง เดินนำหน้าบ้าง เดินรั้งท้ายบ้าง

“ช่างเถอะ...นานแล้วก็ไม่เป็นไร ฉันอยากอยู่ใกล้ๆ นาย” ไม้ซีกตอบ

“ฉันเบื่อหน่าย” กระจกเริ่มหงุดหงิด เขาหงุดหงิดง่ายเสมอ เขาชอบอยู่ตามลำพัง เขาไม่ได้เกลียดไม้ซีก

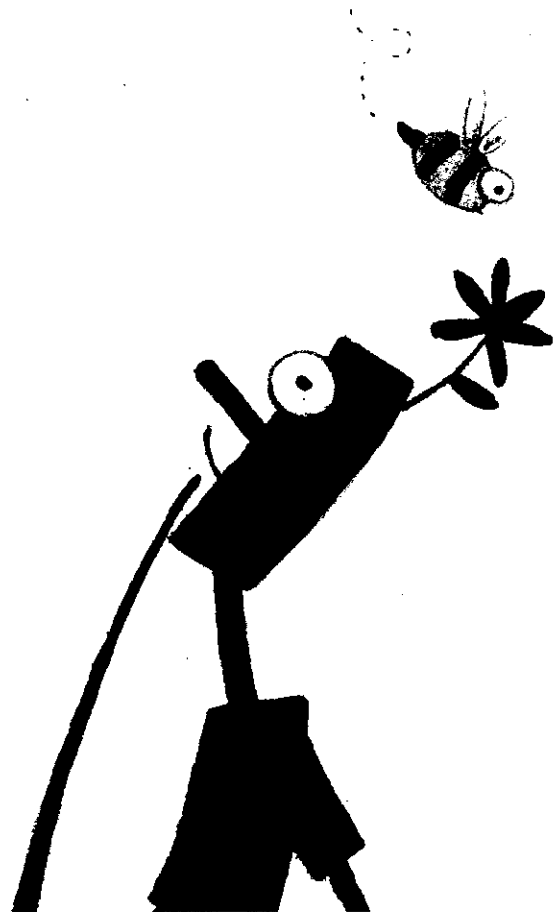
แต่เขาเขินอายที่จะมีเพื่อน

“ฉันว่า นายน่าจะดีใจนะ ที่มีฉันเป็นเพื่อน” ไม้ซีก
พูดขณะที่เดินก๊อกแก๊กตามให้ทันกระสอบ

“เพื่อนรอะ...ฉันไม่ชอบคำนี้้นักหรอก ฉันอยู่คนเดียว
สบายดี” กระสอบตอบไม่ไยดี

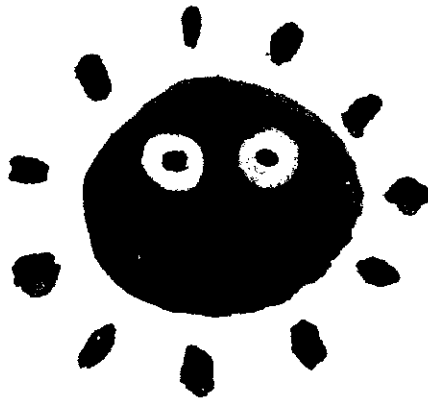
“แต่คนเราต้องมีเพื่อนนะ เพื่อนช่วยไม่ให้นายเหงา
ไงล่ะ” ไม้ซีกเตือน

“ฉันไม่เปลี่ยนใจ ฉันไม่ต้องการเพื่อน นายไปเสียเถอะ”
กระสอบตอบหนักแน่น

ทั้งสองโต้เถียงอย่างนี้มาเป็นปีแล้ว ไม้ซีกยังวิ่งก้อกแก๊ก
ตามให้ทันกระสอบซึ่งเดินอู้อัยฮั้นนี่ ขณะเดียวกันเมื่อ
ถึงเวลากิน เวลานอน ทั้งสองต่างถ้อยที่ถ้อยอาศัยกันโดย
ลืมไปว่าเขาทะเลาะกันด้วยเรื่องอะไร

“โอ๊ย...เมื่อยหัวเข้าเหลือเกิน” ไม้ซีกบ่นขณะที่เดิน
กระโดดกระเดกตามกระสอบที่เดินพุงกระเพื่อม แต่เร็ว
กว่า “เฮ้...นายรอฉันบ้างสิเพื่อน”

“รอทำไม ตะวันตรงหัวแล้ว ท้องร้องจ๊อกๆ” กระสอบ
ตะโกนตอบ

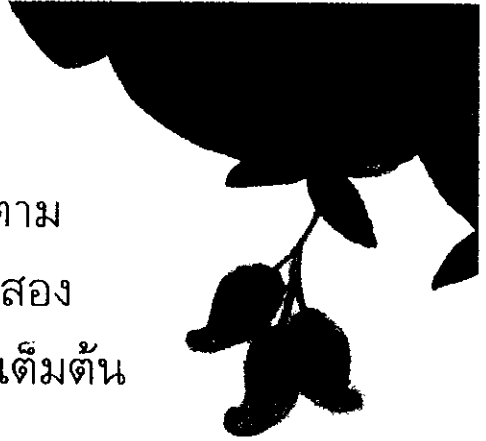
“นายหิวสิ ไซ้ไหม”

“ไซ้...เรายังไม่มีอาหารกินเลย”

ไม้ซีกยิ้มชอบใจ นึกในใจว่า “เขาพูดว่าเรา ฮี...ฮี...
เขารับฉันเป็นเพื่อนแล้ว” เขาหันซ้ายหันขวาแล้วร้องขึ้น
อย่างดีใจ

“ฉันเห็นแล้ว...ข้างหน้าโน้นมีต้นมะม่วงใหญ่มีลูกสุก
เต็มต้นเสียด้วย มา...เราไปกันเถอะ”

ไม้ซีกริ่งนำหน้ามีกระสอบวิ่งตาม
 อย่างเต็มใจ พอถึงต้นมะม่วง ทั้งสอง
 ได้แต่ยืนมอง มะม่วงผลดกระย้าเต็มต้น
 แต่ไม่่ง่ายที่จะปลิดลงมากินได้
 เขาหันมามองดูกัน ทันใดนั้น ไม้ซีกริ่งก้มลงดูตัวเอง แล้ว
 เอ่ยขึ้นว่า

“นาย...กระสอบ นายอุ้มฉันไหวไหม ฉันจะเป็น
 ไม้สอยให้นายเอง”

“อ้อ...ได้ ถ้านายเต็มใจ”

ไม้ซีกริ่งกระโดดขึ้นไปอยู่บนบ่าของกระสอบ กระสอบ
 ใช้สองมือจับขาของไม้ซีกริ่งไว้แน่น ไม้ซีกริ่งทำหน้าที่ไม้สอย
 เขาสอยมะม่วงสุกผลลงมากมาย ทั้งสองอ้อมเอมกับ
 มะม่วงที่ช่วยกันสอยลงมา เย็นย่ำแล้วเขาจึงอาศัย
 ร่มมะม่วงนั่นเองนอนหลับอย่างสุขสบาย

ตกตีอากาศหนาวเย็น ไม้ซีกริ่งหนาวจนเจ็บกระดูก
 เขาพลิกตัวเสียงกระดูกดังก๊อ๊กก๊าก๊าก กระสอบถอดเสื้อ
 ของเขามาคลุมให้ ไม้ซีกริ่งหลับสบายมาก

รุ่งเช้า ไม้ซึกพูดว่า

“ขอบใจ กระจกอบ ที่ห่มผ้าให้ฉัน”

“อย่าพูดมาก...เราจะแยกทางกันตรงนี้ล่ะ ฉันไม่ต้องการเพื่อน” กระจกอบพูดหัวนอย่างไม่มีเยื่อใย

ไม้ซึกหน้าเศร้า แข็งใจตอบว่า

“ก็ได้ ถ้านายไม่ต้องการเพื่อน เราจะเดินข้ามสะพานข้างหน้า แล้วจะบอกลากัน”

ข้างหน้าเป็นสะพานไม้ผู้ที่ทอดข้ามลำธารตื้นๆ ดูน่ากลัวสำหรับเขาทั้งสอง แต่เขาต้องข้ามเพื่อไปหาที่อยู่ถาวรและปลอดภัย

ไม้ซึกตัวเบา เขาเดินข้ามสะพานอย่างระวังจนไปยืนรออยู่อีกฝั่งหนึ่งได้ กระจกอบตัวใหญ่อ้วน เขากลับมาก แต่ต้องข้ามให้ได้ เขาจึงค่อยๆ ย่องไปจนเกือบถึงปลายสะพานอยู่แล้ว ไม้สะพานเกิดหักดังเป๊าะ เพราะทานน้ำหนักตัวของกระจกอบไม่ไหว กระจกอบลงไปลอยคออยู่ในลำธาร น้ำเข้าไปอยู่ในพุงของเขาอืดขึ้นๆ เขากำลัง

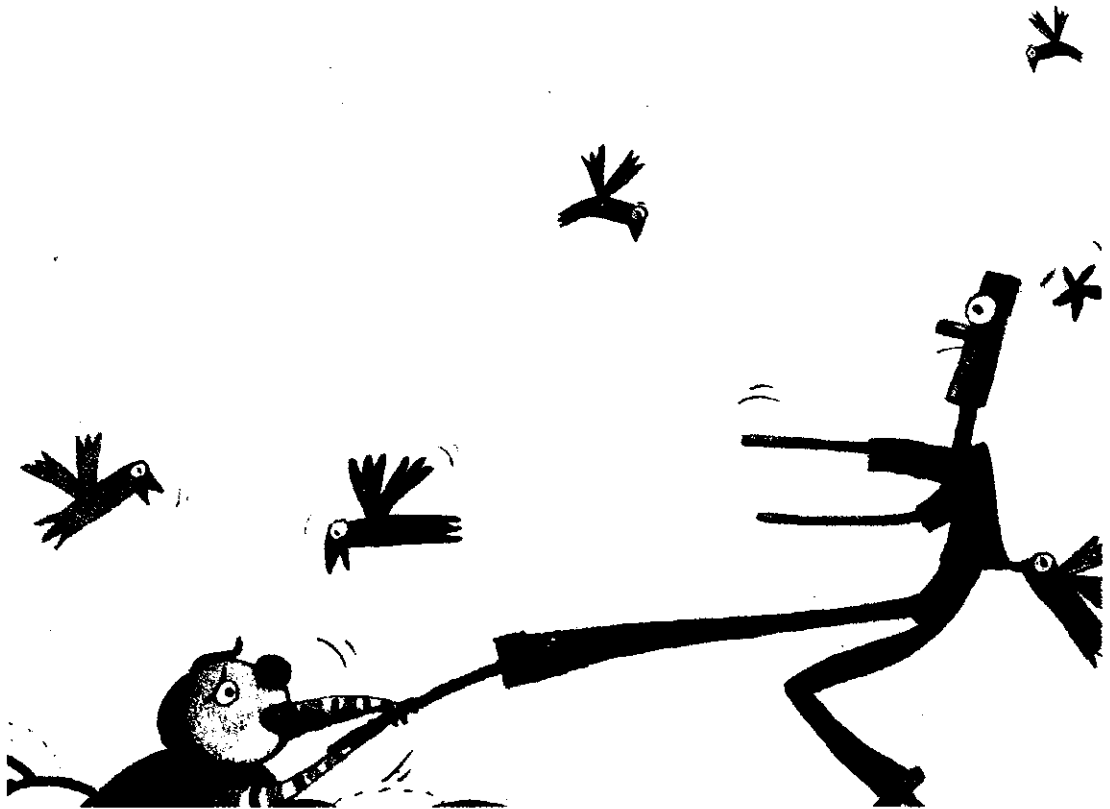

จะจมน้ำตายอยู่แล้ว

“เกาะขาฉัน...เกาะขาฉัน” ไม้ซีกยื่นขาไม้กระบอกของ
เขาลงไปอย่างยากยิ่ง

กระสอบผลุบๆ โผล่ๆ อยู่ในน้ำ เขาตะเกียกตะกาย
เกาะขาไม้ของไม้ซีกที่ยื่นลงมา กระสอบคิดว่าเขาต้อง
ตายแน่ๆ พุงของเขาเต็มไปด้วยน้ำโคลน ทำให้ตัวหนักมาก
ไม้ซีกพยายามจนเหงื่อหยด ทั้งสองพยายามจุดกันและกัน
จนเกือบจะหมดเรี่ยวแรง ในที่สุดไม้ซีกก็ทำสำเร็จ เขาจุด
กระสอบขึ้นมาจนได้

ทั้งสองขึ้นมานอนหงายแผ่อยู่บนฝั่งลำธาร แสงแดด
ช่วยให้เขาอุ่นขึ้น พุงที่กางของกระสอบค่อยๆ ยุบลง
ไม่มีใครพูดอะไร แต่เขากำลังคิดตรงกันว่า

**“โลกนี้ ใครๆ ก็ควรมีเพื่อนสักคน เพื่อนดีๆ ที่มี
น้ำใจด้วยนะ”**

หากใครผ่านมาขณะนั้น จะเห็นตุ๊กตาไม้ไม่มีราคา
เหมือนไม้ผุๆ กับตุ๊กตาผ้ายัดนุ่นเปี้ยกปอน นอนลืมตา
ดูท้องฟ้าอย่างมีความสุข ทั้งสองจับมือกันราวจะไม่ยอม
พรากจากกัน เพราะทั้งสองคือเพื่อนแท้ของกันและกัน

ภาคผนวก ก
แบบสังเกตพฤติกรรม

**แบบสรุปรูปการสังเกตพฤติกรรมของเด็กสมาธิสั้น
ก่อนทดลอง 7 ชั่วโมง**

พฤติกรรม	จำนวนครั้ง / 7 ชั่วโมง
ชอบเอะอะเสียงดัง	271
ชอบรบกวน หรือทำลายสมาธิผู้อื่น	274
พูดจาหยาบคายน	273
แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครู	265
รวม	1,356

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ในเวลา 1 วันใช้เวลาในการสังเกตพฤติกรรมเป็นเวลา 1 ชั่วโมง ในการสังเกตก่อนทดลองครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลอง 7 วัน คิดเป็นเวลาทั้งสิ้น 7 ชั่วโมง เด็กสมาธิสั้นแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวดังนี้

1. ชอบเอะอะเสียงดัง 271 ครั้ง เฉลี่ยเป็น 39 ครั้ง/7ชั่วโมง
  2. ชอบรบกวน หรือทำลายสมาธิผู้อื่น 274 ครั้ง เฉลี่ยเป็น 39 ครั้ง/7ชั่วโมง
  3. พูดจาหยาบคายน 273 ครั้ง เฉลี่ยเป็น 39 ครั้ง/7ชั่วโมง
  4. แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครู 265 ครั้ง เฉลี่ยเป็น 38 ครั้ง/7ชั่วโมง
- เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 4 พฤติกรรม รวมทั้งสิ้น 1,356 ครั้ง

**แบบสรุปการสังเกตพฤติกรรมของเด็กสมาธิสั้น
ระหว่างทดลอง 12 ชั่วโมง**

พฤติกรรม	จำนวนครั้ง / 12 ชั่วโมง
ชอบเอะอะเสียงดัง	326
ชอบรบกวน หรือทำลายสมาธิผู้อื่น	326
พูดจาหยาบค้าย	324
แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครู	317
รวม	1,614

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ในเวลา 1 วันใช้เวลาในการสังเกตพฤติกรรมเป็นเวลา 1 ชั่วโมง ในระหว่างการทดลองครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลอง 12 วัน คิดเป็นเวลาทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง เด็กสมาธิสั้นแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวดังนี้

1. ชอบเอะอะเสียงดัง 326 ครั้ง เฉลี่ยเป็น 27 ครั้ง/ 12 ชั่วโมง
  2. ชอบรบกวน หรือทำลายสมาธิผู้อื่น 326 ครั้ง เฉลี่ยเป็น 27 ครั้ง/ 12 ชั่วโมง
  3. พูดจาหยาบค้าย 324 ครั้ง เฉลี่ยเป็น 27 ครั้ง/ 12 ชั่วโมง
  4. แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครู 317 ครั้ง เฉลี่ยเป็น 26 ครั้ง/ 12 ชั่วโมง
- เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 5 พฤติกรรม รวมทั้งสิ้น 1,614 ครั้ง

**แบบสรุปการสังเกตพฤติกรรมของเด็กสมาธิสั้น
หลังทดลอง 7 ชั่วโมง**

พฤติกรรม	จำนวนครั้ง / 7 ชั่วโมง
ชอบเอะอะเสียงดัง	150
ชอบรบกวน หรือทำลายสมาธิผู้อื่น	148
พูดจาหยาบคาย	153
แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครู	141
รวม	740

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ในเวลา 1 วันใช้เวลาในการสังเกตพฤติกรรมเป็นเวลา 1 ชั่วโมง ในการสังเกตพฤติกรรม หลังทดลองครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลอง 7 วัน คิดเป็นเวลาทั้งสิ้น 7 ชั่วโมง เด็กสมาธิสั้นแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวดังนี้

1. ชอบเอะอะเสียงดัง 150 ครั้ง เฉลี่ยเป็น 21 ครั้ง/7ชั่วโมง
  2. ชอบรบกวน หรือทำลายสมาธิผู้อื่น 148 ครั้ง เฉลี่ยเป็น 21 ครั้ง/7ชั่วโมง
  3. พูดจาหยาบคาย 153 ครั้ง เฉลี่ยเป็น 22 ครั้ง/7ชั่วโมง
  4. แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับครู 141 ครั้ง เฉลี่ยเป็น 20 ครั้ง/7ชั่วโมง
- เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 4 พฤติกรรม รวมทั้งสิ้น 740 ครั้ง

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวลักษมี ศิลากุล
วัน เดือน ปี	7 กรกฎาคม 2523
สถานที่เกิด	อำเภอเบตง จังหวัดยะลา
ประวัติการศึกษา	ศษ.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2548
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านใหม่(วันครู ๒๕๐๓) อำเภอเบตง จังหวัดยะลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3
ตำแหน่ง	ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านใหม่(วันครู ๒๕๐๓)